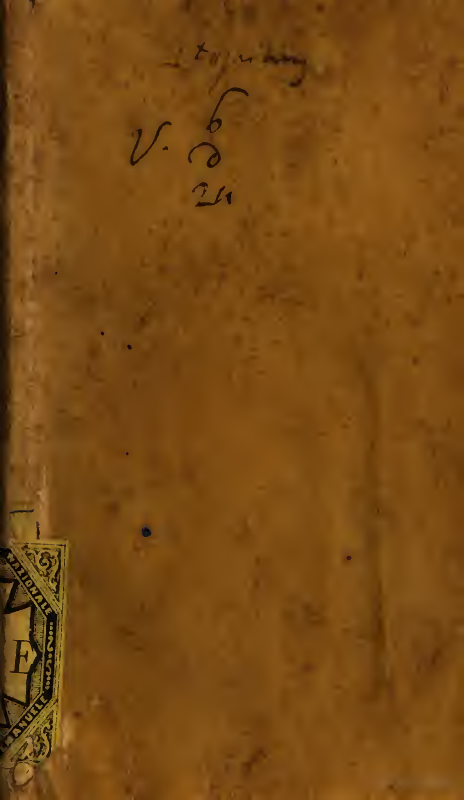

6
22-e
96
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
23 E
12
theca
Rom.
Iesu

- Proibito - osceno -
- fa sbellicare dal
gran ridere -

MAGISTRI STOPINI POETÆ *PONZANENSIS* Capriccia MACARONICA.

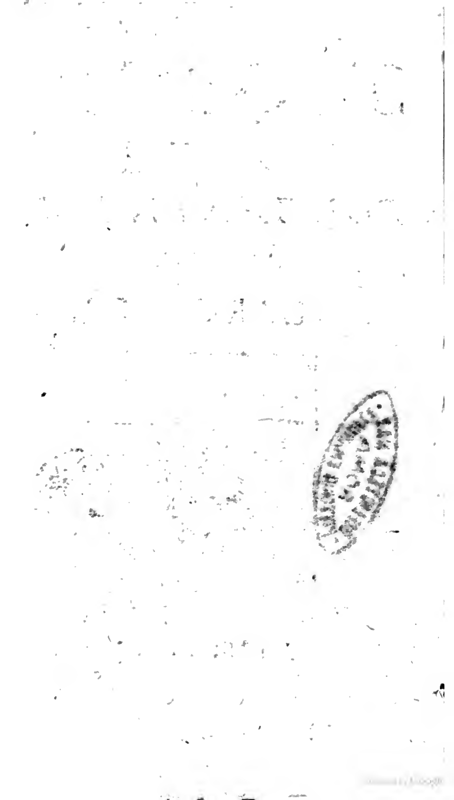

VENETIIS,

Apud Sarzinam.

Superiorum Permiſſu, & Priuilegijs.

M DC XXXIX.

AL MOLTO

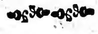
ILLVSTRE

MIO SIGNORE,

Et Padron Osseruandissimo.

IL SIGNOR

CARLO ALCIATI.

L mio ossequio nato gemello con la gentilezza di Vostra Signoria porta il suo nome sù queste carte. Le capiteranno in mano con questo marchio, per comprouazione del vero. Il mio desiderio percosso da i raggi della sua cortesia, hà partorita quest' ombra di diuozione. Non può, che riceuerla ingrado, perche l' ombre sono effetti del Sole. Non deuea risplendere, se non volea produrle. L' Opera, ch' io le consa-

gro è composizione del Sign. CESAR' ORSINI. Faccia buon animo; perche si vedrà comparire auanti l' Ombra di MERLINO; se pur la penna di questo Signore non l'hà fatto comparir'in persona, per contestarci, che il suo ingegno sà far miracoli. L'auuiso; perche à prima vista non s'inorridisce, dubitando di qualche Fantasima, ò temendo di qualche Larua. Molti virtuosi m' hanno giurato, che quando fosse vera l'opinione di Pittagora, crederiano, ò che l'Autore fosse informato dell'Anima di Merlino, ò che l'anima di Merlino fosse la penna dell'Autore. Penso almen ciò: ch' egli sia vn gran Copista; e che sappia ritrar' vn volto così bene al naturale, che non lasci conoscere differenza frà l'Originale, e la copia, che nel Millesimo. Lo stile ce'l giurerà, quando non credesse all'Autentico dell'Opera. Dirolla à mio verso: Faccia conto, ch' io la regali con vn piatto di MACCHERONI conci in agresto di Pindo, co certi Sali Berneschi, conforme il genio del Secolo. La mia Stampa à questa volta, per farle vn' intingolo acconcio per li suoi denti, sarà diuenuta vna cucina di Parnaso, & io d' impressore sarò diuentato Cuoco, facendo seruir di pentola il Torchio, & i caratteri di Fantesche. Ella, c' hà spiriti viuacissimi, soliti à diportarsi sempre frà le Veglie

con

con le Donzelle d' Apollo, per hauer rilegati i sonni anco per momenti lontani. Sò, che non hà gusto, che per questi saporetti, che pizzicano l' ingegno. Hor lascio alla sua consideratione s' era possibile far scelta migliore, per offerirli. Mi potrebbe dire, che finalmente le faccio vn regalo alla MACCHERONESCA: Che ci farebbe? Gl' Intelletti hoggidì, che si sono empiuti di Starne sù la tauola di Calliope, corrono a' cibi inferiori, sù le mense del Bernia. Quanti Massimi vedriano più volontieri i lor Banchetti imbanditti di cipolle, che di fagiani, se la Corte, ò non fosse Argo per vedere, ò non fosse Momo per sindicare? Non pensi però, c' habbia talenti d' Aristippo, e che la prima volta, ch' io l' introduco in casa della mia osseruanza; perch' riconosca vn seruitore, voglia farla da quell' Amico. che metteua sù 'l desco i Maccheroni, perche il Compagno ci mettesse i Capponi. Sò nondimeno, ch' essa non la cederebbe ad Alessandro nel donar le Città, s' hauesse la fortuna d' Alessandro nell' acquistarle. Egli medesimo trouerebbe rinati i Mondi al suo desiderio, se le fosse nell' animo. La faccia da Xerse à questa volta; perche la grandezza d' vn cuore si cono-

 sce

ce più nel gradir' il poco, che nel donar' il molto. Conserui frà tanto se stessa à questa Età, per mantener' vn' Amico alla mia affezione, vn Padrone alla mia seruitù. Dalle mie Stampe à dì 24. Nouembre 1638.

Di V. S. Molto Illustre

Diuotissimo Seruitore

Giacomo Sarzina.

CÆSAR VRSINVS

BENEVOLO LECTORI.

VM primis adoleſcentiæ meæ temporibus ad famoſam Parnaſi montagnam me contuliſſem, ibiq; ad portas Apollinaris palazzi forriter pulſare, altiſoniſq; vocibus clamare in cępiſſem, vt me ladentrum ad fontem Caballinum Muſæ cōducerent, nulla tamen batocchi pulſatione, autoris sbraiatione illuc intrandi gratiam obtinere potui. Ipſæ etenim Camænę reſponderunt sbarbatis ad illas ingreſſus eſſe prohibitus, meq; deinde veluti zaltronem vilanijs oneratum, minacijs ſpauentatū, & deriſionibus beffeggiatum, ab earum preſentia dimiſerunt, & ad bordellū cazzauerunt. Hac igitur de cauſa contriſtatus, conturbatus, & quaſi deſperatus quid dicere, aut quid facere neſciebā. Finaliter malgradū Apollinis, & ad deſpectum Muſarum me Poetam facere percupiens Cucagnam verſus, nullum conſiderans periculum, nullam viaggi longitudinem, nullam corporis ſtraccationem, caminum ingreſſu fui, nec vnquā (licet mihi ſæpe calcagnos ſaxa rumpiſſent) paſſus retinere volui, donec ad præſtantiſſimam

Bachi Cortem perueniens à doctis, & formosis Musis Macaronicis acceptus, graditus, & honoratus fui inde omnes dacordū meum deliberantes adimplere desideriū, non ad barbam, sed ad voluntatem riguardum, habentes, me Poetam, grossiloquum, gnochificum, atq; lasagnificum elegerunt, creauerunt, & declarauerunt, mutátoque nomine non amplius Cæsarem, sed Stopinum vocari comandantes grassis Macaronibus saturum, optimiq; moscatelli potione abbeueratum, hilari, vultu, & allegro corde me ad patriam remiserunt. Harum igitur fauore, Bacchiq; illarum Ducis furore varia scripsi, durante iuuentute, Poemata, quarum pars in hoc volumine habetur. Tu cortesissime Lector, si propter humorem scazzare malanconicum leggere volueris, idem facies, quod ego feci, nam propter medesimam causam ista ipse carmina composui, quæ tibi ridendi aliquando facile materiam dabunt. De quantitate sillabarum à me in istis Macaronicis obseruata, nolito meum misurandi carminis modum reprehendere, nisi prius regulam apud Merlinum videbis. Stà sanus, &c.

A D

AD OPERIS AVCTOREM.

ANAGRAMMA.

CÆSAR VRSINVS
VIR SANE CARVS.

DISTICON.

VATEM nosse cupis, quò non præclarior alter?
VIR SANE CARVS, Cæsar in orbe nitet.

Bernardini sabbatij. I. C. P.

MAGISTRI STOPINI

POETÆ PONZANENSIS.

De malitijs Putanarum.

Macaronea Prima.

ON mea Romanas cantat Mafelina bataias.
Grandia, seu dictis grauibus brusamina Troia.
Stellarum cursus mancum, mancumq; fadigas
Luna tuas, quamuis me nuper frigidus humor,
Temporis, atq; poli docuit cognoscere motus.
Ipse Putanarum referam male facta canendo.
Fraudes, atq; dolos. Vos hinc sgombrate sorellæ
Fontis Apollinei, vestram non posco beuandam,
Nam mihi de sancto dudum composita ligno
Subleuat vnda sitim, purgans cũ vẽtre medullas
Dulcia iam latus gustaui, tristis amara
Nunc bibo, candelas mangiaui, cago stopinos;

Exem-

Exemplis edisce meis male cautus Amator,
Qui sequitas falsas curiosamente Putanas,
Quarum malitias omnes si scribere vellem
Deficeret tanta straccus sub pondere soma;
Bastabit partem pro nunc dixisse minorem,
Quinimo particulam de tot modo millibus vnam
Principio si latus eas guardare comenzas,
In super adiungens (velut est vsanza) salutem,
Propter habere suum quem vulgus chiamat amorẽ
Quãuis amarus amor, caros qui strugit amãtes
Illa autem crudas se monstrant, atque retrosas,
Nec parlare volunt, nec respondere roganti,
Alzantes nasum gaudent parere superbas;
Sed si bursa tibi fuerit ferrata Samarco,
Quam grauidam cernent multam gestare monetã
Prestiter omittunt fastus, grandezza dabandam
Mittitur, atq; pudor nullus, sermone reperto
Cernitur, inuadunt homines, molesina gaioffa
Verba trouare sciunt, cupidamq; trahentia mentẽ
Teq; vocant dominum, quem seruum cernere vellẽt
Basia miscentes verbis, suggendo labellos.
Insidias tendunt, faciunt tibi mille carezzas.
Nos igitur luxu, nimiaq; libidine tacti,
Precipitem carnis nequeuntes ferre matanam,
Signa voluptatis sequimur male fida fugacis;
Sic volucres viscus trapolat, sic retia Ceruos;
Sic breuis in tenuem se prendit Musca ragnadam,
Sic Mus insidias mortales paruulus intrat,
Sic piscatores fallunt in littore pisces,
Qui pensant grassum stulti mangiare boccnem,
Et remanent tandem calamo per colla tacati,
Sic nos, ò Iuuenes, spessum meretricibus istis

Fallimur (heu facinus) nec nobis nostra videtur
Perditio, nigrum qua strassinamur ad orcum,
Perniciosa nimis, nimium damnosa voluptas,
Quæ libertatem mortalibus abstulit omnem,
Nec libertatem bastat, sed perdere robbam,
Quid robbam dico? caram quin perdere vitam
Constringit, leuis hac etiam iactura fuisset,
Si quoq; diuinam iuuenis non perderet almam.
At bene si factum volumus discurrere nostrum.
Scilicet, & propriam sauij curare salutem
Ad forcam scortas certè mandabimus istas,
Quæ faciunt magnum cum nobis sæpe guadagnum
Vendentes marzam grosso cum fœnore mercem;
Qualis formosi collucet petra sepulcri.
Exterius polita vaghis mira arte figuris,
Interius autem putrefacta cadauera seruat,
Talis es, ò Meretrix, quæ tantum bella videris
Deforis, & dentrum seruas sgualdrina magagnã
Omne malum suffert, omnem tulit ipsa fadigam
Dummodo lusentem valeat componere vultum;
Hoc opus, hic labor est, vel auro tingere crinem,
Vel varijs nodis trezzam formare galantam,
Cornua fronte gerens, bruttos imitata Diablos,
Vt condurre queat tali sub rete morosos;
Non mihi cum centum linguis si ferreus esset
Spiritus, hic omnes possem comprendere cosas,
Quas scelerata Dei stampam guastãdo maneggiat,
Vnctes, impiastros, bellettos, sputa cirottos
Ampullas, scatulas, ferretos, busola, specchios,
Vasos, vasettos, scudelas, & scudelinos,
Trezzas, trezzetas, ricettos, & rizzolinos,
Multaq; preterea, quæ non bene Musa recordat.

Res

Res indigna quidem, sed risu digna, videre
Hanc domus in paruo solam cantone dabandam,
Pectori similem deformes pingere guanzas,
Artibus atq; suis natura tollere mendas,
Ipsa rugas vultu pellem strissando gualiuat.
Nigrantesq; facit tergens albere ganassas;
Sape crucem filo componit forficis instar
Dētibus hinc capiēs, hinc dextra stringit, & aprit
Inde pelat frontem, mentum radit absq; rasore,
Et male crescenti faciem pilamine mundat;
Attamen hoc nihil est similes quod perfida mores
Artibus his hābeat, sed fraudi tota nefanda,
Dedita, nequitijs, & sensu plena ribaldo;
Si loquitur falsas loquitur sua bocca bosias,
Lumina si voltat simulatis guardat ocellis,
Sunt modo suspirans finti suspiria cordis;
Deniq; quicquid habet, vel visu cernitur, aut non,
Seu parlat, cogitat, pergit, seu lumine spectat
Flet, ridet, cantat, simulata fraude redundat
Quid referam mortes, guerras, tradimenta, bata-
Brusamenta, dolos, lites, excidia, rixas, (ias,
Quas Meretrix peperit: veteres voltate quader-
Nam quod ego dico retrouabitis essere nullam. (nos
Dicite quaeso mihi, quis fortem tradidit illum
Sansonem, abscindens claros è vertice crines,
Hostibus atq; suis cacandum lumine dedit?
Nonne fuit Meretrix: quis te Rex inde gabauit,
O sapiens Salamon veterum sapientia Regum?
Non ne bagassa tibi fecit quoq; rumpere collum?
Quis tibi praeterea causauit Troia ruinas?
Quis tua brusauit nocturnis mania flammis?
Quisuè piū Aeneam vecchio cum patre fugauit?

Annè

Annè Caualazzus? Graci? non, quis fuit ergo?
Nempe Putana fuit Phrigium seguitata morosũ,
Qui sibi pizzantem vellet gratare cotalam.
Sed quid? ego de me nunc tantos ferre trauaios,
Imo volo Quis me nunc cantos ferre trauaios,
Crudeles doias scabiem, malapasqua, malannum
Causa fuit Meretrix terra maledicta propago,
Triste scelus, scelerata lues, fœdissima pestis.
Preterea gaudent ha ladra semper amantes
Accumulare nouos, ac talem propter acquistum
Nulla reformidant præsentis damna fadigha,
Aguzzant cerebrum, mentem sottosopra reuoltãt,
Solicitan quasdam Ruffianas tempore vecchias,
Qua guidare solent corriuos sæpe morosos,
Immortale decus, nam credunt esse Putana
Scilicet ingentem miserum dominare cateruam,
Peccatum quim grande aliquem refudare morosũ.
Esse putant, magnamq; fi runt hanc esse paciam,
Accipiunt omnes, quibus est grauis are erumena,
Metallumq; ferens, quo cantant protinus orbi,
Porta patet, semper nullo discrimine cunctis,
Sis iuuenis, bellus, leggiadrus fronte galantus,
Sis vecchius, bruttus, gobus, slancatus, & orbus
Dummodo si iccus nunquam male vistus abibis;
Porta patet cunctis, tamen est usanza bagassa
Tres magis ex omni numero seruare morosos;
Omnibus in rebus sibimet succurrere prontos,
Quos breuibus verbis, qui sint mostrare parec-
Nè tibi rincrescat, lector, scoltare parũper, (chio
Diligit illa prius iuuenem (seu fingit) amantẽ,
Leggiadrum facia, speciosa fronte politum,
Cui nondum teneras abscondit barba mascellas,

Cui nitet ore color primetto in flore galantum,
Qui quoq; gaiardo teneat sub pectore forzas,
Qui veneris gaudet dulcem tractare duellum,
Qui propriã Dominæ mostrat de nocte prodezzã
Qui giostrando valet septem, vel octo careras
Currere, nec validam currendo rumpere lanzam
Hic alios inter bertones carus habetur,
Hic oculus dexter Dominæ, dulcissima vita,
Hic spes est mentis sostegnum cordis, & alma,
Hic lux stella, iocus, solazzum, zoia, tesorus.
Sed nimis, ah, prestum misero sua gaudia passãt,
Tempore pretereunt, oime, hæc solatia curto,
Dulcia quippe volant, volucriq; similima fumo,
Sæpeq; post risum nec quicquam flere bisognat.
Non tot habent cælum stellas, animalia boschi,
Pontus aquas, aer volucres, foiamina silua,
Quot mala, quot luctus iuueni, mihi crede, parã-
Qui bona sic viridis consumit cara iuuente (tur
Hinc venit omne malum, nostra absumitur ætas,
Hinc macies vultus stomachi fiachezza brusantis,
Hinc pectus, hinc schena dolet, venterq; pedesq;
Hinc mala Francesi nascuntur semina morbi,
Angonaia, tumor femoris, maluagiaq; febris
Tencones, brofola, pestis, pestifera, broza,
Crustata plaga, capitis pellatio doia,
Vlcera, porfighi, bognones, rogna, caroli,
Copia zardarum, buganze gumma, panocchia,
Dentorumq; dolor, rabies, giandussa podagra,
Vnde tot ad finem tristes portantur affanni,
Milleq; crudeles mortes patiuntur ad horam.
(Ipse fatebor enim (nec me vergogna tenebit,
Alloquor, expertus, vanas nec fingo bosias.

Ah

Ah quoties fudi, gemitu comitante querelas,
Ah quoties madido sguazzaui fonte ganassas,
Ah quoties noctu somnum crudele vocaui,
Ah quoties dixi superis pietate caretis,
Ah quoties animam optaui spirare dolentem,
Et calzas tirare semel moriendo dauerum
Quam sentire doias passim per membra vagantes,
Ossa lacerantes, serpentes intra medullas;
Nec tantum timeo, qui passauere, dolores,
Sed mea presentes, spauentant pectora morbi, (tãt
Nunc quoq; dum meditor versus mea bracchia nu-
Nunc etiam scribens dolor, oimè, gridare coercet,
Nunc quoq; versificans rognam cũ carmine gratto,
Est grauis incessu nimia languedine corpus,
Macilenta nimis facies lanterna videtur,
Distructam veluti consuescunt pingere mortem.
Semimufolentos biscotti mangio tochellos,
Vna meum satiat, cum disno passa magonem,
Pro boccam conzare venit post mandula pransum;
Est mea de sancto ligno, vernaza, falernus,
Sic Medici, morbum pro discazzare comandant.
Sed quo Musa ruis? quis te furor vrget ad istos
Sermones, voltare pedes? resume viaggium
Dic modo post primum quem vult Putana secundũ.
Bertonem, per quem maior sua gloria fiat.
Ille secundus erit, dominum qui protegit armis,
Cuius ob affectum sit prontus ponere vitam
Quando bisognaret, casus defensor in omnes,
Armi potens, brauus spadacinus, siuè guerrerus,
Qui male parlantes bastonat sape rufianas,
Qui bergantinos donat taiando ganassas,
Vendicat offesas Domine brauegiando minazzat,

Est

Est genus hoc hominum, Veneti quos nomine Bul-
Seu tagiacantones apellant, mangiaq; ferrum(los,
Scura supercilio dum guardant lumina torquent
Instar francorum capellazzum vertice portant,
In quo sæpe solent longum cusire penacchium,
Barba foruſciti nimium tirata videtur,
Blasphemant renegant, strapazzāt omnia verbis,
Vt de se timeant homines, habeantq; pauram,
Sæpe magazenos intrant, vodantq; bocalos,
Sæpe bonos guidant minchiones intra tauernas,
Atq; illos faciunt grassum sibi soluere scottum.
Spadazzā attaccant lateri, quæ guardat in altū
Altera pugnalem pars monstrat, inde celata
Pendet ab vncino centura circa culatas;
Ferreus ipse manus defendit guantus vtrasq;
Indefessa graui stipantur pectora Zacco,
Nocte gerunt targam stoccum simulatq; corazzā,
In frottam vadunt, parlantq; andando negottam,
Vt videant taciti per stradam, subq; fenestra,
Si quà forte sua sit romantina Signora,
Cui mazzare iurant omnes, quos illa comandat.
Ex istis igitur brauis vult puta morosum
Ciascheduna suum, qui mandata secundet
Sed male finiscunt Vitam; nam tempore curto
Brauuram perdunt, animā cum sanguine sborrāt,
Siue super stradam hostili sub vulnere cascant,
Belleq; calzati stigias mittuntur ad vndas,
Siue catenati scura in presone tenentur,
Crimina purgantes, quæ comisere ribaldi,
Siue ob maiorem misfactum Iudice iusto
Bastonare graui damnantur remige pisces,
Grassaq; de brauis deuentant esca pedocchis,

Sæpe

Sæpe super triplicem lignum dant colla soghetto,
Percutiuntq; suam moriendo calcibus vmbram,
Nec venus aut illos potis est defendere Mauors;
Sed iam de bin's dixi, veniamus ad altrum.
Tertius accedit grauiori ætate Morosus,
Ceruello leuiore tamen, licet ipsa capillos
Testa cinerosos habeat, grisumq; colorem,
Quem chiamare solet corriuum nomine vulgus,
Hic mandat panem (quamuis non fæmina solo
Pane saturetur, carnis sit grande bisognum)
Quotidie spendit, Dominæ mittitq; Canistrum,
Non de pisciculis inquam, vel carne boina,
Sed de exquisitis plenum tantum modo rebus,
Pinguifico sguazzare volunt nam ventre Putanæ,
Quo magis ad ludum Veneris, sit pronta voluntas,
Hic sborsat nummos, Casa pro soluere fittum,
Vesturas comprat, bauaros, manilia, perlas,
Forzeros, tauolas, scamnos, spalleria, cassas,
Hic facit in summa totam splendescere Casam;
De pouerelle nimis, quæ te stultitia colsit?
O miserande senex, quæ te matezza piauit?
Iam tua mortificat sensus vecchiezza golosos.
Iam vires maneant, frigescunt ossa, calorq;
Intus abit, nec habent vllam iam mēbra vigorem,
Primauera locum, inuerno subeunte, cediuit,
Testiculi crescunt, scurtatur chiodus Amoris,
Nec tibi conceditur Veneris drizzare saettam,
Lasciui vnde solet procedere vulnus amoris,
Iam te terra vocat, iam mors tibi saltat adossum,
Tuq; bagassorios in amores tempora perdis?
Illa sed hunc vecchiū non sdegnat habere morosū
Sdentatam basat boccam, frontemq; rapatam.

Abbraz-

Abbrazzat, carumq; vocat patremq; fiumq;
Blandimenta facit, veteres medicando magagnas,
Sæpe fouet gremio, pietosa voce lusingat,
Cordoium simulat, quamuis sit cordis alegra,
Suspirans aliquando genas singultibus implet,
Instruit insidias lacrimis dum rumpit ocellos,
Quos docuit semper plangoribus affore prontos,
Deniq; mille modos pensat, fingitq; trouatq;
Donec eum traditora queat trapolare briconem;
Non tot sbalzat aquas, ventis soffiātibus æquor,
Non tot damnati referantur faucibus Orci,
Non tot mercantes faciunt ad dacia fraudes,
Non tot pisciculos flauis habet Arnus in vndis,
Non tot habet Venetum fumantes terra caminos,
Nec tot habet doias, rancores, spasma, dolores,
Qui mala Francesi patitur contagia morbi (dra;
Quot meretricis habet fraudes mens improba la-
Hanc minus offendit ferrum, minus ignis abrusat,
Hæc malatia nocet mancum, Mors pallida mācū,
Vult bellos Veneris propter smorzare brusorem,
Vult brauos propriam propter defendere causam,
Vult Vecchios reliquis pro souegnire bisognis,
Atq; in malhoram mandat finaliter omnes;
Credite, si qua fides sotio est. præstanda perito,
Ille potest cautos Nocchierus reddere nautas,
Qui vidit tumidi spaurosa pericula ponti.
Quem scopulos inter tempesta horrida spinsit,
Sic ego per prouam parlans (licet vtile non sit,
Post persos boues, vt dicunt claudere stallam)
Doctus ab expertis aliis succurrere disco. (gera
Monstrum horrēdū ingēs, Meretrix, quā dira me-
A Cane trifauci genuit Phlegetontis ad vndam.

Qua

Qua dominante regunt mentis retinacula sensus,
Qua dominante suum strapazzat quisq; decorem,
Qua dominante ruum verecundi frana pudoris;
Qua dominante boni discedunt corpore mores,
Qua dominante nihil veri prezzantur amici,
Qua dominante parens est nati fraude gabatus,
Qua dominante (nefas) miscentur sacra profanis,
Qua dominante grauem non curat diues honorem,
Qua dominante suum postergat pauper amorem,
Qua dominante simul nascuntur furta, rapina
Luctus homicidium lites, discordia, pugna.
Heu fuge crudeles, Iuuenis, quas perfida tendit
Insidias, caris, dum te complectitur vlnis
Te sua vita vocans, ac spes dulcissima cordis,
Blanda oculos, lasciua genas, speciosa capillos,
Ne tamen vlterius tentes, nam ventre sub imo
Puzzolenta nimis, quis credere posset? amorbat,
Inferni gulfus iacet hic Acheronte sub atro,
Gurgite quem vasto circundat sordida vallis,
Obscurumq; nemus, cuius sub opaca latenter
Seua ruginosos habitant animalia campos;
Larga quidem fœdi sunt tantum intramina porcus,
Nauigium quod grande potest ingredere dentrum,
Quamuis grãde foret, quantum Babilonica turris,
Maiorat inuoluit mentem marauilia nostram,
Nullum posse foras saluum remeare Vassellum,
Quodq; perire facit confractum ad littora mandat;
Haud aliter referunt Scillam, crudãque Caribdim
Ingiottire rates, pariter vomitare medesmas;
Putrida quid memorem croceo labentia cursu
Flumina? sordifico fex manat vnde meatu,
Cuius odor faceret totas voltare budellas;

Sed

Sed cum prestezza nasum stoppare bisognat.
Heu fuge quisquis ades, si qua est tibi cura salu
Inuisum, seruile genus, sine lege superbum (ti
Consilio, ratione carens, virtutibus orbum,
Si pecorella Lupum, si scampat retia ceruus.
Odit Lepra canes. Aquilas odere Columbæ,
Cur nos maluaga Meretrici stamus apressum?
Cur cercamus eam, si nos consumit ogn'hora?
Viscera si struggit cur non scampamus ab illa?
Ite procul iuuenes, pariterq; recedite vecchi,
Si cupitis mundo tranquillam ducere vitam,
Nusquam tuta fides sotij latet anguis in herba;
Nata dolos Meretrix qua vere nullus amatur
Mobilior vento; rapidi, ceu fluminis vnda
Nunc te ardenter amat post alter amatur ab ipsa,
Nũc cupit illa vnum inconstans mox diligit altrũ,
Sæpe fugit, fugiendo tamen vult improba iungi,
Sæpe rogata negat, quamuis vult vincere nunquã,
Fraudolenta, procax, menzognis plena dolosis,
Si ridet lasciua nutrit sub pectore sdegnum,
Tristis vbi oparet premit aliam corde legrezzam,
Masticat ingannos lacrimis dum lumina bagnat,
Dum fouet occidit, trapolat dum tangit amicum;
Oscula sunt strales, sunt blandimenta catenæ,
Retia sunt sguardi, cum plexus vincla dolosi,
Insidiæ risus, dulces tradimenta carezzæ
Sunt laquei mouimenta pedum, quos tẽdit Amãti,
Verba ligant hominum cupidas nequissima mentes,
Sunt gemitus spade, tot sunt suspiria flamma,
Vulnera sunt lacrimæ, singultus arra doloris,
Mors fera concubitus, baratri coniunctio pena.
Omnia quid referam? quis mai describere posset

Omne nefas, ac omne malum meretricis ad vnguē
Sufficit hoc pro nūc quāquā mihi plura superſint,
Dicere quæ poſſem, ſed iam Fanteſca ſiropum
Portauit calidum, quem me ſorbire biſognat;
Ecce ſiropus adeſt ſolitus, tibi Muſa propino.

LAV-

LAVDES
DE ARTE
ROBBANDI.
Macaronea Secunda.

SVRGITE gnochifica nostri pia cura Sorella,
Vos mihi lactifluo boccam bagnate botiro,
Vt mea Ladrificos valeat vox promere sensus,
Ille ego, qui vestri nuper domicilia montis
Ingressus grossum impleui macaronibus aluum,
Magnum opus aggredior paruo carmine laudes,
Egregiamq; artem conor celebrare robandi.
Tu prior ex numero scendens de monte Cucagna,
Berta veni, fer opem, iuueni succurre Poeta,
Nam vantos numerare suos, narrare triumphos,
Grossiloquo plectro me Ladraria comandat,
Cuius virtutum numerus calestia auanzat
Sidera, & immensi sbalzantes aquoris vndas.
Forte aliquis aderit, cui non bene nota facultas,
Est, nec abondanter Latronis cognita virtus,
Qui mea burlabit laudantia carmina furtum,
Ac bene si recta pensabit mente rasonem,

Exi-

Eximioſq; valet ladri comprendere honores,
Certe erit hic tandem sforzatus, vera fatendo,
Dicere, virtutes omne hac eſſe minores,
Quæ ſolet ad cælum caros alzare ſeguaces,
Maioreſq; inter mortales reddere claros,
Quin puto, ſi talem mundus cognoſceret artem,
Publica quod ſtrueret quiſquis gimnaſia Princeps,
Hac faciens omnes præcepta docere Vaſſalos.
Non monſtrat Natura bonum mortalibus vllum,
Quod non ſit melior veteris ſcientia ladri,
Non nos doctrinam vecchi docuere Pedantes,
De qua nobilior non ſit doctrina robandi,
Non ſpeculatiua ſunt talia acumina mentis,
Quæ non ingenio ſubtilis ladrus auanzet.
Ex iſtis ladris unus ladronior altris.
Diſpoſuit quondam noſtram viſitare crumenam,
Quam cito gentiliter nummis taiando vodauit,
Et me cum palmum naſi mandauit à caſam.
Certe aliquis ſimilis, cui tunc fortuna dediſſet
De manibus ladri talem ſoffrire malopram,
Omnibus in bandis gridos mandaſſet ad auras,
Omnibus ex templo teſtam rumpiſſet amicis,
Omnes ſtordiſſet compagnos, atq; parentes,
Omnes contradas rumoribus, atq; querelis
Impleſſet plateam totam, ſtrepitoſus, & vrbem,
Clamaſſet furbos, villanos, atq; gaioffos,
Eſſeq; pro tali plectendos crimine ladros.
Hoc ego, ſed factum ſauia cum mente reuoluens,
Et maturato memorans hanc corde bonopram
Lætificum toto sborraui è pectore riſum,
Eſſeq; cognoſcens magnum mea dãna guadagnum,
Quæ potuere magis poſt ac me rendere acortum,

Ladrificam placida offesam cum mente soffriui,
Quin remanens stupidus tanta pro munere dotis
Ingentique ladra tactus virtutis amore
Disposui eiusdem versu celebrare valorem.
Principio si rectè istam pensamus ad Artem,
Siue accortezzam volumus discurrere ladri,
Siue sottigliezzam, quà se inzegnare videmus,
Siue ministerium, quo nos persæpè salutat,
Siue ardimentum, quo se sfazzatus auanzat,
Quis hunc miracu'um nostri non dixerit orbis?
Quis hunc magnifica monstrum non dixerit artis?
Quis hunc Natura non dixerit esse stuporem?
Hic robbare quidem bisogni tempore nouit,
Vt robbando famem valeat vitare molestam,
Prouidus vt proprio possit succurrere damno,
Milleque viuendo duros superare malannos;
Multa docet fames, & non stat sub lege bisognus
Ibusatas nec habet ieiunus venter orecchias:
Ergo ego si videro, quod me fames aspra trauaiat,
Nec teneo, unde queam vedas implere budellas,
Nec sit, qui misero porgat clementer aiutum
Nec sit quam patior, qui curet cernere doiam,
Nec sit, quo morior, qui voiat tellere morbum,
Expectabo igitur, veniat quod abethere manna?
Aut mihi quod propriam robbam ferat alter à casā,
Nunquid depressus tanti sub pondere affanni,
Me stessum potero poltrona tradere morti?
Quid iuuat ingeniū? quid prodest mentis acumen,
Si proprijs illo bisognis vtere nescis?
Ipsa fames homini comes est certissima pigro;
Robba fugit miseros, semper fugit illa dapocos,
Robba homini robbare suo cum nomine monstrat,

Eximiosq; valet ladri comprendere honores,
Certe erit hic tandem sforzatus, vera fatendo,
Dicere, virtutes omne hac esse minores,
Quæ solet ad cælum caros alzare seguaces,
Maioresq; inter mortales reddere claros,
Quin puto, si talem mundus cognosceret artem,
Publica quod strueret quisquis gimnasia Princeps,
Hac faciens omnes præcepta docere Vassalos.
Non monstrat Natura bonum mortalibus vllum,
Quod non sit melior veteris scientia ladri,
Non nos doctrinam vecchi docuere Pedantes,
De qua nobilior non sit doctrina robandi,
Non speculatiua sunt talia acumina mentis,
Quæ non ingenio subtilis ladrus auanzet.
Ex istis ladris unus ladronior altris.
Disposuit quondam nostram visitare crumenam,
Quam cito gentiliter nummis taiando vodauit,
Et me cum palmum nasi mandauit à casam.
Certe aliquis similis, cui tunc fortuna dedisset
De manibus ladri talem soffrire malopram,
Omnibus in bandis gridos mandasset ad auras,
Omnibus ex templo istam rumpisset amicis,
Omnes stordisset compagnos, atq; parentes,
Omnes contradas rumoribus, atq; querelis
Implesset plateam totam, strepitosus, & vrbem,
Clamasset furbos, villanos, atq; gaioff s,
Essq; pro tali plectendos crimine ladros.
Hoc ego, sed factum sauia cum mente reuoluens,
Et maturato memorans hanc corde bonopram
Letificum toto sborraui è pectore risum,
Essq; cognoscens magnum meà dãna guadagnum,
Quæ potuere magis post ac me rendere acortum,

La-

Ladrificam placida offesam cum mente soffriui,
Quin remanens stupidus tanta pro munere dotis
Ingentique ladra tactus virtutis amore
Disposui eiusdem versu celebrare valorem.
Principio si rectè istam pensamus ad Artem,
Siue accortezzam volumus discurrere ladri,
Siue sottigliezzam, quà se inzegnare videmus,
Siue ministerium, quo nos persapè salutat,
Siue ardimentum, quo se sfazzatus auanzat,
Quis hunc miraculum nostri non dixerit orbis?
Quis hunc magnifica monstrum non dixerit artis?
Quis hunc Natura non dixerit esse stuporem?
Hic robbare quidem bisogni tempore nouit,
Vt robbando famem valeat vitare molestam,
Prouidus vt proprio possit succurrere damno,
Milleque viuendo duros superare malannos;
Multa docet fames, & non stat sub lege bisognus
Obusatas nec habet ieiunus venter orecchias:
Ergo ego si videro, quod me fames aspra trauaiat,
Nec teneo, unde queam vodas implere budellas,
Nec sit, qui misero porgat clementer aiutum
Nec sit quam patior, qui curet cernere doiam,
Nec sit, quo morior, qui voiat tellere morbum,
Expectabo igitur, veniat quod abethere manna?
Aut mihi quod propriam robbam ferat alter à casã,
Nunquid depressus tanti sub pondere affanni,
Me stessum potero poltrona tradere morti?
Quid iuuat ingeniũ? quid prodest mentis acumen,
Si proprijs illo bisognis vtere nescis?
Ipsa fames homini comes est certissima pigro;
Robba fugit miseros, semper fugit illa dapocos,
Robba homini robbare suo cum nomine monstrat,

Robba vocatur enim, quia illam robbare tenemur,
Robbam ſolus habet, qui ſtat robbare paratus,
Robbam nullus habet robbandi lentus in arte:
Omnis homo (vt dicunt) bona naturaliter ambit,
Omnis homo, & contra mala naturaliter odit
Omnibus inſtinctum natura eſt quærere robbam,
Vnde ſolet verum, aut falſum procedere honorem,
Hinc auri bene ſacra fames, hinc guſtus habendi
Hinc robba alterius cunctis eſt nata voluntas,
Nam qui plus robbam, qui plus hic poſſidet aurum
Hic magis eſt (ſic mundus vſat) ſtimatus ab altris.
Nec poueras tantum perſonas talis habendi
Voia tirare ſolet, non tantum pectora plebis
Allicit ad furtum, quin magnes ipſa Signores
Brama tiranneggiat; ſed mutans nomen in illis
Dicitur ambitio, hac omnes ad furta potentes
Impellens merito debet ladraria vocari;
Sed quia non poſſunt hanc exercere bonopram,
Vt faciunt alij, tacita cum mente, Magnates,
Illam, quam cupiunt robbam robbare videmus
Per forza, & palam, lites, ac prælia miſcent,
Armant ſoldatos, armant in bella cauallos,
Vt Valeant armis deſiatam acquirere terram;
Vt proprium poſſint auro ſpoliare patronum.
Vt robbare queant alieni iura Reami;
Si quicunque cupit propria ditione tenere
Alterius Regnum; ſtradam quandoq; trouaſſet
Illud ſecreto, abſq; alio clamore robandi,
Nullum hic reſpectum iam ſcrupuloſus haberet,
Nulla hunc tardaret propria conſcientia culpa,
Quod non hac faceret pronta cum mente rapinam,
Quod non perficeret pacato hoc pectore furtum:

Sed quia se Reges cognoscunt esse latrones,
Alter, & alterius robbam truffare peroptant,
Quisque suam prontus linceo lumine guardat,
Nè veniat maior latro robbare minorem.
Nec pensare tamen debes, quod digna robandi
Ars, nostris tantum sit retrouata diebus,
Illam namq; prius capit cognoscere mundus,
Quam mortale decus Regni, Regesq, fuissent;
In prima dico Saturni atate bauosi,
Aurea qua nostri dixerunt secula patres;
Gens albora rudes capiens ex arbore fructus,
Poma comedebat, seu duras robore giandas;
Quisque tamen pensans sotium serbare maiores
Quam proprijs fructus: robbabat vterq; vicissim;
Et quamuis homines nondum telluris ab aluo
Robbassent fuluum, quem mundus diligit aurum,
Et quamuis nullas struxissent arma bataias,
Vnde tot hac nostra veniunt atate malanni,
Ipsa tamen grosses homines Natura docebat
Tunc giandas, ac poma sui robbare propinqui,
Gustus enim meliora suis aliena prouabat,
Vt docti insegnant nobis pracepta Nasonis,
Fertilior seges esse alienis semper in agris.
Ex istis autem Patribus brauosus in orbe
Filius exiuit (nomen non rectè recordor)
Qui non contentus sub parua viuere casa,
Nec satis esse putans alias robbare viuandas,
Capit per forzam vicinos tollere campos,
Omnibus, atque bonis veros spoliare patronos,
Quos miseros ferro, aut bastone domare solebat,
Subiectos faciens proprijs obedire comandis.
Hanc pariter magnis mostrauit Regibus artem

Ille Babilonię qui rexit primior vrbem,
Armorum ferza mundani vagus honoris,
Bella ciens, ac regna rubans, quo crescere possent
Regna sibi, & proprium latrocinio augere decorem.
Hoc simul exemplo multos vasisse latrones
Cernimus, ast armis, & dignitate minores,
Qui non lata suis magni confinia Regni
Vsurpare parant manibus, sed munere furti
Paruo contenti, studiant solum modo vitam
Sostentare suam poltroni more valentis
Hi robbare solent plenas de nocte botegas,
Aut de gallinis grassos spoliare polaros,
Aut de formosis stallam sgombrare Cauallis,
Aut de ducatis tascam vodare pesantem,
Leggiadramq; prior, quam mundus vixit, vsanzã
Noctes, atq; dies lata cum mente sequuntur.
Sed quis praterea non dicat habere latrones
Virtutes raras, doctrina, ac laude colendas?
Quis non à ladris vitium videt omne remotum?
Non tumidam Ladri tenet vlla superbia mentem,
Otia non illum, non illum tadia guastant,
Non illum liuor, non illum vana trauaiat
Ambitio, non pazza illum stultitia vexat;
Crimen Auaritię Latro cognoscere nescit,
Quin liberalem potius se monstrat vbique,
Largus, & à cunctis exultat semper haberi;
Non facit ille vnquam facit vt mercator auarus,
Cuncta sua mattus, qui stentans tempora vita,
Qui maris, & terra, quarens penetrare recessus
Mille guaios patitur, pluuias, tonitrua, ventos,
Vt faciat magnum robba fugientis aquistum,
Qui semper magrà contentus viuere mensa,

Num-

Numquã audet timidus grassum mãgiare boconẽ,
Nè minuat robbam per tanta pericula partam.
Splendidus, ac latro, parua qui nempe fadiga
Consueuit dulcem sapiens acquirere robbam,
Largius effundit, spendit generosus in omni
Tempore, deq; cibis cupiens tantummodo lautis,
Deq; saporitis viuandis pascere ventrem
Quotidie sguazzat squaquarat, tũ qcquid aquistat
Cum socijs godit dilectas intra tauernas,
Deq; alijs rebus vitam facit ille beatam.
Hac sed non bastant. Homines, qui crederet vnquã
Hanc ladrariam perfectos reddere posse?
Si iustos illes, sanctosq; vocare solemus,
Quos vera ante diem mortis confessio purgat,
Quos pia pentitos reddit contritio cordis,
Quos deuota facit miseros ploratio culpa,
Quis non latrones cæli super astra volare,
Atq; Paradisi sedes implere fatetur?
Isti etenim mortem cum noscunt esse propinquam,
Ac fore se pensant breuiter per colla picandos,
Examinat totam passato per tempore vitam,
Atq; super cordam lacrimosa voce gridantes,
Martirium crudele prius sub iudice portant,
Inde sacerdoti auantum flectendo zenocchios,
Atq; humili spargendo pias ex ore pregheras,
Pectore deuoto confessant crimina quæque,
Erroresq; suos plangunt veniamq; dimandant,
Post vero allegro ad forcam cum corde caminant,
Tunc memores Sancti, vt dicunt Vangelia, verbi,
Qui patiuntur propter iustitiam esse beatos.
Sic fecit latro, pendens qui in Cruce dolenti
Voce memento mei . . . . . .

Anguſtam cæli portam cattauit apertam;
Hinc homines quoſdam minchiones eſſe videmus
Qui vitium appellant furtum, quod nomen amatæ
Virtutis meritat, rectè ſi mente reuoluo
Quot bona proueniunt homini ſouenter ab illo;
Qui ſprezzat furtum, qui furti negligit artem
Non habet ingenium, dulcem non ſentit amorem,
Hæc etenim ſi eſſet vitium ladraria malignum,
Vt dicunt multi, caram non quiſque moroſam
Clamaret ladram, cari nec Amantis ab ore
Vlla pateretur vitioſum fæmina nomen;
At quæcunque ſuo ſentit ſibi Ninfa moroſo
Dicere, tu ipſa meam robbaſti ladra coradam,
Tu mihi cara meum truffaſti ladra magonem,
Tu mihi ceruellum, atque animã ladretta robaſti,
Non modo ſe ſdegnat, non ſe pro nomine ladra
Ingiuriata tenet, tantam quin corde legrezzam
Dolcezzamq; capit tantam, dum ladra vocatur,
Quod paret in ſecchiam tunc mellis habere culamẽ.
At melius cupiens ladri ſcoprire prodezzas,
Eximiaque huius artis penetrare medullas,
Quæ tam rara patent Patauinis dogmata Scolis,
Quæ non abſcondat docto ſub pectore Latro?
Nunquid Philoſophus latrone eſt dignior? abſit.
Philoſophus, Latroque vna verſantur in arte;
Ille ſtudet rerum occultas cognoſcere cauſas,
Lambicatque ſibi ceruellum tempore in omni,
Vt ſecreta ſuo pateant manifeſta volero,
Hic ſimul aſcoſas meditatur pectore borſas,
Cogitat occultas ſtanzas, vbi robba tenetur,
Secretos penſat ſcrignos, vbi clauditur aurum,
Ingenium aguzzat, mentem ſottoſopra reuoltat,

Vt

Vt retrouare modum valeat, stradamq; robandi.
Astrologus ne potest Ladrum superare? nequaquam.
Astrologus stellas, actusque obseruat earum,
Ac Planetarum cursus de nocte misurat,
Aspectus varios illorum, vt noscere possit;
Ipse suo pariter latro de tempore noctis;
Fungitur officio, casas, ac tecta scouertat,
Vt melius possit lusentes cernere stellas,
Obseruatq; diu crescentis cornua Lunæ,
Nam solet esse illi spessum contraria Luna.
Legista est forsan maior latrone? negatur;
Ille docet sacras, recto qua tramite leges.
Ostendunt nobis drittum seguitare caminum,
Quas pariter stimant iusti, metuuntq; ribaldi.
Non mancum facit ipse latro, qui nomine solo
Stare vigilantes homines constringit ognhoram,
Cunctorumq; implens trepidanti corda spauento,
Insegnat robbis sicuram ponere guardiam.
An volo latroni Medicum præponere? mancum.
Infirmo medicus medicinam præbet amaram,
Gonfiatum purgat corpus, vacuatq; budellas,
Ægrotum, vt possit quamprimum reddere sanum;
Perfectus Medicus latro est, nam semper amarum
Hic facit imprimis alios sorbire siropum,
Hic nimium plenas vacuat volumine cassas,
Hic nimium grassas smagrat pinguedine casas.
Hic nimium gonfias castrat numismate borsas,
Vt seruare queant homines præcepta salutis,
Sint tibi pauca satis, si tu vis viuere sanus;
Sed quid ego excelsas paruis includere cartis,
Innumerasque ladri laudes numerare laboro?
Has omnes solo cupiens comprendere versu

Hanc Artem dicam (nec vanas dico bosias)
Esse Artem Artium, Scientia Scientiarum
(Scusabis, Lector, si non hoc rectè caminat
Carmen, nam volui hoc solo tibi docere qualem
Inter virtutes teneat Ladraria coronam)

Restant pauca mihi, quæ declarare bisognat,
Sunt etenim multi, qui huius virtutis honores
Esse vituperium reputant, magnamq; fatentur
Vergognam, si quis frustatur, siue bolatur,
Siue super triplicem lignum per colla pichetur,
Sed bene non ladri bona priuilegia noscunt,
Nec pia comprendunt humana munera sortis.
Præmia militiæ quondam dare Roma solebat,
Dispensans varias varijs in bella coronas,
Ornabat capita, aut q̃rca, aut de fronde gramigna,
Maioresq; super carros alzabat ouantes,
Qui dicebantur lætis gaudere triumphis;
Sic, & honorata ladri, qui fungitur arte,
Alter cartacea exornat diademate frontem,
Atq; super schenam pergit spectandus Aselli.
Alter sed solium berlinæ vectus ad altum,
Ostendi scriptam nulli pro munere causam,
Alter dum frustam patitur, comitante caterua,
Pretereundo videt gentes andare dabandam,
Atque sibi a cunctis patefactam prebere stradam,
Alter sed tandem (quod summa est gloria ladri)
Ascendens scalam per cordam saltat abassum,
Vltima dilecto concedens oscula Boia;
Is tamen innumeras cernens concurrere gentes,
Fæminei sexus turmas, hominumq; phalanges,
Spectandiq; illum causa, iuuenesq; senesq;
Sollicitare gradum, magna ac pietate calentes

Con-

Confortatores secum, Pretosque, Fratesque,
Nonne potest latus tanto gaudere triumpho?
Nonne potest ille hac dici pro sorte beatus?
Quæ sors est melior mortis, quæ pulchrior orbe?
Quam supra parum forchæ distendere collum?
Omnes cum morimur sub tectum claudimus occhios
Corpus, & obscura nostrum reconditur arca,
Sed super elatam forcam dum Latro picatur,
More valentominis meliorem passat ad orbem,
Atque potest moriens cœlum prospicere apertum,
Quod genus mortis nunquam conceditur altris.
O falix forca, ò mors falicissima forchæ,
Quisnam felicem non dixerit esse Latronem,
Vltima, qui pendens in te suspiria sborrat?
Talem se certè ostendit, dum voce preganti,
Sanctæ Deus miserere mei clamando deorsum
Trabbuccat, mundiq; humilem cum calcibus auræ
Percutiens liber, cunctis incagat auaris,
Ad cuius barbam mollat moriendo corezam;

Sed quia dum laudes meditor cantare Latronis
Ipse duas horas tempus mihi Latro robbauit,
Nè mihi Berta simul rebbetur cana canenti
Ladrificam laudo in saccum deponere Piuam.

DE LAVDIBVS IGNORANTIÆ.

Macaronea Tertia.

OS modo pinguifica colitis qua tecta Cucagna
Craſſilloque ad noſtra, Muſa properate pragheras,
Dum mihi clara ſuas petit Ignorantia *laudes;*
Materia ingenio certum digniſſima veſtro,
Ad quam me nouiter ſpingit fantaſticus humor,
Vt ualeam mundo rarum ſcoprire teſorum,
Quo poſſint homines triſtes fugiendo fadigas
Ducere contentos tranquilla per otia giornos,
Otia ſtellifero terram paregiantia calo,
Otia ignorantum ſemper dulciſſima vita,
Otia, qua ſimiles illos fecere Tonanti;
Currite Grammatici, vos omnes currite Vates.
Currite Philoſophi, Logici, Rethoreſq; diſerti,
Currite cantores, Strologhi, vos currite matti,
Et qui penſatis totam mangiaſſe Mineruam,
Doctrinaſque omnes veſtris lucraſſe fadighis,
Currite vos dico, noſtraſq; audite parolas,

Adque ignorantis versus distendite orecchias,
Ipse etenim vobis claram mostrabo rasonem,
Per quam sit melior studio ignorantia vestro,
Et quod maiori sit dignitate prouabo,
Quam reliquæ inuentæ à primis sapientibus Artes.
Credite mortales, vobis non dico bosiam,
Nulla retrouatur toto sapientia mundo,
Nulla sub excelso virtus manet inclita cælo.
Quod non sit virtute sua ignorantia maior,
Si te nunc valida, Lector, ratione docebo,
Lumine dum voias perfecto cernere verum,
Materiamq; istam sana discurrere mente.
Quid iuuat in cunctis vita studiare diebus?
Quid iuuat assiduas scribendo spendere noctes?
Quid iuuat in tantis ceruellum perdere libris?
Hi mala mille gerunt, hi portant mille trauaios.
Hi mentes hominum curis de tristibus implent,
Hi spessum nostras animas cum corpore perdunt
Sed quia quæ scribo, vi sunt portanda rasonis,
Atque argumentis passim firmanda gaiardis,
Artibus à primis iam comenzare volenti
Dicite quæso mihi, docti vos dico priores:
Grammatici teneros pueros qui sapè docetis
Ante actiuos passiuos formare latinos,
Vos magis oblectans, quam declinatio, rectum,
Et plusquam nomen coniunctio rendit alegros,
Quid facitis mundo? quem nobis fertis aiutum?
Quæ bona per vestros legitur doctrina libellos?
Confiteor multas iam vos fecisse fadigas,
Innumerosq; prius carta imbrattasse quadernos
Alter Eleganzas, alter sua scolia scripsit
Centurias alter, Commentaria protulit alter.

Is queſtiones, annotationes, & ille,
Antichitates alter, Paradoxa ſed alter,
Is Lucubrationes, ille, & Collectanea prompſit,
Additiones is fecit, Miſcelanea, & ille,
Omnia quæ tantum noſtras confundere mentes,
Et faciunt ſpeſſum ſtudiando rumpere teſtam,
Non tamen in tantis rationem reddite libris,
Quo diſtinguendæ orandæ ſint ordine partes,
Nec conſtructiones veras moſtratis earum,
Lis eſt fra vobis, quod ſint pronomina vera,
Nomina non noſtis, an ſint Gerundia verba,
Preterea veram ignoratis rendere cauſam
Cur aliqui Y, altri I, indictionibus vſant,
Cur aliqui geminant lettras, non attamen altri,
Cur duo diphtonga hæc, videlicet æ & œ
Scribantur calamo, nec proferuntur ab ore.
Pretereo tantos contraſtos, tantoſq; gridores,
Qui inter vos paſſant, varijs de rebus agentes
Omnis enim parere cupit ſapientior altris,
Seu ortographias, ſeu vultis aprire figuras,
Etimologias, accentus, annalogias,
Seu inflexiones, præceptioneſq; docere;
Temporis, & caſus, varietatemq; modumq;
Seu Scanſiones verſus, longoſq; breueſq;
Seu litterarum numerum, ſeu genelogiam,
Seu vultis moſtrare an H ſit littera nec ne,
Omnia diſcendi, quæ non præcepta paleſant,
Sed quæ capricios monſtrant tantummodo veſtros,
Hinc pertinaces nimium, nimiumq; maligni
Infuriatis diſcordes vnus in altrum,
Et ſoffiretis mutuo ſtrepare budellas,
Alter, & alterius propriam mangiare coradam,

Nec tantum inter vos regnant certamina, & ira,
Rancore, rixa, lites, & iurgia mille,
Sed multos etiam, qui frà nos ante fuerunt
Doctrina, ingenio, ac multa grauitate Magistros
Censuris vestris penitus lacerare soletis;
Sepia Aristotiles à vobis nempe chiamatur,
Quod nimis obscuro fuerit sermone locutus;
Taxatur Plato, quod non vllo ordine scribat,
Virgilius parui ingenij, latroq; vocatur,
Tullius in multis damnatur partibus, atq;
Seneca calcina est, qua prorsus mancat arena,
Liuius est nimia pro fictione notatus,
Non propria scripsit Terentius ipse farina,
Ouidius, Varo, Macrobius, Aulus, & altri
Auctores multi à vobis biasmantur vbique
Quorum non estis digni scalzare stiuallos,
Nec minimo illorum corezam soluere scarpa:
Namq; quid apportat nobis sapientia vestra?
Quod rendit populo mendax Grammatica lucrũ?
Hoc opus est vestrum bellam trauaiare iuuentam,
Qua rigido viuens vestro subiecta gouerno
Mille malas patitur pasquas, & mille malannos,
Vn' horam nec habet pro reposare quietam;
Crudeles etenim vos estis, imo Tiranni,
Hic miseros nati pro bastonare fiolos,
Qui nisi tam prestum faciunt aliquando latinum
Conueniunt subito stringatas soluere bragas,
Atque super chiappas sine sella ferre cauallum,
Nec pietas vos vlla tenet staffilla menantes;
Hinc disperati fugiunt, scolamq; relinquunt,
Cercantes alios libros, aliosq; cauallos,
Quos illis mater prestum ignorantia monstrat.

Vnde

Vnde magis possunt vitam passare beatam,
Quam stentare diu crudi sub iure Magistri,
Sed de hac arte satis dixi, veniamus ad altras.
Gramaticam seguitat cõpagna Retorica per quã:
Quid valet Orator? docta quid ad arte reportat?
Quos parit fructus? quam fert sua lingua bonoprã?
Is tantum dulci trapolat sermone brigatam,
Instruit ingannos, varijs vsando figuris,
Verba dolosa ligat, vaghisq; coloribus ornat,
Cum quibus ad libitum mortalia pectora voltat,
Is aliquando audet sacras corrumpere leges,
Sape bonos lacerat, defendit sape ribaldos,
Iniustas solitus foro protegere causas,
Iudicis, & dubiam cicalando fallere mentem.
Protulit is vanas facundo ex ore bosias:
Dum chiacchiarando facit pro vero credere falsum.
Imperiumq; animi vsurpat, fieriq; Tirannus.
Exultans, blandis confundit iura cauillis.
Is mortale tenet dulci sub melle venenum,
Sirena similis, placidaq; voce canendo
Pestiferam porta suaui in gutture mortem;
Is potuit spessum populos prostrare potentes,
Atque suis zanzis patriam ruinare medesmam.
Multa dabunt nobis istorum exempla malorum.
Tullius. & Crassus, Gracchi, vecchiq; Catones,
Omnes qui certum linguas habuere disertas,
Omnes sed patrie magnos peperrere malannos:
Hinc Romanus eos populus scazzauit ab Vrbe,
Qui professirunt eiusdem muneris artem,
Illis atque dedit longo pro tempore bandum.
Nam genus hoc hominum stimauit inutile semper,
Quinimo saluanda pro libertate, malignum,

Hinc

Hinc fuit in patrijs Timagora mortus Athenis,
Hinc Lacedemonijs Crisiphon banditus ab oris,
Qui simul hac spessum vexabant arte Senatum,
Ars ruinosa, procax, menzognis aucta dolosis,
Ars turpis, vecors, duplex, seruilis, auara,
Quam multi seguitant pro multiplicare ricchezzas
Sepeq; dum credunt Cicerones essere tandem
Haretici marci deuentant, atque pagani.
Accedit Logica, cuius fantastica semper
Plena bizareschis se iactat testa chimeris,
Hanc dicunt Artem ad alias patefacere stradam,
Ac ratione sua magis illas reddere claras,
Quod claram in tutum cognoscimus esse bosiam,
Artibus anne alijs porget Dialectica aiutum,
Aut vllum nobis dabit ista scientia lumen,
Qua iacet in tenebris? omni qua lumine mancat?
Hac duce promittunt brauiores arte Magistri
Perfectum cunctis in rebus cernere finem,
Sed finire tamen video sua iurgia nunquam,
Qui quo plus certant, quo plus strepitare laborant,
Vt verum scoprire queant plus dubia crescunt,
Et plus confusos animos, mentemq; relinquunt,
Quanto plus veri cercant penetrare medullam.
Quatuor his adsunt causa, quasi numina rerum
Materia, & forma, efficiens, & causa finalis,
Cum quibus, & verum, & falsũ se noscere vãtãt;
Predicamẽta aliqui numerant bis quinq; sed altri
Maiorem numerum inueniunt, altrique minorem,
Ad tria namq; isti certantes illa reducunt,
Caprioq; suo noua dum misteria certant
Prodigia errorum, quin monstra ingentia promũt.
Hi sæpe insanos sana sine mente Sophismos,

Sine

Siue Silogismos formantes fallere gentem
Gaudent, & falsis implent de sensibus aures,
Garbuiant cerebrum, sbarbaiant lumina mentis,
Vera negant, non vera prouant, animumq; vilupant,
Candida nigra vocant, & dicunt dulcia salsa,
Esse quod esse negat verum Natura, fatentur,
Sapè chiamant homines Asinos, & sapè Cauallos,
His genus assistit, species substantia, sensus,
His minor, & maior formatur terminus, ordo,
His Paralogism. Paradigma creatur Helencus,
Ista probo, illa nego, non, ita, pro, contra, sed ergo,
Multaq; res aliæ, nequeo quas tradere menti,
Omnia sed tantum stitica ratione tirantur,
Atq; argumentis tantum subtilibus extant,
Quod nequeunt nisi cum fractis procedere gambis,
Atq; magis risu, quam digna stupore, videntur:
Si volumus sano finem prospicere sensu.
Ars etenim Logica nihil est, nisi captio quædam,
Quæ solet humanas verbis confundere mentes,
Conuitijsq; sibi magnos comprare triumphos;
Hinc est, quod belli ingenij plus dicitur esse,
Qui melius braiat, qui vocem fortior alzat,
Quis strenue strepitans implet clamoribus aer,
Qui non cum libris, sed vult contendere labris,
Quantum verbosior, tantum plus doctior altris,
Talibus in studijs si quis cascabit amicus
Altrum non faciet, quam carum perdere tempus,
Ceruellumq; simul, mentis quin lumina perdet,
Cæcus, & in tenebris cæcos seguitando Magistros.
Errorum in fossam tandem cascabit apertam.
Philosophi seguitant, quorum professio magnis
Ingenijs confert, causas speculata profundas,

Hæc de principijs tractans, & origine rerum,
Mille bagatellas profert & mille canatas,
In quibus haud ullam comprendimus essere cosam
Quæ verum, aut certum per se contineat ullum,
Sed marau liam debemus habere ninnam
Si tot Philosophi magnas dixere carottas.
Namq; bosardi hanc primũ Artẽ inuenere Poetæ,
Scilicet antiqui Linus, Museus, Homerus.
Ex quibus huc tantæ venerunt denique sectæ,
Quod ego scribendo nunquam comprendere possem,
Omnes quæ Settæ contrastos habuere gaiardos,
Et fuit inter eas tam controuersia grandis,
Quod nunquam accordare suos potuere pareros,
Namq; quod vna probat tostũ reprobatur ab altra
Istaq; quod laudat subito biasmatur ab illa,
Omnes sed penitus lubrica ratione bacilant.
Affirmant aliqui multos hic essere mundos,
Ast alij vn solus dicunt reperirier orbis,
Altri preterea referunt hunc esse caducum,
Perpetuo sed stare alij cum tempore scribunt.
Sed quid Philosophi de Anima dixere capochi?
Me tirat ad risum illorum discordia tanta,
Spiritus est anima, vnus ait, qui ex aere scendens
Corporis in nostri totos diffunditur artus;
Alter aquam esse animã confirmat, alter & ignẽ,
Alter vim quandam errantem per seq; mouentem,
Alter materiam chiamauit sanguinis almam,
Illam alij certam dixerunt essere lucem,
Ast elementorum dicta est complexio ab altris.
Sed bellhumores Animæ de sede quid aiunt?
Est & in hoc fra illos contentio magna Magistros
Alter enim in cerebro affirmat retinere masonem,

Alter

Alter at nostro vult acquiescere corde,
Alter eam humano posuisse in pectore sedem,
Alter habere suam caldo sub sanguine stanzam,
Alter per totos versari corporis artus,
Immortalem alij mortalem alij essere dicunt;
Nec mancauerunt quidam sine mente balordi,
Qui nullam in nobis animam retrouare fatentur,
Atque à natura vitam, corpusq; moueri;
Hi studient rerum ascosam reperire casonem,
Exagitant animum, possanzam mentis aguzzant.
Infinita putant finito apprendere sensu,
Et perdunt tempus, dum de ipso tempore certant;
Nullum in natura vacuum simul essere dicunt,
Nec proprium cerebro vacuum caput essere noscunt,
Qua ratione docent ens sit substantia primum,
Quot species entis, & quot sunt entia monstrant.
Materiam certant primam, perduntq; secundam,
Adq; habitum esse negant a priuacione regressum,
Quomodo nobilius sit agens paciente palesant.
Quomodo amat formã materia vt fæmina maschiũ:
Quomodo nil frustra in mundo Natura creauit,
Quomodo sunt, & non sunt causa effectus apresũ,
Quomodo diuiditur varijs substantia rebus.
Quomodo plus inuenis sit quam sensibile, sensus.
Quomodo se moueat conclusum in corpore corpus.
Quomodo sunt ambo vnus passio, & actio motus.
Quomodo se opponunt, fintq; vna potentia, & actus.
Quomodo sit species generis perfectio dicunt,
Quomodo quãuis agens obseruat se immobilis alma.
Quomodo, & ipsa locum in nobis non occupat vllũ.
Resque alias varias vario sermone loquuntur,
Perdere ceruellum faciunt, quæ sapè studentem:

Hæc

Hac propter se ipsos cruciant tristätur, affannant,
Nocte, dieq; libros voltant, atque inde reuoltant.
Non dormire queunt, non ullam prendere posam,
Deuentant arridi, socchi, parentq; striati;
Magna coprit magras illorum barbaganassas,
Non etenim curant grassis mangiar: bocones;
Quin semper gaudent ad parcam viuere mensam,
Insegnat Natura cibum nam prendere pocum.
Hic Peripateticus, vult esse Platonicus alter,
Alter Epicurus, Stoicus, Pitagoricus alter,
Omnes sed paruo deuentant tempore matti,
Nam dicunt, faciuntque simul per sapè pacias.
Sed qua sit virtus quantunque pregianda Poesis
Liberius dicam, nec me vergogna tenebit,
Illi me quamuis subiectum mundus appellet.
Insano hac strepitu stultorum mulcet orecchias,
Lusinganſque animos fingit mendacia cantu;
Baiarum inuentrix, nugarum maxima cultrix,
Cui vechia altisonos mercauit fabula honores,
Fabula qua magnos fecit mendosa Poetas,
A primo incipiens componere carmina mundo,
Hinc Veneris narrat partus, guerrasq; Gigantum,
Natales, cunasq; Iouis, timidiq; parentis
Vincula Saturni, Panas, & furta Promethei,
Errores Luna cantat, Soliq; viaggios,
Deucalionis aquas mortem Pytonis, & Arghi,
Corpora de duris hominum nascentia saxis,
Iunonis fraudes, Semeles brusamenta puella
Bis natum Bacchum, Neptuni, & Pralia Phabi,
Disgratiam Cereris, raptus, nozzasque fiole,
Herculis insignes brauuras, atque fadigas,
Atque alias tantas mendaci carmine follas,

In-

Insanias tantas retrouat, tantasq; bosias,
Quantas in centum non possent claudere libris,
Ad sua quin ipsos clamat mendacia Diuos
Illorum dum pazza solet narrare facendas,
Ortus, & interitus, litigia, vincula, amores,
Trasformat à nouis brutorum corpora formis,
Concubitus sporcos, variosq, libidinis actus,
Aut ruffianesmos, rixas, aut iurgia cantat.
Hac ratione olim Socrates fortasses Poetas
Admonuit saltem verbis sibi reddere amicos,
Nam laudare queunt simul, & vituperare canẽdo,
Et faciunt aliquando bonos parere ribaldos.
Rex iustus, sapiens Creta fuit ipse Minossus,
Sed quia non voluit, dum vixit, amare Poetas
Nunc baratro Inferni fingunt habitare profundo,
Penelope puttana fuit, tamen ipsa pudicas
Fama canit cunctas illam superasse matronas,
Carmine facundo quod eam celebrauit Homerus,
Sic inimica viro mansit castissima Dido,
Teste Marone tamen pocboneſtam credimus illam
Tanta fides vanis est iam prastata Poetis.
Isti sæpe sacro, pazzouè furore guidati
Deuentant matti, propria de carne spoiatam
Ammittunt animam donnescum propter amorem,
Suspirant semper, lacrimarum flumina spargunt,
Non mangiare queunt, non vllum carpere somnum,
In flammis viuunt veluti Salamandra bachiocchi,
Et Camaleunti similes se de aere pasciunt.
Carmina componunt bellas celebrando morosas,
Quas immortales consuescunt dicere Diuas,
Cælestes Stellas, Lunas, Solesque luscentes,
Esse nec humano dicunt de sanguine natas.

Sed paradisea testantur ab arce cadutas.
Indocti faciunt, doctiq; poemata passim,
Biscantant versus vulgares, atq; latinos,
Carmen Elegiacũ bizzara Epigrammata scribunt,
Canzones varias Madrigales, atq; Sonettos,
Octauas rimas, Terzettos, atq; quadernos,
Omnia quæ grossi, apparent plena paciis,
Nocte vocant Argum multo pro lumine calum,
Sed veniente die Poliphemum nomine appellant,
Affirmant Solem quatuor guidare Cauallos,
Qui mangiant multam pro orzo de nocte rosadam,
Lusentem pariter Lunam condurre carozzam,
Quam stella veluti Ancillæ ballando sequuntur,
Carneficem Auroram dicunt, quæ maxe resurgens
Nocturnas vmbras lucis falzone trucidat,
Pro crustis ghiazzi montagnas esse leprosas,
Christallos teneros vndas, & sidera flores,
Smeraldosq; vocant herbas, & prata tapetes,
Cantores liquidos fangoso in gurgite Ranas,
Esse paraliticum boscum dixere tremantem,
Multaque preterea in magno claudere libro
Nec mancum in longo describere tempore possem.
Si taluolta volunt grandes celebrare Signores,
Hercum aut stilo grauiori dicere laudes,
Mille spagnolatas fingunt, & mille chimeras,
Quæ nimio faciunt risu schioppare legentem.
Hanc propter causam non marauiare bisognat,
Si non Magnates vnquam dant dona Poetis,
Illorum quamuis tollant ad sidera nomen,
Multaque propter eos, & longa poemata cantent;
Namque agnoscentes se non meritare talopram,
Auctoremque suum grossas plantare carottas,

Di-

Disprezzant falsam falso sub carmine laudem,
Estimantq; nihil laudantis scripta bosardi.
Sic beffata manent doctorum carmina Vatum,
Qui semper fontes vmbras aurasq; suaues,
Qui frondes vndas, herbas; floresq; canendo
Non colgunt fructum tantis de floribus vllum.
Ergo foret melius non imparare poesim,
Quæ fuit est, & erit tenuis, mendica, bosarda,
Insulsa esuriens, exilis & indiga rerum,
Quæ solet vt Toppi alienam cercare pagnottam,
Quæ facit auctorem sauies ammittere sensus,
Quæ nullam docto ricchezzam porgit alumno,
Quæ scornum semper parit schernita Magistro.
Musica quid prodest? quā rē mortalibus affert,
Quæ non damnosa sit de dulcedine plena?
Ipsa etenim gratto grattans modulamine orecchias
Eneruat mentem, curisq; virilibus illam
Dispolians, animum penseris mollibus implet,
Humana, ac tenero concentu corda lusingans
Effeminatos homines facit, atque codardos.
Ars vilis, quæ omnem currit vagabunda per orbem,
Improba, seruilis, venalis iure vocanda,
Quæ seguitare solet pagam stipemq; guadagni,
Non prece, sed pretio talentum mentis aguzzat,
Magna rufianissimi fuit hæc clientula semper,
Hac nostra insano garritu corda velenat,
Nostram hæc lasciuis peruertit vocibus almam,
Prestigiat mentem, corrumpit blandula mores,
Solum ad fallendos homines iuuenta bricones;
Orpheus hanc propter mortem suffricit amaram,
Namq; illum mulieres lapidauere canentem,
Quod dicebatur nimia dulcedine vocis

La-

Lasciuos illarum omnes fecisse fiolos;
Hanc artem nullus seguitat virtutis alumnus,
Non qui mente pius, non qui sit corde pudicus,
Non qui se stessum pulchris de moribus ornat,
Non qui sacra colit, non qui pietate calescit,
Non qui magnanimas seruat sub pectore forzas,
Non qui ad maiores curat conscendere honores,
Non qui famosum sibi cercat acquirere nomen:
Magnus Alexander dulcem cantare motectum
Iam voluit suus ac sapiens alb:ra magister
De manibus rapiens citaram spezzauit, & illi in-
Non cantare tibi, regnare ut conuenit, (quit.
Hac ratione simul (volumus si dicere verum)
Olim cantantem sprezzauit Roma Neronem.
Preterea spessum cantoribus esse videmus
Bizzaram mentem, ac testā grauitate carentem.
Qui cantu seguitant Linum, Lunamq; cerebro,
Hinc est quod nolunt vnquam cantare pregati,
Sed sponte ad punctum Luna tantū modo cantant,
Non tamen ad punctum Luna bona vina refudant,
Ad primum inuitum pronti nam pocula sumunt,
Currit enim melius post dulcia pocula cantus,
Hos ipse audiui a quodam sapiente vocari
Artifices Veneris, & Baccanalia monstra.
Hac tamen in nostra magnos atate magistros
Se reputare solent, incessu, ac voce tumentes
Disprezzant alias artes, Rethoresq; disertos
Cantando emulare putant, quod vertere cordis
Affectus possint, ac mentis flectere brenam;
Illorum, & tantum stultitia giunsit in altum,
Quod propter laudare suam diuiniter artem
Affirmant pazzi calor simul esse canoros,

Atq;

Atq; suas spheras semper girare canendo;
Non ideò ad nostras unquam peruenit orecchias
Cælorum cantus, nunquam descendit abassum
Musica spherarum, ni aliquis fors musicus ipsos
Ebrius audiuit cælos segnando canentes:
Sæpe per Ecclesias auri mercede guidati
Cantores isti, missas super organa cantant,
Nec tantum missas, vespros, completas, & altros,
Quos sacra insegnant nobis psalteria cantus,
Sed per sæpe metros lasciuos, atq; prefanos
Ad garam cantant gorga fifolante motectos,
Non vt nostra leuent ad sacrum pectora cultum,
Non vt rendentur cælo pro munere grates,
Non vt fundentur pro infando crimine plantus,
Non vt deuotas alzent ad sidera mentes,
Ast vt gonfiantes vana prurigine pectus
Alliciant nostros ad fornicaria sensus;
Hinc non humana, potius, sed voce ferina,
Cantillant, strillant, mugiunt, frendentq; boantq;.
Sed quid nunc dicam de te Matematica setta?
Quem nam producũt nobis tua scripta guadagnũ:
Quæ tua sit virtus proprio cum nomine cignas:
Mostrat enim tibi quod sit mens matelica nomen.
Tuq; tuis æquare studes hæc nomina factis;
Dum varijs signas libros vana arte figuris,
Nũc quadros formans, nũc tundos, nuncq; triãglos,
Nunc Epiciclos, nunc Rombos, nunc Tetragranos,
Seu superficiem, seu centrum, seu diametrum,
Et punctos, lineas, quadratos, corpora, & orbes,
Quod studium rendit pazzas summopere mentes,
Quodq; facit stolidos homines, & sæpè balordos.
Dum quadraturam in Circlo retrouare laborant,

Hi

Hi sed aquam semper stulti in mortaria pistant.
Ommitto tantas lites, discrimina tanta,
Quæ simul aduersus lumlaltrum scribitis omnes,
Mostrantes varios bizzara mente pareros;
Vnus ait terram mundi esse immobile centrum,
Alter sed reprobans hoc centrum ait essere Solem,
Circa illum affirmans alios caminare Planettos.
Rascontant aliqui Lunam in se claudere multas
Montagnas boscos, regiones, atque paesos,
Quos habitant variæ vario sub climate gentes,
Sicut habitantur nostræ confinia Terræ.
Occhiali auxilio, quem nostra ætate sbaiaffat
Ceruello inuenisse prior Galileus etrusco,
Multa ferunt cælo nouiter scoperta fuisse;
Circa Iouem dicunt, paruo sed lumine, stellas
Quatuor esse, istas Mediceas inde vocauit
Ipse Gallileus primus detector earum,
Hoc titulo gaudens Tuscos adulare Signores,
Narrant preterea cæli in regione scopertas
Stellas esse alias, atq; illas inde sparitas;
Non aria, at cælum dicunt generare Cometas,
Affirmant bassæ quod sit Venus emula Lunæ
Quæ crescat Solis, nec non splendore decrescat.
Ipsius & mostrant, quod magno Solis in orbe
Appareant aliquo mobiles in tempore macchiæ,
Quæ quoq; dispareant, nec sint aliquando vedutæ:
Has propter causas studiant mostrare quod ipsum
Sit generabile, nec non curruptibile cælum,
Omnia quæ vanis cum sint fundata pacijs
Humanas grossis implent erroribus aures.
Astrologi restant, ad quorum somnia vana
Conuertens animum magnus me risus achiapat,

Iſti etenim varios cælos, variaſq; figuras
Cælorum retrouant, Planetas, ſidera, & orbes,
Quid faciant ſtellæ in cælum, quid Iupiter ipſe,
Scire aiunt, ſi Luna cagat, ſi piſſat Apollo,
Sit læto aſpectu Mercurius, anne maligno,
Sit Venus in caſam Saturni, aut Martis in ædem,
Icarium at ſeguitant morem, dum celſa petentes
Sidera, contemplant Solis, Lunæq; viaggios,
Cælorumque plagas matti penetrare volentes
Dum ſuper aſtra volant, merdoſo in ſtercore caſcăt.
Magna etiam inter eos, ſemper diſcordia manſit,
Octo ponunt aliqui in numero tantŭmodo Spheras,
Eſſe nouem dicunt alij, bis quinque, ſed altri;
Sic etiam faciunt octaui de motibus orbis,
Eſt etenim hic motus ſimplex ſtimatus ab altris
Eſtque idem duplex, & triplex dictus ab altris.
De tantis pariter, quas dicunt eſſe figuris,
De ſtellis fixis, menſura Solis, & Anni,
De motu cæli, quanam ſit lactea ſtrada,
Aut quid per dentrum conſeruat circulus ille,
Cum varia inter eos fuerit ſententia ſemper,
Quam nos à Strologis tantis dediſcere coſam,
Quæ verŭ aut certum cŏprendat poſſumus unquă?
Nolo de multis alijs diſcurrere rebus,
Quin trepidationes, & retrogradationes
Acceſſus, raptus, receſſus, ſigna, figuras,
Motus, imagineſque omnes hic pono dabandam,
Omnia quæ conſtant figmentis plena boſardis,
Atque in principio à vanis inuenta Poetis,
Attamen ex iſtis Strologhi perſæpe boſijs
Allegri viuunt, magnum faciendo guadagnum,
Dum primi illarum inuentores pane careſcunt,

De

De marzaque fame pereunt cantando Poetæ.
Lunaria vlterius faciunt, pronostica scribunt,
In quibus Annorum prædicunt tempora quæque
Natales formant hominum, narrantque futura,
Si tibi vita breuis fuerit, vel longa senectus,
Si in proprio lecto, vel si morbis in altro.
Si tibi larga dabit magnas fortuna ricchezzas,
Si tibi sors dignos concedet prospera honores,
Si te flāma, aut vnda, aut ferrū aut corda necabit,
Milleq; simplicibus dicunt, venduntq; vesigas.
Attamen incerto semper sermone loquuntur,
Ambigui vt possint dementes fallere mentes,
Atq; imperitos animos trapolare parolis;
Sic iam Pompeius, sic Cæsar magnus vterque
Vrbis, & orbis honor mansit trapolatus ab istis
Astrologis, qui illis sponderunt tempore vitæ
Tranquillę in patria longos mansura per annos,
Fælices palmas, felices atque triumphos,
Fælicem demum secura in pace vecchiezzam,
In proprio lecto fælicia funera mortis.
Omnia quæ deinde euentu caruere secundo,
Quin tota illorum promissa bosarda fuerunt,
Sed si de tantis, quæ suescunt dicere, frappis
Vnicus occurrit casus prædictus ab illis,
O quantum se vantant quātū se vndique iactāt,
Flatam portant cristam, gaudentq; vocari
Diuini Vates, totaq; à gente Prophetæ;
Successu, aut si forte carent promissa bramato,
Et retrouamus eos nobis dixisse bosiam.
Non mancant scusæ, propter coprire bosiam
Ex templo sapiunt alias trouare bosias.
Si bona promittunt fælicis commoda vitæ,

Illorumq; tibi veniunt contraria dictis,
Nempe tuam in culpant naturam; siue gouernũ,
Siue tuos damnant compagnos siue parentes,
Atque sua affirmant seruare pronostica verum;
Si mala minazzant, mortem sortemue sinistram,
Et tibi pro contra succedunt prospera quaque,
Quid dicunt? sauium & scaltrũ te nẽpe fatẽtur,
Qui sapuisti prudenter superare malannos,
Quos tibi iam stella destinauere maligna,
Et recitant illud. Sapiens dominabitur astris,
Hoc quãuis pariter cognoscimus esse bosiam (astris
Nam nec homo astra regit, nec homo stat subditus
Sed Deus astra, regit; Deus & nos ipse gubernat
Quo sine nil cælum, nil cæli sidera possunt.
Cernitur hinc quantum est talis professio fallax,
Quantumque existat menzognis plena dolosis,
Quæ non possibiles insegnat credere cosas,
Quæ semper nobis promissas vendit inanes,
Quæque diabolicas homines conducit ad artes,
Hereticosque facit nos deuentare frequenter.
Quid referam morbos, penas, tormenta, dolores,
Angossas, guaios, mortes, tradimenta, ruinas,
Quas portant ista miseris mortalibus Artes?
Hoc dicat Socrates, hoc Anaxagora dicat,
Seneca, Lucanus, Diodorus, Nason Homerus,
Dicat Aristoteles, Plato Pitagora, Marcus,
Tullius hoc dicat Cicero, Scotusq; Ioannes.
Innumeriq; alij coram qui perdere vitam
Sforzati aut ferro, aut sumpto perire veneno,
Quos non hic breuibus possem comprendere verbis;
Multos quin etiam sapientes, pono dabandam,
Qui persequuti à Dominis maioribus Orbis,

Post

Post multos scornos post multa ludibria amaram
Mortem sunt passi rigidi sub iure Tiranni,
Hinc multi pariter nostra hac ætate Magnates
Antiquum exemplum penitus sequitare volentes
Disprezzant homines doctos, fugiuntque saputos
Et litteratos ceu pestem semper abhorrent.
O vos minchiones, ò terq; quaterq; balordi.
Qui veterum doctos auctorum voluere libros
Dicitis esse bonum, & multas apprendere lettras
Laudatis studium dura sequitando Sophia:
Namq; bonum si esset tantos ediscere cuius, (nant
Ipsi etiam Domini, qui vrbes, & Regna gouer-
Sicut sæpe solent alienam tollere robbam,
Deque suis rebus proprio spoliare patronos,
Sic de doctrina facerent, ob cuius aquistum
Nulla recusarent maioris damna fadigha
Tentarentq; omnem impresam si forte guadagnum,
Aut aliquem noscent ab ea sibi reddere fructum,
Isti qui cimam rerum cercare bonorum
Tempus in omne solent, rarasq; inquirere cosas,
Non sine doctrina soffrirent ducere vitam,
Si bona doctrina bona vita.
Sed quia vergognam reputant has scire facendas,
Atq; ignominiam sibi stimant essere doctos
Indoctos retinent goffosq; libenter abrazzant,
Inde ignorantes (spretis virtutibus) alzant
Ad dignitates, ad primi culmina gradus,
Istorum gaudent dictis, consilia laudant,
Arbitrio ipsorum populos, Aulamq; gubernant,
His manifesta patent semper secreta patroni,
His datur & fandi atq; nefandi plena potestas,
His bene conueniunt Domini, quia semper eosdem

Sensus habent, quorum mens ignorantis abundat.
Hinc ad bastanzam cognoscere possumus omnes,
Quod sit doctrina multum ignorantia meior
Nobilitate vigens, & dignitate refulgens,
Qua omnes litterarum Artes celeberrima vincit,
Qua de a'ijs toto virtutibus orbe triumphat,
Qua vera est hominum requies, & sola beatrix,
Qua genus humanum semper conseruat alegrum,
Qua pectus, mentemq; bonis celestibus impl t.
Hinc ad nos veniens aeterni à side parentis
Saluator, nostras propter sonare magagnas,
Non sibi discipulos doctos elexit alhoram,
Non homines magni ingenij, vel mentis acuta,
Sed grossolanos, & tantum prendere pisces
Instructos, animo fortes, & corde fideles
Quos fecit doctos ipsa Ignorantia mater,
Ad cuius studium fecerunt grande profittum.
Penna fuit remus, pro cartis vela fuerunt,
Scola fuit barchetta leuis, & retia libri
Hinc manifesta illis patuit sapientia vera,
Hinc potuere sibi veram retrouare salutem,
O nimium miseri, quibus Ignorantia nullum
Auxilium porgit, stentant nam semper in orbe,
Perp tuisq; tenens submersum pectus affannis,
Dum tabulam sporcant, Artis discr mine rasam,
Quam bellam Natura prius concederat illis:
Hos etenim semper tribulatos esse videmus,
Aut animo aflicto, aut infirmo corpore languent.
Nam maciem labor, & morbos, in cömoda mille,
Mille tirat secum gianduffas, mille malannos,
Vnde solent ogniora sui stentare seguaces,
Confu ti miseram nullo ordine degere vitam,

Sen-

Sensibus astratti, rapida cum mente caminant,
Lunatici parent, nullum per strada salutant,
Semper habent oculos mæsta sub fronte cauatos,
Sunt tristes magri, plenique humore maligno,
Sunt inopes cerebro, mendici prorsus, & auro,
Omnia trascurant, patriaq; in rebus agendis
Nulla illis ratio, nulla est destrezza, vel ordo,
Sunt etenim extra libros, sicut cocus extra cusinã,
Aut sicut Piscis patria cauatus ab vnda
Ergo huius mundi cum sit sapientia nobis.
Tanti causa mali & tantos producat afannos,
Cur miseri seguitamus eam? cur sponte ruinas,
Et calamitates volumus dediscere tantas?
Heu cur non faciunt Reges, aliiq; Signores
Per totas mundi partes bandire Libraros,
Atq; omnes brusare libros, distruggere stampas,
Lectores andare à spassum, & claudere scolas,
Doctores frustare simul, castrare Poeta,
Scriptores picare omnes, brusare Pedantes,
Ne possent post ac pueris slazzare braghessas,
Nec teneras virga illorum percutere nates;
Aurea sic ad nos tornarent secula tandem,
Sic fælix mundus restaret liber ab illis,
Qui tam sæpe solent illum trauaiare, malannis:
Sed iam de miseris doctis non vltra loquamur,
Nam volo media pariter mostrare rouersum.
O vos fælices nimium, nimiumq; beati
Ignorantones, quibus vllas discere lettras
Numquam cura fuit, nec carum spendere tempus
Artibus in vanis, quæ vita commoda tollunt,
Humanas lacerant mentes, & corpora guastant:
Non vobis stranium debet parere sodales.

Si groſſolanes iam vos Natura creauit,
Nullaq; poſt natos docuit vos ſcola latinos,
Namq; eſt felicitas ſumma ignorantia veſtra,
De qua debitis magnam ſentire legrezzam,
Illud Aguſtini memorantes nobile verbum,
Indocti rapiunt cælum, ſed tartara docti.
Præterea, ò quanti furfantes ante fuerunt,
Quì committentes homicidia, furta, rapinas
Seq; ignorantes fingentes inde gaioffi
Atq; ſimulantes ſe ſenſus habere balordos
Securi iuſtam fugierunt Iudicis iram;
Sed ſi fecit eos finta ignorantia ſaluos
Quid feciſſe putem pro illis ſi vera fuiſſet?
Vos quoq; qui bellas, iuuenes, vaghezare moro-
Gaudetiſq; aliorum ſæpe curare moieras (ſas,
Quid facitis quando pro traſtullare braghettam,
Alterius capiti vultis imponere cornas?
Nullum certe modum ſcitis retrouare miorem,
Quam vos de groſſo ligname fingere natos,
Nam groſſas guſtat Mulier trattare facendas,
Atq; ignorante ad ſe tirare moroſos
Naturæ his etenim melius ſuccurrit amori.
Sic & nos aliquam pariter retrouando puellam,
Non illam ſauium gaudemus habere talentum,
Scaltritum ingenium, aut matura mentis acumē,
Quæ doctoreſſam faciat, ſauiamq; Sibillam,
Sed potius groſſam ceruello, animoq; melenſam,
Atq; bonam paſtam del tuttū hanc eſſe bramamus,
Quæ ſe ignoranter noſtro coniungat amori,
Quæ placida, & facilis ſit ſimplex atq; benigna.
Quæ ſine doctrina partes ſe vertat in omnes,
Quæ ſine contraſto faciat quæcumq; monemus,

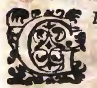
Qua nostras sequitet voias, legesq; secundet,
Gaudeat & nostris seruire idiota comandis
Dulcius hac etenim cordis mitigare brusorem
Possumus, & caros Veneris colligere fructus
Quos conferre solet pleno Ignorantia gustu,
Ergo si quis amat vitam passare beatam,
Si quis post mortem . . . . .
Si quis habere cupit raros in pectore sensus,
Si quis desiderat virtutem aquirere magnam
Magnum ignorantē per certū hunc esse bisognat,
Virtutes omnes namq; Ignorantia passans
Iure vocanda est cunctorum Regina bonorum.
O felix igitur nimium, Ignorantia per quam
Tot bona, tot gratia veniunt mortalibus agris,
Tu sola in nobis virtutum semina spargis,
Tu nobis semper fructus producis amatos,
Tu latas noctes, tu giornos rendis alegros,
Dulcia tu nostra concedis tempora vita,
Tu nostras nutris gaiardo in pectore forzas,
Tu nostra accendis calesti pectora amore,
Tu nostram scaldas diuino flammine mentem,
Tu nostros stimulas ad proficientia sensus,
Tu nobis mostras per drittam currere stradam,
Tu sola ostendis calorum scandere sedes,
Tu nos sola doces verum cognoscere Numen,
Tu nos humanos, humiles facis, atq; modestos.
Bon compagnobis, iocondos, atq; fideles,
Allegros, grassos, rubicundis, atq; gaiardos;
Deniq; tu iustos homines facis, atq; beatos,
Quid plus? tanta tua restat mihi copia laudis,
Quod nihil ad meritum me nunc dixisse videtur,
Sed quia lectorem video iam torcere nasum,

Meq; Poetaſtrum penitus chiamare ***balordum****,*
Quod ſibi longa nimis dent noſtri tadia ***verſus****.*
Hic tua bramatum capiant encomia ***portum****,*
Nec plures faciat de te mea Muſa ***parolas****;*
Viue diu fælix viuant & carmina tecum
Aeternum dilecta mihi ***IGNORANTIA viue****,*
Viue nec indoctum ſpernas bene docta ***Poetam****.*

DE LAVDIBVS

PAZZIÆ.

Macaronea Quarta.

Rossiloquo altisonas PAZZIÆ carmine laudes
Mens mea pazza nouo nunc nunc genfiata furore
Notificare cupit; Sed quis mihi porgere aiutum,
Materia vguales poterit quis prabere forzas,
Reginæ vt valeam tante describere honores?
Vos modo scribenti pazza pia numina gentis,
Bacche prior, Bacchique simul compagne Cupido,
Auxilium pueri puero concedite Vati;
Vos, quæso vos ambo meum drizzate viaggium,
Quo melius possim metam toccare bramatam,
Nam licet iste meas forzas subiectus auanzet,
Attamen est mihi subiectis tam carior altris,
Quam melior cunctis altris, quam pulcrior extat.
Sed patriam, vecchiosque volens memorare parentes,
Vnde suam traxit stirpem PAZZIA priorem.
Nobilior nec ea toto, nec dignior orbe,
Orbis ab initio ad finem retrouabitur vnquam,
Est regio à nostris multum lontana paesis,

Qua Paradiseas ex omni parte vaghezzas
Delitiasque tenet, iussu fabricata Deorum,
Qui sensus, mentesque suas recreare volentes,
Atria lassantes cæli descendere ad istas
Sapè solent sedes, vbi dulcia gaudia quæque,
Elisijque omni retrouantur tempore gustus.
Hic nunquam verdis spoliantur frondibus arbos,
Hic nunquam vaghis priuatur floribus herba,
Hic nunquam nigris tenebratur nubibus aer,
Hic nunquam sofiant strepitãti murmure venti,
Hic nũquam freddus campos Inuernos agiazzat,
Hic nunquam Solis schiappatur terra calore,
Hic nunquam colles brusantur sidere Cancri;
Semperr at hic generat flores Primauera galantos,
Fructibus hic varijs Autunnus semper abondat,
Hic semper dulci cantat Resignuolus in vmbra,
Hic repetit vecchios semper Filomena lamentos,
Lasciua hic spirat Zefirus seguitatus ab aura,
Frondescunt planta, verdeggiant prata dagnhorã,
Fructificant colles, florescunt gramina campis,
Vmbrificant vigna prębentq; volentibus vuas;
Non hic cordoios patitur, non incola afannos,
Non hic vel tristis, vel malanconicus humor,
Non hic Paupertas habitat, non turpis egestas,
Non hac parte fames gentẽ maladetta trauaiat,
Non labor hic hostis speranzam vendit inanem,
Non hic allegras turbant fastidia mentes,
Non facit hic Prator poueram stentare canaiam,
Non hic contrastos homines, nec prælia tractant,
Non vitam hic filãt Parcę nec stamina truncant,
Non hic albergat febris, nec Pestis alozat, (nas,
Non quatit hic turres, nec Mors inimica taber-

Sed

Sed Pax, sed requies semper, risusque, iocusque,
Et festa, & cantus semper, iocundaque semper
Lætitia hic habitat, fælicia tempora semper
Hic homines passant, securaque gaudia semper
Tranquillos faciunt omnes hic viuere giornos,
Dulciaque æternam transire per otia vitam.
Hac igitur ragione suos PAZZIA primeros
Natales traxit, pulchri quam mater Amoris
Protulit, alma Venus, iuueni ingrauidata Lieo.
Balia Iuno fuit, quæ natam lacte cibauit,
Ingentesq; ille donauit deinde ricchezzas.
(Nam sine ricchezzis nullam Pazzia *valeret)*
Hac nascendo dies secum portauit alegros,
Gaudia senserunt homines quibus aurea alhoram
Tempestas rediit, redierunt vecchia parentis
secula Saturni, magnum Natura leuamen
Sensit, & auriferam benedixit læta fiolam.
Ipsi Calicolæ hos partus venerare volentes
Banchettos varios, varios fecere bagordos,
Banditam, & cortem multis tenuere diebus,
Sola Minerua sibi non dritto lumine cernens
Nascere riualem, festas sprezzauit, & inde
Emula Pazzia permansit tempore in omni.
Sed plus ista valet, quam centum mille Mineruæ,
Nam cæli, & terræ partes dominatur in omnes,
Omnibus incagans sapientibus, atq; Magistris,
Qui cum se teneant doctatos, atq; saputos,
Plus aliis grossos, & stultos esse videmus;
Nullus enim sub Sote potest deducere vitam,
Quem non sub placido teneat Pazzia, gouerno,
Hæc etenim pueros, iuuenes, hominesq; senesq;
Femineumq; genus poueros riccosq; potenti

Sub ditione tenet, dans cunctis prouida leges.
Auxilioq; suo populos conseruat, & auget;
Nam sine Pazzia mundus mancaret, & omnis
Mortalis species prestum destructa maneret.
Sunt etenim multi (nec tantum dico potentes
Diuitijs, opibusq; quibus moriendo bisognat
Heredes lassare suos, qui pradia, & aurum
Possideant; magnas pro conseruare Casadas)
sed poueri, atq; inopes, qui toto tempore stentant.
Nec solo de pane queunt implere budellas,
Attamen uxores ducunt, capiuntq, nouizzas,
Esseq; latantur, Pazzia duce, maritos:
Sunt multa pariter Vidua, quas sape videmus
Pazziam seguitare, viri post funera morti,
Namq; ista viuendo diu cum coniuge primo
Mille malas pasquas habuerunt, mille malannos,
Partibus inq; suis probauerunt mortis afannos,
Non tamen absq; viro patiuntur ducere vitam.
Nam sine compagno possunt dormire negottam,
Atq; viduali nequeunt requiescere lecto;
Quinimo peccatum sic sola viuere credunt;
Ninc ab eis coniux est primus a pena sepultus,
Quod pensant aliam sibi retrouare maritum,
Sic etenim Regina illis Pazzia comandat.
Cernimus hinc multos pueros, multasq; putinas
Nascere, & implentes, villas, castellos, & vrbes,
Humani generis pro multiplicare cateruam.
Soloq; Pazzia sunt hac benefitia nostra,
Qua tali in guisa mundum seruare laborat;
Cortesam cunctis hac se nascentibus vltro
Offert compagnam, totaq; atate fidelis
Permanet, & natis prestat benepronta socorsum.

Hinc

Hinc dicunt pueri pazzas aliquando parolas,
Hinc pariter bellas faciunt aliquando pacias,
Per quas gaudentes ad risum sæpe mouemur,
Lætamurq; vagas illorum audire baiadas,
Sed quas non faciunt isti crescendo pacias?
Quando puer pazzum non se demostrat adultus?
Hic, & enim arditum cor habet mentēq; legeram
Altaq; dum facili, ac magnalia mente volutat,
Stulta facit, mostratq; suas operando matezzas.
Omnes sunt Iuuenes (experto credite) matti.
Omnes committunt solemnes sæpe pacias,
Vnus in armorum pratica vult brauus haberi,
Spadinam portat semper galone tacatam,
Pro nihilo brauat, gridat contendit, & audax
Non soffrire potest tortam sentire parolam
Alter formosa gaudet seruire Morosa, (rat
Hanc amat, hāc bramat, seguitat, comitatur, ado-
Quam propter spendit robbam, buttatq; cechinos,
Quam propter sotios odit, disprezzat amicos,
Nec stimat vn figum pro figam ponere vitam.
Alter nec Veneris curans, nec Martis amores
Cum cartis, dadisq; sua presentia vita
Tempora consumit, cosam nec pensat ad altram;
Quam giocando dies, ac longas ducere noctes,
Non habet in pretio robbam, non diligit aurum,
Non bona dilecti curat præcepta Magistri,
Non sequitur vecchi meliora exempla parentis,
Nec sentire potest veri consiglia amici,
Omnia dilapidans cari pro crimine ludi,
Alter sed rebus viuens lontanus ab istis.
Cum lætis gaudet compagnis intra tauernas,
Atq; in banchettis allegram degere vitam.

Hic

Hic cogitat ſemper graſſos mangiare bocones,
Deq; bonis vinis plenos vodare bocallos,
Omnia deſprezzans preter ſolatia gulæ.
Alter abandonans patriam, caroſque parentes
Ambitioſus abit Domino ſeruire potenti,
Aut in Romana bramoſus viuere Corte,
Illic Prælatum cercat retrouare patronum,
Cui libertatem vendit, propriamq; ſalutem,
Arbitrijq; ſui, & Naturæ iura refudat,
Conſumit vitam; robbam diſperdit, & aurum,
Tandem poſt varios ſtentos, variaſq; fadigas,
Clariter agnoſcens vanas nutrire ſperanzas,
Fruſtraq; caſtellos fabricare in aere inanes,
Cum manibus plenis de moſchis tornat a caſam,
Sunt alij pariter Iuuenes, qui cara iuuentæ
In varijs altris trappaſſant tempora rebus;
Diuerſi diuerſa volunt, ſeguitare talentum
Capriciumq; ſuum iuuenis eſt quiſq; coactus;
Antiquum eſt dictum. Sua tirat quemq; voluptas,
Ipſaq; conducens omnes Pazzia creatos
In tantas, variaſq; vices falicia rendit
Secula, nam bellum facit hæc variatio mundum.
Sed cum viriles Iuuenis peruenit ad annos,
Quando corallinos abſcondit barba labellos,
Purpureaſq; coprit ſpinoſo vellere guanzas,
Auxilione tenet Pazzia forte biſognum?
Quid ni? quãto magis homines cargãtur ab annis;
Tanto magis caram debent ſeguitare Paciam,
Illorum quæ ſola poteſt lenire trauaios,
Atq; benigna illis tranquillam prebere vitam,
Sin aliter faciunt, gratam linquendo ſodalem,
Continuo ſtentant, granibus torquentur afannis

Nec miseri possunt veram retrouare quietem.
Clara procul dubio de istis exempla videntur,
Qui post primæuam ætatem crescentibus annis
Fedus amicitiæ rumpunt, dominamq; refundant,
Sub qua felici gaudebant tempore auantum,
Nec propriam (miseri) noscunt seguitare ruinam
Dum lassant (sauios propter parere) Paciam.
Hi namq; insulsa quadam grauitate tumentes,
Aut cupiunt titulos, aut magnos quirere gradus,
At laudis capti sed non virtutis,, ambre, (rum,
Plus prece, quam meritis poscunt comercia hono-
Aut indignantes viduales viuere giornos
Vxores pendunt propter generare fiolos,
Ac sibi procurant vastas cumulare ricchezzas,
Heredibusq; suis magnum lassare tesorum,
Isti sed miseram coguntur ducere vitam,
Ceruellum perdunt, ammitunt mentis acumen,
Per tortam volgunt stradam rationis habenas,
Ac se, resq; suas non dritta lege gubernat,
Hos etenim regit Ambitio, fumosaq; factus
Gloria mortalis, vel amor sceleratus habendi,
Hos auri maladetta fames, turpisq; guadagni
Sollicitunt curæ, & robbæ furiosa cupido.
Cernimus hinc illos deiecto lumine vultum
Ferre malanconicum mentemq; dolore grauatam,
Mille gerunt guaios patiuntur mille malannos,
Nunquam delitias animi, nec gaudia noscunt,
Vn horam nec habent pro reposare quietam,
Sic purgant fallum, quem commisere balordi,
Quando dilectam primum fugire Paciam,
Tristia sic passant meschina tempora vitæ
Donec stentantes giungunt ad limina mortis.

Sed

Sed cum Vecchiezza ad annos mortalis ariuat,
In qua sunt tanta pœna, tantiq; dolores
Tot mala, tot curæ, tot morbi, totque magagnæ,
Quot de Saturno scripsit pater ante Cocaius,
Quid sine Pazzia faceret meschinus alhoram?
Quomodo vitales posset deducere luces,
Si Pazzia suum misero non daret aiutum?
Illa sed ad solitum dulcis tutela suorum,
Non mancat plac dum vecchis prestare leuamen.
Illos namq; facit totos scordare trauaios,
Quasq; tulere prius dimenticare fadigas,
Atq; malanconicos curas mandare dabandam,
Hos iterũ in pueros transformat, stringit & ipsos
Omne puerilibus tempus consumere ludis;
Hinc quãuis teneant mortẽ fossamq; propinquam,
Attamen allegri semper inuenilia tractant,
Postizzam portant chiomam dentesq; remissos,
Leggiadram Zazzaram pulcros in frõte ricettos,
Quotidie tingunt barbam, raduntq; ganassas,
Trinzatas portant scarpas, fiocchisq; dobatas;
Et profumatos guantos puzzore Zibetti,
Gaudentes semper iuuenes parere tilati;
Exultant narrare suos frequenter amores,
Scribere amorosas lætantur sæpe baianas,
Formosamq; solent isti seguitare puellam
De teneris annis, cui possent esse bisaui,
Hanc sibi conducunt, ammissa dote nouizzam,
Atq; matrimonium gaudent celebrare, sed illud
An post consumare queant, hoc nescio certe;
Sic grauibus studiant mentem spoliare trauais.
Tristia sic læti curarum pondera scampant,
Sit sine fastidia noiosa tempora vitæ.

Inter

Inter allegrezzas inter solatia passant,
Nullam stimant es vicina mortis afanum.
Sunt multa pariter vecchiazze dentibus orba,
Surda calcagnis, oculorum lumine zoppa,
Qua, licet aspectum teneant, faciemq; Gabrina,
Plenaq; de rughis, grincisq; patentibus ora.
Attamen anticam studiant distendere pellem,
Atq; pauonazzas minio smerdare labellos.
Nectentes biondos in blanco vertice crines,
Quos super assuescunt rubicundam ponere rosam,
Hoc modo nam sperant bellos cattare morosos,
Qui tam leggiadris cupiant seruire putinis,
Solaq; Pazzia sunt hac priuilegia nostra.
Qua solet in cunctis proprium mostrare valorem,
Mirificasq; sua virtutis promere forzas.
Alma parens; Natura sagax, qua cuncta creauit,
Cognoscens fecisse hominem pro rebus agendis,
Qui terrarum orbis deberet habere gouernum,
Qui cunctis daret leges animalibus altris,
Vt melius posset curas portare noiosas,
Vt non mancaret tanta sub pondere soma:
Quodfecit? capitis paruo in cantone locauit
Ceruelli angustum hospitium, sedemq; rasonis,
Corporis at reliqui, victa ratione, reliquit
Sensibus imperium, quos contra frustra laborat,
Atq; suas perdit fiaccas Prudentia forzas.
Preterea mulierem homini retrouauit, vt illam
Duceret vxorem, pro fomentare Paciam,
Nam cum sit varijs mulier dotata pacijs
Sape sui de mente viri fastidia tollit,
Multotiesq; illum matezando rendit alegrum,
Cernimus hinc multos pro contentare moieras,

Qui

Qui ſibi poſt ſpallas negotia publica mittunt,
Ridiculaſq; gerunt coſas, humileſq; facendas,
Ipſe quidem proprijs oculis ſepiſſime vidi
Inſignes dominos, Caualeros atq; Signores,
Qui prætermiſſis patriæ, curiſque Senatus
Coniugis ad nutum faciebant mille pacias,
Suffriſentq; inſtar guatari nettare Cuſinam,
Atq; vnctas manibus proprijs lauare pignattas;
Fœmina nam ſemper ſtimulus ſolet eſſe paciæ,
Vt nos vecchia docent exempla, hinc propter eãdẽ
Innumeri antiqua Heroes ætate fuerunt,
Qui nil ſtimantes vitam, propriumq; decorem
Mille papolatas fecerunt, mille cacatas;
Sic fecit Sanſon deceptus fraude Putanæ,
Sic ſapiens Salamon muliebri pazzus amore,
Sic brauus Alcides Ninfæ ſubiectus iniquæ,
Qui poſt occiſos angues, hoſteſq, domatos,
Poſt ſtrangulatos Vrſos, victoſq; Leones,
Poſt debellatos latrones, atq; Tirannos,
Poſt Hidram extinctam, frenatam Cerberis iram,
Poſt extirpatos Centauros, atq; Dracones,
Poſt expugnata horrenda palatia Ditis,
Poſt ſoſtentatum ſpallis conſtantibus orbem,
Fœmineo (veluti fanteſca) indutus amictu,
Iolæ ſeruiuit Dominæ; Lanamq; filauit.
O quanti Alcides hoc noſtro tempore viuunt,
O quanti ſine ceruello, & ſine mente maturali;
O quantæ Ioles quantæ hac ętate Dalidæ,
Quæ portare ſolent, ſprezzato coniuge bragas;
Quæ non vxores, ſed gaudent eſſe patronæ,
Quæ parere volunt ſe ſenſus habere viriles,
Quæ cogitant mattæ ſaulas equare Sibillas.

Quæ

Qua credunt pazza vecchios superare Catones,
Quaq; volunt humiles, sibi seruos esse maritos,
Quaq; tremare illos faciunt brauando bricones,
Quaq; student illos semper strapazzare bicornes.
Sed quid? nũ merita bastant hac carmina laudi
Excelsam digne propter celebrare Paciam?
Quin video partem de illa dixisse minorem.
Nec mihi iam restant tanto pro munere vires,
Tu tamen, ò dulcis; nimiumq; gradita Pacia,
Aspice, quod natum est ardenti è mente desium,
Accipe quod missum est deuoto è pectore carmen.
Quamuis non bastat magnas tibi promere laudes.
Quamuis non possit meritas tibis reddere grates,
Quamuis non valeat dignos tibi soluere honores.
Nullus homo largo cali sub tegmine viuit,
Qui non magnifica inflammetur laudis amore,
Qui non altisonam sforzet se acquirere famam,
Qui non tangatur veri dulcedine honoris,
Ad quem mortales accendit gloria mentes.
Hinc legimus quondam multos vixisse Barones;
Inuictosq; Duces, horrendi fulmina belli,
Qui disprezzantes vitam, caramq; salutem,
Per varios casus, per tanta pericula mundi.
Perq; faticosas guerras, per tela per ignes
Immortale sibi voluerunt querere nomen?
Hic ergo, cum possent securam degere vitam,
Ac sine trauato dulci indulgere quieti,
Cur precipites posuerunt mortis arisgum?
Quisue illos fecit tantos cercare malannos?
Nempe Pacia fui, caros qua scorgit alumnos,
Atq; ad deficeles impresas esse gaiardos
Spingit, vt aternum faciãt cum morte guadagnũ.

Hinc

Hinc voluit quondā grandem moſtrare brauuram
Magnus Alexander, magnas faciendo pacias,
Hinc Caſer calamo brauus Dictator, & enſe,
Hinc magnus Pompeius ei cognatus, & hoſtis,
Inſanias quorum non vnquam ſcribere poſſem,
Hinc barchine tuas claras bellando prodezzas,
Et paleſare tuas potuiſti in pace pacias;
Hinc ſtetit incontra Toſcanam Horatius omnem,
Nil curans panzam pro conſeruare figuros;
Hinc roſtire ſuam ſoffriuit Sceuola dextram,
Nec bruſando tamen tunc dixit Mutius hoimè,
Hinc ferus arditum montatus ſupra cauallum
Curtius in foſſam mortis ſaltauit apertam
Hinc Decij fecere ſuo di corpore votum,
Hoſtibus à proprijs gaudentes eſſe ſcanatos;
Hinc quidam pazzus (nomen non recte recordor)
Æternam mundo bramans acquirere famam,
Effeſia eſt auſus templum bruſare Dianæ,
Hinc alij multi, quos non numerare valerem
Nomine pro vano voluerunt perdere vitam,
Reginam pronto ſeguitantes corde Paciam.
Sed quæ ſub cælo maior pazzia videtur,
Quam ſtudiando diu magnas perferre fadigas?
Quam varios voltando libros ſibi rumpere teſtam?
Eſt Pazzia quidem, Pazzia grandior omni,
Eſt vanitas vanitatum in tantis viuere afannis,
Quos ſecum condurre ſolet prudentia fallax,
Quos nobis confert quædam Sapientia ſtulta;
Hæc & enim longas noctes veggiare comandat,
Hæc homines ſuadet cunctis ſtentare diebus,
Hæc grauibus replet mortalia pectora curis,
Hæc tirat humanas per inania ſemita mentes,

Hæc

Hæc sibi subiectos nunquam requiescere lassat,
Hæc nobis lacrimas tantum, & suspiria porgit,
Quando mondanas stringit remiscere noias,
Ac memorare facit tribulata incomoda vita,
Hæc demum ante diē varijs pro stentibus, omnes
Extremam sauios speßum conducit ad horam.
O quāto est melius, rigidam linquēdo Mineruā,
Abbrazzare piam costanti corde Paciam,
Hæc etenim nostros omnes portare trauaios
Fortiter insegnat, mundiq; in pace disastros
Ferre docet mitigatq́; graues cortesa dolores,
Hæcq; malanconicas scazzat de pectore curas,
Subleuat oppreßos, afflictos rendit alegros,
Hæc non comportat mortales viuere mastos,
Sed gaudere iubet tristes superando malannos,
Hæc pro venturis presentia perdere non vult,
Speranzam secum portat, scazzatq; timorem,
Eximios homini hæc prabet souenter honores,
Acquistatq́; suo magnum cum nomine nomen;
Inter mortales brauus namq; ille tenetur,
Quem dicunt ramum viuacis habere pacia,
Quem reputant dritta mentis ratione carere,
Quem penitus gentes cognoscunt esse bizarum,
Quemq; solent busam ceruello dicere testam;
Sic respectatos, damni formidine, pazzos,
Ac plusquam sauijs stimates esse videmus;
Nullus enim secum vult contrastare, nec vnquam
Est qui contra illos ardiscat carpere gattam.
Sed quid ego tantam nunc pro celebrare Signorā
Facta minora sequor? meritum nec recte paleso,
De quo maiores cosa mihi dicere restant?
De nobis non solum habet ipsa Pacia gouernum,

Nec

Nec solum leges hic dat mortalibus agris,
Sed superos inter magnam tenet illa possanzam,
Et terræ, & cæli, & pelagi simul omnia scorgit
Numina quæ varijs forzis matezzare coercet.
Pretereo tantas quas commisere Pacias
Baccus, & alma Venus, Veneris, Bacchiq; fiolus,
Nam sunt hi genitor, genitrix, fraterq; Pacia,
Vnde merauiliam nobis non esse videtur,
Si propter Martem toties, & propter Adonem
Ipsa olim tantas fecit Citherea pacias,
Nec si cecus Amor pazzesco more caminat.
Nudus, & absq; braga, atq; in binda stopat ocellos,
Noctes atq; dies committens mille marones.
Nec nos debemus troppum stupire videntes
Gonfiatum vino Baccum, mattumq; spazzatum
De ramis vignæ viridem gestare coronam,
Dumq; imbriagus ridet, bottamq; caualcat
Agmina pazzorum secum conducere gaudet,
Circum circa girans multa comitante canzia
Baccantum magna quæ clamant voce patronum,
Et cantant euoe, euoe, vacuantq; botazzos.
Holo Mercurij mancum numerare pacias,
Aut frascarias, per quas piat ille solazzum,
Nec per hora suas volo discoprire magagnas,
Vnde gerit spessum, Tabachini more polastros,
Vnde fauet ladros, trufatores; atq; ribaldos,
Vnde solet cantando bonam trapolare brigadam,
Hic quoq; dacantum matezzas pono Dianæ.
Quæ in cunctis rebus pazza est liganda catenis,
Mobiles inconstans bizzara, colerica, cruda,
Pauper Atheon erit testis, si dico bosiam,
Testis, & Orion quondam trucidatus ab illa.

Sed

Sed quid nunc possum scribendo dicere de te,
Eole, qui tantas sublimi è monte pacias
Tempus in omne facis quot serras carcere ventos?
Nam tibi cum saltat giribizzum magna spalãcas
Atria, ventorum unde exit furiosa canaia,
Quæ tantum horrendas mollat de ventre corezas,
Quod mũdũ obscurat, mare turbat, castra fracas-
Cunctaq; sub cælo statim soto sopra rouersat; (sat
Tuq; gaioffe soles de tanto ridere damno,
Et nullam curans aliorum stulte malorum,
Ostendis qualem teneat tua testa paciam.
Hic etiam alcunas saltem palesare matezzas
Exopo, Neptune, tuas, quibus esse damancum
Non aliis suffers, toto nam tempore pazzus
Exerces larga stultum ditione tridentem,
Nullo consilio nulla ratione gubernans
Imperium pelagi, atq; undarum nobile regnum,
Quod factũ est per te variũ, & mutabile monstrũ
Nunc placidus vultu pacata per æquora curris,
Nunc solio appares colera gonfiatus iniqua,
Nunc calare facis, nunc undas surgere in altum,
Nunquã firma manet tua mens stultissima, nãq;
Hæc seguitat matta semper capriccia Luna,
Quæ te per nasum Bufali de more strassinat.
Nõ puto quod multũ mihi sit fadigare bisognũ,
Belligeri Martis propter mostrare paciam,
Pazziam dico potius quin dicere possum
Mille paciazzas, nec erit mea lingua bosarda,
Omne etenim quodcũq; facit, quodcũq; comandat
Expressam in saniam cognoscitur esse dauerum,
Illa sed ex tantis mihi paret pulcrior altris,
Quando meretriculo Veneris guidatus amore.

Eiusdem ingremio dum trastullare putabat,
Se in quadam ferri vilupatum rete retrouauit,
Nam Vulcanus eos bramans trapolare morosos,
Retia composuit, quibus ambos inde piauit,
Cælicolisque alijs captos mostrauit Amantes.
Ad quorum vistam fundentes mille cachinos,
A' pazzo, & pazzos lurlatos esse videntes,
Parebant super risi mangiasse menestram;
Hic alias ommitto, quas facit ille pacias,
Precipue bianchis quando se cingit in armis
Et scorezzatus quinta descendit ab arce,
Pellaciens, guerrasq; mouens portansq; bataias,
Humaneque bramans de sanguine tingere spadas,
Magnates pariter secum impazzire coercet,
Hi namque ab vanos titulos, causamque legeram
Instituunt pugnas, horendaque pralia miscent,
Insanumque feri Martis seguitando furorem,
Consilij expertes committunt mille pacias.
Tu quoque, cui semper mens est matelica Iuno,
Insanias memorare tuas me stringis adessum,
Illas presertim, cum te Zelosia Tonantis
Impazzire facit grauiter tua corda trauaians,
Namque hac de causa furijs agitaris iniquis,
Sæpeque lasciuum cuperes castrare maritum,
Vt non esternas posset gazarare Muchiachias,
Sed quoniam tibi non conceditur ista potestas,
In varijs guisis coleram sfogare laboras;
Arcadiæ Regis sic bellam contra fiolam
Fecisti extirpans biondos à fronte capillos,
Ac vultum in faciem nitidum mutando ferinam.
Zampigeram brutti formasti corporis Vrsam;
Sed tua fecit ei magnum pazzia fauorem,

Tuque

Tuque nocere putans riualem matta iuuasti,
Namque in formosam stellam conuersa remansit,
Quæ inter splendores cæli simul Vrsa vocatur,
Innumeras altras taceo, quas ante pacias
Fecisti, & quando faciem mentita similem
Vlpina miseram Semelem cum fraude gabasti.
Et quando insontem priuasti lumine frontis
Tiresiam, quod contra tuam iuditia mentem
Protulit, atque Iouis firmauit dicta parentis,
Et quando ipse tibi tribuit pro munere Vaccam
Iupiter (illa etenim te fecit Vacca zelosam)
Inde timens furtum guardandã hãc Argo dedisti,
Nè robbata tui precepto coniugis esse.
Sed pocum valuere illi tunc lumina centum,
Namq; ea Mercurius per semper lumina clausit,
Ceq; sua ad solitum beffatam fraude reliquit,
Sic sine profictu semper tu matta fuisti.
Sic tua nunquam habuit finem pazzia bramatũ.
Sed iam quas Fortuna facit sine lege pacias,
Carmine non longo alquantum cignare bisognat,
Cernere quamuis eas nos semper possumus omnes,
Illa manigoldos tantum fauet, atq; ribaldos,
Numquã sueta hominũ meritũ guardare bonorũ
Exaltat furbos, parasitos, atq; gaioffos,
Poltrones, ladros, mariolos atq; bricones,
Puttanas, stregas, rufianas, atq; bagassas,
Inalzat bufalos, & doctos cazzat abassum,
Adiuuat indignos, sed dignos ladra trauaiat,
Illa malos numquam à probis distinguere nouit,
Dispensat magnos orbesco more tesoros,
Non merito, at vitijs spessum concedit honores,
Pazzaq; de pazzis semper tenet illa gouernum.

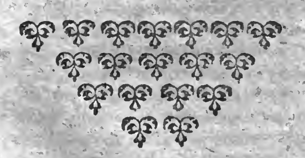
Stultitias multas pariter iam fecit Apollo,
Nũc propter colerã mattus, nũc propter Amorem,
Quas nolo in paruo per adeſſum ſcribere libro,
Maxima lectori namq; eſſent tedia noſtro,
Sed partem tantum referam de milibus vnam;
Et quis non illum fatuum mactumq; chiamabit,
Qui vult per forzam bellam violare putinam,
Atq; illam ſeguitans in laurum mutat amaram?
Qui giocat ad ballam depoſto lumine, & arcu,
Atq; ſuum amazzat, demens giocando moroſum?
Qui carrum lucis puero committit inepto,
Maxima quo baſſum bruſant incendia mundum
Qui fugit à ſuperis claro banditus olimpo,
Et factus Paſtor vaccas cuſtodit Ameti;
Qui pulſat citharam cantant funebria verba,
Et mortos plangit teneri de more putini?
Qui ſecreta ſolet fratrum ſpionare Deorum,
Qui modo ſe penni coprit, modo pelle Leonis,
Qui fuit in nigrum iam trasformatus oſellum,
Et qui propoſito nunquam ſtat firmus in vno,
Et qui ſemper habet ſtranos in mente furores,
Et qui ſemper amat magnas operare pacias.
Sed de Saturno quid me nunc dicere oportet,
Ille prior cum ſit dominus, Ductorq; Pacia?
Innumeras laſſare volo quas ille matezzas,
Atq; freneſias commiſit tempore in omni;
Scire ſatis fuerit tali de numine pro nunc,
In quemdam mattum ſe trasformaſſe Cauallum,
Vnde ſuam melius poſſet ſcoprire paciam,
Qua tam magna fuit, quod vecchiũ ſpinſit ineptũ
Ore fameſcenti proprios mangiare fiolos,
Quos (Ioue detracto) deuorauit more Lupino,
Hinc ſicut ſuperis eſt cunctis vecchior altris,

Sic mente est leuior, cerebroq; insanior altris.
Deniq; post illum mihi restat dicere de te
Iupiter, in partemque tuas scoprire pacias,
In partem dico, nam si omnes scribere vellem
Inchiostri foret, atq; ingens destructio carta,
Illas nec possem paruo comprendere versu,
Omnibus atq; esset notas narrare neullas.
Et quis matezzas vnquam contare valeret,
Quas iam fecisti magnum scordatus olimpum?
Dic modo non ne tibi grandis pazzia videtur
Longæuum manibus proprijs castrasse parentem,
Testiculosq; suos pelago donasse voraci?
Preterea, ò quantas lasciuum propter amorem
Fecisti insanias, quoties matus ante fuisti.
Dicere te bastat propriam cuccasse sorellam,
Atq; alias tantas olim stuprasse puellas,
Nunc faciem prẽdens Cigni, nũc corpora Tauri,
Nunc bruttum Satiri aspectum, nunc ora Dianæ,
Nunc veniẽs flauum mutatus ab ethere in aurum,
Nunc in Pastorem, nunc conuertitus in Agnum,
Nunc in serpentem, nunc trasformatus in ignem,
His gaudens formis bellas oselare Madamas;
Sed non in totum mattus tunc ipse fuisti,
Quando Ganimedem, nimia prurigine tactus,
Montibus Idalijs, Aquila luctante, robasti;
Aurea qui dulci ferret tibi procula musti,
Qui sdegnata piò placans tua pectora sguardo;
Tot posset mitigare illas aliquando pacias,
Quas tu committis, dum mittis ab ethere fulmẽ,
Cum quo terrificas homines, mundumq; spauẽtas,
Sæpe bonos perdens, lassans sguazzare ribaldos,
Imperiumq; tuum pazzesca lege gubernans,
Ostendis, quod habet cerebri tua testa negottam,

Clariter hinc igitur cognoscere possumus omne,
Non solum mortale genus venerare Paciam,
Nomina sed celi promptè seguitare medesmam,
Omnibus inq; suis illam interponere rebus;
Quin sine stultitia res nulla peracta videtur
Ipsis à superis, qui omnes matti ante fuerunt.
O felix igitur nimium, nimiumq; gaiarda,
O celebranda mihi totum Pazzia per orbem,
Laudibus, ò aeternis, ò aeternis digna trophaeis,
Est cui sub celo, atq; super tam magna potestas,
Et cui sunt omnes subiecti hominesq;, Deiq;
O vos felices, ò terque, quaterq; beati,
Sors quibus hãc magnã cõcessit habere Patronem.
Laetamini, ò Pazzi vestris gaudete triumphis,
Vobis namq; datur solis sub lumine Solis (nem.
Tẽpus habere bonũ, & mũdũ sguazzare per om-
Vos semper vultum, atq; animũ seruatis alegrum,
Non tristi albergant in vestro pectore cura,
Non dant impazzum placida fastidia menti,
Non amor, non odium à vobis cognoscitur vllum,
Non vos vanus honor, nec vos vergogna mole-
Non vos ambitio, non vnquã gloria turbat; (stat,
Vos in diportis, in laetis viuere festis,
In spassis, ballis, burlis versare iocosis,
Vos claros giornos, noctes passare quietas
Semper gaudetis, non vos aduersa spauentant,
Nec mancũ mundi troppum vos prospera gonfiãt.
Maxima de vobis prendunt solatia gentes,
Omnes laetantur vestras audire matezzas,
Plurima Magnates concedunt munera vobis,
De vestroq; solent commitatu prendere gustum,
Namq; pares paribus iungi prouerbia dicunt,

Vobi-

Vobiscum pariter capiunt praticare Matronæ,
Quæ faciunt vobis burlando mille fauores,
Sic etenim pazze cum pazzis recte morantur,
Sic similis similem semper sibi stringere gaudet.
Sed quid? forte aliquis pazzus mihi dicet
An ego, qui tantas aliorum scribo pacias (adessu
Sim sanus cerebro, aut sensu prudentior altris?
Ipse quidem (nolo querenti dicere falsum)
Me pazzum fateor prima hac florente iuuenta,
Cumq; mihi venient maioris temporis anni
Maiorem spero tunc acquistare paciam,
Quæ mihi sola potest contentam prebere vitam,
Æternumq; meam post mortem reddere nomen.
Sed iam fin s adest scribendi nolo morendam
Perdere, mel'onem portauit pulcher Amintas,
Ambrosicq; mihi plenum de nectare fiascum,
Iamq; meus sentit pressuti nasus odorem,
Dextra satis scripsit dentes mangiare comandat,
Agrezzatq; fames ieiuno in ventre budellas,
Alma PACIA vale, pazziq; valete sodales.
Brindes faciam vobis, & vos mihi decite bon prò.

DE LAVDIBVS BOSIÆ.

Macaronea Quinta.

Izzaria mihi nuper bizzarica venit
Carmine subtilem grosso celebrare BOSIAM,
Cuius virtutes mundi bona cuncta trapassant.
Tu mea Togna faue, tu nunc precor accipe piuam,
Namq; tuo hæc veniens dulci gonfiata labello
Subiectum valeam tantum paregiare canendo;
Cacaneuam penetrare sacram, qua dulcia Bacchi
Vina reseruantur, nostrum quibus imple botazzũ,
Trinc trinc nam faciens fluet ad mendacia carmẽ.
Alta quidem fateor, nostris, & forcibus impar
Materia ad laudes sforzat mea corda Bosiæ,
Quæ foret altisoni plectro celebranda Cocai;
Ipsa tamen quantum bastas, mea Togna, fidelis
Pronta mihi, teneræq; mea nunc suggere menti,
Almancum vt valeam partem sceprire suorum,
De tot, quos porto scriptos in pectore, honorum,
Ars miranda quidem, cunctis, & dignior altris
Est, quæ digna homini monstrat præcepta Bosiæ,
Nisq; docet spessum pro vero ostendere falsum,

Ars

Ars miranda inquam, totum quæ continet orbis,
Et decus, & columen, nec lumine cedit olimpo;
Hæc etenim dritto patefacit semite stradam,
Quæ solet ad vitam quemcumq; guidare beatam,
Qua sine nemo potest culmen conscendere honoris,
Qua sine non possunt homines acquirere robbam,
Qua sine quin possent dilectam perdere vitam.
Sint mihi veridici testes pia turba, poetæ,
Nec tantum veteres, seu Græci, siue Latini,
Sed mage qui scribunt hac tempestate moderni,
Omnes formosas quondam finxere chimeras,
Omnes ad garam magnas dixere bosias,
Omnes nunc pariter mandant mendacia cartis,
Omnes de falsis librazzos versibus implent,
Omnes ad prouam mentita poemata cantant.
Nunc oculos saxis, nunc prestant fontibus aures,
Nunc flores cælo, nunc prabent sidera pratis,
Nunc homines dicunt ammisso viuere corde,
Nunc faciunt nobis mortos parlare sepultos.
Sæpe decus cæli mortali in corpore adorant,
Sæpe Deos homines mendaci carmine clamant,
Hinc alios inter diuinum nomen acquistant,
Hinc Cignos inter Cornacchias esse videntur,
Hinc tracanasse parent totas Aganipidis vndas,
Hinc celebres volucri scandũt super æthera fama,
Quid Mæcenates, aut Augusti ante fuissent,
Quid tot Romani, Græci, Teucriq; Barones,
Si non cantassent illorum gesta bosardis
Carminibus Vates? quos, Carlus nomine Magnus,
Cumq; Paladinis Orlandus, siue Rinaldus,
De tot Paganis potuissent ferre triumphos,
Si non menzognas; dixissent mille Poetæ?

Si quis habet voiam doctam seguitare poesim,
Si quis desiderat Parnasi Cignus haberi,
Atq; Poetazzi famosum acquirere gridum,
Non de veridicis tantummodo scribere rebus,
Non libertatem verà seguitare Camana,
Alta bosiarum sed eum sulcare bisognat
Æquora committens ventis sua vela gaiardis,
Precipue magnos si vult laudare Signores,
Brauososq; Duces ad calum tollere dictis,
Isti namq; solent ad falsas currere laudes,
Currit vt ad sonitum piua villanica turba,
Vt currunt pingues ad dulcia vina Todeschi;
Nec sentire volunt Vates, qui vera canentes
Illorum vitam cum libertate reprendunt,
Qui male acquistatos damnant pro fanore census
Qui sine respectu Domini scelerata palesant
Crimina, qui luxum biasmant, rabiemq; Tirāni.
Principis ille igitur qui conseguire fauorem,
Eiusdemq; bramat dirum scampare furorem
Indulgens studeat verum coprire canendo,
Atq; idem sapiens lingua vitare loquendo,
Vt solet accortus scopulos vitare Nochierus,
Ne se paniteat tandem scripsisse, quod illi
Plusquam biastemam fuerat de iure tacendum.
Si sunt veridici (vt dicunt prouerbia) matti.
Mattus erit certe gaudet qui dicere verum.
Petrus Aretinus quondam, qui vera loquendo
Occultas hominum voluit scoprire magagnas.
Quam fecit grossum errorem lassando Bosiam
Cognouit tandem, sua cum storpiata vidisset
Membra, suasq; simul (qualis calamità) ganas-
Ad se taglientes ferri traxisse pugnales; (sas

Post illum pariter quidam venere balordi,
Qui voluere Petri stilum seguitare canendo,
Libera scribentes veraci carmina penna;
Sed Veritatis veras in pramia panas
Tunc habuere, diu nec abandonata rimansit
Ipsa Bosia, suos qua prestum tradidit hostes,
Aut in perpetua ad scurum presone tenendos,
Aut belle caldi ad forcam per colla picandos.
Vera exempla iuuant. Felix quicumq; dolere
Alterius scampare suum dediscit acortus,
Ipse alios moneo: sed iam veniamus ad altros
Effectus celebres diuina ac laude colendos,
Quos veneranda solet secum portare Bosia.
Quomodo tot facerent vxores contra maritos,
Quando secretas, quas portant vertice, cornas
Discoprire volunt, tectasq; trouare magagnas?
Quomodo se stessas, inquam, defendere possent,
Ipse bosiarum si non succurreret vsus?
Innumeras quondam, quas laberintus Amoris
Perdidit, & crude carnis riagula tirauit,
Quis saluauit eas, nisi virtus sola Bosia?
O quanta in simili studio perfecta tenentes
Pracepta, audaci vultu miracula promunt;
O quot velantes falso sub tegmine verum;
Consortes faciunt pro blanco cernere nigrum:
O quot menzogna viuunt sub veste coperta,
Quas nos Penelopa pensamus texere telam,
Et passant noctes caro sub Amante beatas,
Mille quidem illustres, claro de sanguine nata
Nunc sine honore forent, indigna fabula plebis,
Si propria hoc velo cauta non facta coprirent,
Si largum menzogna illis non daret aiutum,

Ipse alias inter celesti hac dote peritas
Vnam cognosco, vxorem quam duxit Amintas,
(Huius sed taceo verum nunc nomen Aminta)
Qui licet in foro sit doctoratus vtroque,
Non tamen in foro mulieris ponere legem
Legibus is potuit. Non curat famina leges;
Hac etenim multas etiam presente marito
Scit tramas ordire, suis quibus inde morosis
Gaudeat, atq; suum fingit sic callida factum,
Quod cum Doctorem tortis de fusibus ornat,
Ille putat sanctas illam perficere cosas.
Tantum in mortali possunt mendacia corde,
Tantum pulcra valet nos incantare Bosia.
Famina quaq; sapit grossas plantare carottas,
Garriloquo portans tot semper in ore bosias,
Quot portare solet iuuenili in vertice crines;
Famina fingendi perfectam possidet artem,
Ac veluti lucem Phebus flammaq; calorem,
Munera sic fraudis conseruat, & illa dolosa;
Hanc etenim imprimis fecit Natura bosardam,
Ipsa deinde bramans proprium exercere talentũ,
Ingeniosa suas discit polire bosias,
Quas te non mancum constringit credere, quam si
Essent veridici Vangelia Sancta Ioannis.
Ipsa tamen Virtus, qua nos mentire comandat.
Vt cunctis prodest, sic necessaria cunctis
Extitit, hanc omnes pronii seguitare tenemur,
Hac etenim nobis est semper scorta fidelis,
Hac nostres pariter primaua etate parentes
Plurima conduxit tranquilla ad cõmoda vita,
Hac sua ab initio traxit principia mundi,
Esseq; per cursus Solis non desinet vnquam.

Hac

Hac similes fecit Prophetis esse Poetas,
Illi de rebus dixerunt vera futuris,
His de preteritis semper mendacia dicunt.
Hac ad mortales cælo processit ab alto,
Illam & in orbe Dei primum docuere vetusti;
Primior in Delfo populis vendiuit Apollo
Dilectam grossis grossa mercede bosiam,
Iupiter, atq; alij sunt illam deinde secuti,
Dum sub diuersa mutantes corpora forma
Fraudabant bellas mentita fronte puellas;
Hinc est, quod si aliquam volumus tirare morosã.
Ad nostros gustus, simili, cum mille bosijs
Vtimur exemplo vecchiamq; tenemus vsanzam,
Illi spondentes argenti munera, & auri,
Aut robam, aut zoias, aut magni prædia campi,
Donec ea ad nostram consentit læta richiestam,
Solaq; fit talis dilecti causa bosia,
Quod nunquam nobis concederet ipsa puella,
Si voluissemus tunc illi dicere verum.
Hac igitur doctrina animi probantur acorti.
Hac speculatiui cordis vis noscitur arte,
Hac hominis virtute diu sapientis acutum
Cernitur ingenium, cauta dum mente reuoluens
Secum aliquis pensat rasam inuenire galantam,
Qua castronatus restans compagnus ab illo,
Neglettum iaceat verum super ante bosia;
Sic odie cunctis in bandis vtitur orbis.
Omnes sunt gentes hac nostra ætate bosardæ;
Qui scit veridicas tantum proferre parolas,
Qui libertatem sequitur nunc vera loquendi
Hic stolidus, mattus, vilis, minchionus, ineptus
Poltronus, nequam, goffus, balordus habetur,

Sed qui panzanas ſapit inuintare gaiardas,
Qui menzognarum neſcis gonfiare veſigas,
Hic ſapiens, doctus, prudens, maturus, accortus,
Nobilis, illuſtris, gentilis vbiq; videtur.
Prima boſiarum tenuit gimnaſia quondam
Gracia, quæ multos genuit ſtudioſa Magiſtros,
Hi ſcribendo diu docuerunt optima quæque
Huius doctrinæ proprijs præcepta paeſis,
Quæ quoq; diuerſas mundi diffuſa per oras
Impleuere ſuis totum virtutibus orbem;
Sed ſi cum linguis, ſcriptiſq; parentibus iſtud
Nobilis artis opus cunctis regionibus olim
Floruit, hoc noſtro creſciuit tempore tantum,
Quod paris ingentes omni ſub ſidere fructus.
O quantum doleo, quod non mihi fata dederũt
Naſcendo patriam, quæ me docuiſſet adultum
Mendaci argutas labro formare boſias:
Sed nunquam genuit natos mea terra boſardos,
Neſcit PONZANVS vanas formare baiadas
Ignorat celebres PONZANVS fingere frappas
Contra menzognam gens Ponzaneſca rebellis
Viuit, & à vero non ſe diſcoſtat amico;
Hinc Ponzanenſes nullam acquiſtare ricchezzam,
Ad nullos cernis mundi conſcendere honores,
Pauperiem ſeguitant, viuentes more vetuſto,
Incumbunt ſtudio, ſacros voltare quadernos
Gaudent, & Preti tandem, Frateſq; deuentant;
Et quamuis varios ſoleant cercare paeſos,
Bramoſi ex altris proprijs ſuccurrere rebus,
Non ideo faciunt vllum ſtentando guadagnum,
Egregium quod opus fraudis non diſcere norunt,
Quod doctas nunquam ſapiunt plantare boſias;

Ipſe

Ipse etiam Ponzani habui qui nomen ab Vrsis,
Quem Macaronea Valem dixere Stopnum;
Hac celebri virtute carens, experʃq; bosia,
Paupertatis onus spero deponere nunquam;
Nou mihi diuitias concedit vera canenti.
Non mihi Romana vllos prabet Curia honores.
Ergo alias inter terras lassare dabandam
Lunigianensis Ponzani castra bisognat;
Preter Ponzani paruis in manibus ortos
Plusquam perfectos homines retronamus vbiq;
Qui veri ignauas gaudent contemnere leges,
Qui menzognarum constanter castra sequuntur,
Qui semper docto retinent in corde bosiam,
Nec proferre illam ardita cum fronte panescunt.
Attamen insignem qui vult conoscere gentem.
Qua populos omnes vincit preclara straneros,
Qua omnes dostrinas humani sensus auanzat,
Qua menzognarum meritat portare coronam
Qua tulit extremam tali pro munere palmam,
Anticam veniat . . . . .
Audiet hic magna, hic stupidus miranda videbit,
Hac etenim tellus flores, fructusq; Bosia
Tempus in omne parit qui ex omni parte probati
Catera cum proprijs meritis mendacia passant.
Hic vbi tot quondam Heroes, brauiq; Barones,
Bellantesq; Duces horrendi fulmina Martis,
Clara triumphali cinzerunt tempora lauro,
Nunc in pace sedens celebri redimita corona,
Purpureiq; nitens scarlati veste dobata
Lata BOSIA suo populo plaudente triumphat.
Hic omnes homines, quantumuis mente gazani,
Aut naturaliter grosso lignamine facti,

Pro-

Prestiter agguzzant cerebrum, faciuntq; saputum
Ingenium, istam discentes subtiliter artem,
Hic lombardia gens grossolana bosijs
Romanizando suis plusquam perfecta deuentat.
Hic Bergamaschi, quos fert montagna bricones
Toscanizando simul prestum mendacia discunt,
Nec tantum hic narrat plebs Cortesana bosias,
Ast aria, & tellus parlantes, ignis, & vnda
Magnanimas largo raccontant ore bosias;
Hic ipsi muri, narrant hic saxa bosias.
Hic pouerum, hic riccum sentis parlare bosias,
Omne tenet pectus, tenet omnis lingua bosias,
Quisq; suas alijs studiat contare bosias,
Quisq; bramat cauta sotium trapolare bosia,
Ex istis etenim sperat lucrare bosijs
Prouentus veros, & vera præmia fraudis.
Est ideo tantum virtus laudanda Bosiæ,
Quantum larga suis Naturæ maxima vincit
Munera muneribus, si quis bene guardat vtrasq;
Nos nudos Natura creat sine tegmine vestis,
Vt produre solet pegoras, asinosq; bouesq;
Non nobis panem, non prebet prouida vinum,
Non vlli robbam, non vlli porrigit aurum,
Vt sine trauaio valeat deffendere vitam;
Cuncta sed hæc donat mortalibus alma Bosia,
Hæc etenim cortesa suis succurrit amicis,
Hæc menzogneris veracem porgit aiutum,
Hæc illis rares semper concedit honores,
Hæc pueros ditare solet, riccosq; tueri,
Hæc iuuenes, vecchiosq; simul conseruat alegros,
Hæc gaudere facit pueros; gaudere puellas,
Hæc facit æthereum mortales ducere vitam,

Hæc

Hac implet totum diuinis dotibus orbem,
Hac splendet cunctis in bandis emula Solis,
Hac summa est virtus, perfectio summa bonorum,
Inclita, magnanima, illustris, discreta, fidelis,
Sublimis, matura, humilis, generosa, diserta;
Sed quia dum laudes tento numerare Bosia
Tentator verus tentat mea lumina somnus,
Altaq; nunc horam quartam campana sonauit,
Otia, Togna, meo calamo concede bosardo,
Otia dormendi plusquam mendacia pro sunt.

DE

DE LAVDIBVS AMBITIONIS

Macaronea Sexta.

Arce precor, Merline pater, si nostra refudant (pia, carmen
Carmina quo quondam colere te co-
Scribere sforzauit, carmẽ, quo contra
Nobilis Amb. *troppũ biasmata remansit (rasonẽ.*
Quis furor, aut qua cruda tuã tunc rabbia mẽtẽ
Impulit? in docto potuit tam pectore sdegnus?
Excusare tamen voluisti deinde marenem
Ipse tuum, proprio confessans ore Cominam
Tunc nimis à dritto tecum trauiasse viaggio,
Ventorum furiosa cohors nam perdere stradam
Fecerat, atq; illam in callem cascare sinistrum.
Ast ego nunc cupiens ipsius dicere quales (res,
Sint laudes, & quantos AMBITIONIS *hono-*
Versibus vnde meis validum sperabo soccorsum?
Quis mea gonfiabit ventis nunc vela gaiardis,
Vt dulces intrare queat mea gondula portus?
Ipsa Comina meis tu nunc precor annue captis,
Ipsa meae latum finem concede fadigae,
Si tuus ante furor, coleram seguitando Cocai.

Quod

Quod laudaturum fuerat biasmauit a tortum
Ambitionis opus nunc mecum vera loquendo
Ipsa potes veram cantando palinodiam,
Omittens falsum vecch.um corrigere fallum.
Omne, quod hoc bellum carumq; catatur in orbe,
Omne, quod hic nobis dignum stupore videtur,
Omne, quod hic mundum claris splēdoribus ornat,
Sola quidem inuentrix mirabilis atq; Magistra
Ambitio, magna perfecit alacriter arte.
Hæc caput est, rendunt cui mundi mēbra tributū,
Hæc virtus cunctis quæ dat virtutibus, almam,
Hæc dos, quæ reliquis concedit dotibus aurum,
Hæc ars quæ claras alias super eminet artes
Hæc in gentili, grosso hæc in pectore alozat,
Hæc riccos poueros, grandes, bassosq; gouernat,
Hæc non mortales tantum, sed numina cæli,
Omnes, & guidat dulcis compagna Planetos,
Si ridet cælum, si fulget lucidus æther,
Si Sol auratos radiōs spargagnat in orbem,
Si brillant stellæ, si porgit Luna lusorem,
Hoc facit Ambitio cuius gonfiamine cælum,
Omniaq; illius borioso lumine splendent,
Si venus, aut genitor faciunt mortalibus vllum
Seruitium, quemquam spectantes ore benigno,
Porgentes vē illi, dum venit in orbe, fauorem,
Ambitionis ad hoc aura spinguntur amica,
Nam se de propriē virtutis flammine gonfiant,
Et gaudent mundo quos gignunt cernere partus.
Si mare quacchiatum placidis spectatur in vndis,
Æquora vicinis monstrans tranquilla Nochieris,
Admonet atq; illos tutum carpire viaggium,
Hoc ad opus solum propria ambitione mouetur,

Namq; godit nautis talem preſtare bonazzam,
Quo magis ipſius timeant aliquando boraſcam
Aſpice cum radijs Phebi ſcaldata vireſcit
Tellus, & ad noſtros tornat Primauera paeſos,
Ambitionis opes tunc mundus cernit alegras,
Ambitio iubilans omni tunc parte triumphat;
Ambitione tumet mollis dum ventilat aura,
Ambitione nouos oſtendunt arua colores,
Ambitione ſuos diſtendunt prata tapetos,
Ambitione vaghi ſpuntant de ceſpite flores,
Ambitione rubet ſpinoſis roſa rubetis,
Ambitione nouis ſe veſtit frondibus arbos,
Ambitione altis rident in collibus herba,
Ambitione fluunt claris de fontibus vnda,
Ambitione canit dulcis Roſignuolus in vmbra,
Ambitione pias repetit Philomena querelas,
Ambitione foras ſaltant per ſepta luſerta;
Ambitione Deus ſua ſpicula cecus auentat,
Ambitione ſuum cantat Toniola moroſum.
Ambitione godit Zanam ſeguitare Tonellum;
Nec tantum placido dominatur tempore Veris
Ambitio, ſed ei conceſſit ſumma poteſtas
Aeternum imperium cunctis de menſibus Anni,
Sola nec vna dies, nec ſola hic preterit hora,
Quod nõ inſignes acquirat vbiq; triumphos. (ſcũt,
Natura, Arſq; ſimul magna ambitione tume-
Quam propter gaudent ſemper garegiare viciſſim,
Qua grandiores faciat ſtudioſa fiolos,
Hinc ſi leggiadram facie, bellamq; putinam
Cernimus, angelicas imitantem fronte figuras
Qua ninfas alias cum pulcritudine auanzat,
Aut ſi formoſum iuuenem quandoq; videmus,

Qui

Qui vagas habeat guanzas, vultumq; galantum,
Narciso, aut Cephalo similis, pulcrouè Hiacinto
Qui quoq; sub tenero nascondat pectore claros
Ingenij sensus matura & mentis acumen,
Natura hoc certum formatos esse dicemus
Ambitionis ope, stimulisq; agitantibus illis,
Ipsa quibus facilis semper Natura guidatur,
Cætera dum format cunctis animalia bandis.
Emula riualem cupiens sic vincere vecchiam
Ars, admirabiles expenit grauida partus,
Quam stigat Ambitio, cupidæ forzasq; ministrat;
Hinc vario splendet celebris spectanda colore
Pictura, exultans facies imitare loquentes,
Hinc scultura nouas fingens celeberima formas
Scarpellando mutat varias in saza figuras.
Nullus preterea seguitaret Apollinis artes,
Nullus voltaret docta ad gimnasia mentem,
Nullus calcaret veterum vestigia Patrum,
Nullus doctorum legeret volumina Vatum,
Nullus montaret famosi culmina Pindi,
Nullus cantaret generosi facta Gradassi,
Ambitioni fortis ad hoc per corda tiraret.
Quis tot Aristotelem docuit componere libros?
Quis tanta antico dictauit scripta Platoni?
Quis tantos fecit Scotistas, atq; Temistas?
Ambitio hos omnes solum suegiauit, & omnes
Ambitio docuit sensus formare profundos.
Et quis me grossas fecit seguitare Camænas,
Vnde nouis volui implere macaronibus orbem?
Ambitio hoc potuit, potuit quæ cuncta, potestq;
Illa mihi multos (quamuis sine pondere) versus
Dictauit, multasq; mihi nunc dictat Amanti

Octa-

Octauas rimas, Canzones, atq; Sonettos,
Terzettos varios, Madrigales, atq; balatas,
Dulcis Amorosas: quas ducit Epistola, rimas,
Multaq; de cerebro cauauit Idilia nostro,
Vnde suas sentire potest mea Cintia laudes,
Vnde meas audit spessum Moresina pregheras,
Vnde gradire meos consueuit Gellia cantus,
Vnde meum mitigare solet Lucilla brusorem,
Vnde meas gaudere cupit Galatea carezzas,
Vnde mihi spessum donat sua basia Fillis,
Vnde suos nostris congiungit Cloris amores,
Vnde meum toto iam nomen in orbe caminat,
Vnde super calos exaltat Fama Stopinum,
Precipuè postquam ducens me in monte Cucagna
Ambitio, propria me fecit sponte poetam,
Hinc ego formosam potui cantare Morinam,
Hinc claros celebrare Ladros, biasmare putanas,
Hinc admirabilis dotes laudare Bosia,
Hinc mala Gott. si describere crimina morbi,
Hinc plorare mea tam cara funera Gatte,
Hinc meritas celebris laudes narrare Pacia,
Hinc raros scriptire mea Ambitionis honores,
Hinc Ignorantis natura dicere dotes (Regis,
Hinc (si fatta dabunt) PANIGONI pralia
Brauramq; Ducis referam, quo florida tandem
Subdere colla iugo potuerunt regna Cucagna.
Omnes Grammatici, Logici, Rethoresq; diserti,
Omnes, qui medica sanant virtute malatos,
Omnes, qui ferri curant saldare piagas,
Omnes, qui sacras studiant dediscere leges,
Omnes qui populis cercant formare statutos,
Omnes, qui cali cupiunt cognoscere cursus,

Om-

Omnes, qui cartas sacris concettibus implent,
Omnes, qui gentis mulcent contentibus auras,
Omnes horrendas cantant qui carmine guerras,
Omnes qui varios gaudent componere versas
Natiuum gentu ac propriam sequitare Mineruam
Omnibus in rebus clara Ambitione tirantur (dãt
Quicquid mẽte agitãt, vel quicquid voce comã-
Grãdia magnanimi qui guardãt regna Signores
Ambitionis ad hoc stimulo spronantur acuto,
Hinc alij naues fabricant, armantq; galeras,
Quarum salsigeri tremolant sub remige fluctus,
Assoldant equitum turmas, peditumq; cateruas,
Impresa varias tentant, variasq; bataias,
Infernum, flammasq; ruunt stimando negottam
Spendere quem possint in pace tenere, tesorum,
Hoc modo sperantes æternum acquirere nomen.
Ast alij quorum mentem tirat ipsa voluntas,
Ingentes mundo lætantur concedere moles,
Piramides ergunt, statuas, casamenta, colossos,
Atria, fontanas, hortos, monumenta, capellas,
Ædificant pontes, fortezzas, templa, palazzos,
Eccelsos arcus, turres, & mœnia, & Vrbes,
Sunt alij vitam cupientes ducere alegram,
Qui faciunt spesam buffonibus, atq; rufianis,
Qui nutrire solent parasitos, atq; spiones,
Adulatores, scanfardas, atq; cinedos.
Sunt quidam pariter Magnates (sed tamen istos
Cum naso numerare queam) qui sæpe Camæni,
Lætantur, doctosq; solent spesare Poetas,
Illorum vt cantent metro bene gesta gaiardo,
Vel magis illorum vt taccant male facta silendo
Sic diuersa genus mundi per semita scorgit.

Ambitio mortale. Trahit sua quemq; voluptas,
Et propria sequitur natura semina quisquis.
Aspice dein tantas, qua dispiegantur vbiq;
Insegnas varias, armas, variasq; diuisas,
Impresas, scudos, stendardos, mille facendas,
Aspice marmoreas Aquilas, colubresq; superbes,
Zampigeros Vrsos, Tauros, pictosq; Leones,
Cornutas Lunas flammas, tondasq; Borellas,
Frondentes plantas, spadas, Stellasq; lusentes,
Montanas Capras, Vitulos, Taurosq; bricones,
Sperones, lanzas, Hiacintos, Lilia, Rosas,
Innumeras vario retrouatas ordine Cruces,
Innumeras hominũ, qua mõstrat gesta, Coronas,
Multaq; praterea, qua non comprendere versu
Nec numerare meo, longo nisi tempore, possem,
Omnia qua Ambitio cuncis mostrauit, & auxit.
Postea si fiunt danza, si giostra paratur,
Ad ballum si festa dies inuitat Amantes,
Si banchettatur, fiuntq; bragalia Bacho,
Ambitio ipsa docet pretiosas condere vestes,
Ipsa bragas, cappas, collettos atq; Zipones,
Ipsa penacchiones fabricat, plantatq; cimeros;
Ipsa docet brauos Barones currere campum,
Ipsa Ducum aurata circundat membra corazza,
Ipsa facit latos equites agitare bagordos,
Ipsa facit pulchros, fortesq; trouare Cauallos,
Ipsa docet ballos, varias formare coreas,
Ipsa docet Domina pulchreq; placere puella,
Ipsa simul pinguis monstrat pracepta Cusina,
Ipsa Iouis dignas componit docta viuandas,
Ambrosia ipsa facit dulcis trouare beuandas,
Ambitio demum tot habet celeberima dotes,

Quot

Quot cælum stellas, bibulas quot littus arenas,
Quot Neptu.aquas quot mutos æquora pisces,
Quot frondes, floresq; vagus dum tornat Aprilis;
Ast alias inter mortales, quas docet, artes,
Hæc liberales, largos facit, atq; benignos,
Omnes, illius qui gaudent esse seguaces;
Ambitiosus enim grassa vult viuere mensa,
Spendit honorifice, robbam sparagnando negottam;
Ille tenet borsam semper cortesus apertam,
Nec stimat vn figum fuluum quod possidet, aurũ;
Ambitiosus alit generosas pectore curas,
Ambitiosus amat magnos acquirere honores.
Ambitiosus habet mentem, sensusq; viriles,
Ambitiosus agit tantum, quod gloria monstrat,
Ambitiosus emit claras per vulnera laudes,
Ambitiosus adest vbi floret maxima virtus,
Ambitiosus abest vbi tractat turpia vulgus,
Ambitiosus obest vitio, sceleriq; malorum,
Sed quid ego laudes tantas trouare laboro?
Ambitiosus homo, nec homo, sed regia proles,
Non homo, sed patriæ prudens est arbiter vrbis,
Non homo, sed magni sapiens est Iupiter orbis,
Magnanimus, largus, clemens virtutis amicus,
Nobilis, excelsus, præclarus, fortis, honestus,
Maturus, placidus, lenis gentilis, acortus,
Inclitus, ingenuus, generosus, splendidus, audax.
Sed video pelagum me nunc tentasse profundũ,
Ambitionis adhuc nec laudis tangere portum
Iam mihi crassiloquo concedunt carmine forza:
Ne pigeat scopulo fermare Comina viaggium,
Donec nostra nouo gonfietur vela leuanto.

GATTAM ROSAM A MILITE INTERFECTAM DEPLORAT,

Macaronea Septima.

Vc precor, huc propera; excelsam Pedrala Cucagnam,
Altaq; per pocum Bacchi casamēta relinquens, *(pregheras,*
Ad caldas pueri Vatis descende
Tu lacrimis nostram, tu mæsto carmine mecum
(Proh dolor) extintam crudeli funere Gattam
Nunc sequere ipse quidem tristes (ni porgis aiutũ)
Non possum: quos corde gero scoprire malannos.
Tu mihi sola potes flebiles dictare parolas,
Tu versus drizzare meos, quibus ipse trauaium,
Mentis & afflicta valeam sborrare dolores.

Heu quid ego exoptem sine cara viuere Gatta?
Quod possum superare bonũ? quod dulce? quod heu
Solamen retrouare queam? quo nostra recessit (heu
Dulcis amica quies? solazzum, vita, tesorus?
Crudelis nimium Lachesis, crudelia fata,
Crudeles stella, sed tũ crudelior illis
Miles, non miles potius sed barbarus hostis
Non miles, sed altro rapax, sicarius atrox,

Non

Non miles, sed Fera furens sed perfidus Anguis,
Non miles, nec homo, Inferni sed trenta Diauol,
Qui tam leggiadram voluisti offendere Gattam,
Qui tam formosam potuisti sternere Rosam,
Qui mea cum misera solatia morte tulisti. (tem
Quis furor, aut quę cura tuam tam barbara mē-
Intrauit? quæ stizza manum furibunda guidauit
Quando meam morti voluisti tradere Gattam?
Quã speras famã? quẽ queris & inde guadagnũ,
Non vergognasti quando hanc scelerate feristi?
O bellam prouam, dignos, ò laude triumphos
Vulnere mortali teneram trucidare Gattinam,
Flore iuuentutis qua dum formosa godebat,
Narciso similis, ac Rosa similima rosa
Sola mea giornos vita rendebat alegros. (vltra
Heu quid agam infelix sine te, mea Rosa? quod
Nun potero latum sine te sperare solazzum?
Quid faciam dum longa dies mihi tedia prabet?
Quis mecum sotius postquam disnauero ludet?
Qua mihi nocte pedes dulcis scaldabit amica?
Dum mea dintornum gemebundus lumina volgo,
Nec reuidere meam possum, velut ante, Gattinam,
Tanta meum brancat tunc desperatio pectus,
Quod nullam valeo mentis retrouare quietem,
Sole dies caruit, caruit nox frigida stellis,
Quando tua clausit frontis Mors improba stellas,
Quarum siderea lustrabas lampade casam,
Qua nunc tota dolens mecum tenebrose remer sit.
Ergo tuum post hac gratiosum cernere valtum,
Nec dabitur sentire illud dulcissime gnao, gnao?
Ad cuius sonitum crudas mulcescere Tigres,
Et poteras libici mollescere corda Leonis,

Nec tamen angelicæ potuerunt organa vocit
Corda diabolici, & mentem placare Neronis,
Qui tua taglienti transfixit pectora spada,
Perpetuisq; meum colmauit pectus afannis.
Tu meus ardor eras, mea lux mea sola cotala,
Compagnia dico, qua nunquam carior altra;
Noctes, atq; dies mecum benefida manebas,
Tu quando ad mensam me pro disnare ponebam,
Tu quando ad canam me Franceschina vocabat,
Presens semper tras, faciens mihi mille carezzas,
Blanda domandabas tunc sgauolando viuandas,
Quando per hanc salam me passeggiare videbas,
Tu pariter mecum leggiadris passibus ibas,
Si me pensosum cernebas supra cadregam,
Fronte malanconico nec non prostrata iacebas;
Si legere interdum, aut gaudebam scribere versus,
Tu quoq; apud studium faciebas lata dimoram;
Quin ego sæpe videns doctos te voluere libros,
Atq; sotosopram voltare volumina Vatum,
Sperabam te posse etiam dediscere lettras,
Inque Poetesse formam transire galantam.
Sæpe subit mentem cum tu vezzosa solebas
In nostros saltare sinus, pedibusq; leggeris
Tota humilis, lenisque meas ascendere spallas,
Siue meam pulcro frontem basare bocchino,
Siue meas dulci lingua leccare ganassas,
Siue meas grato orecchias implere susurò,
Siue meam leuiter morsu perstringere dextram,
Siue tuam drizzare couam qua læta frequenter
Dulce mihi fidei signum prestare solebas,
Sæpe meum guardans amorose lumine vultum
Illud suaue gnaum replicabas ore sonoro,

Quo me, credo tuum dominum sermone volebas
Dicere, promittens æterni pignus amoris.
Quid memorem ingeniũ mentis, consilia cordis,
Destrezzam, cursusq; pedum, vel corporis artus?
Virtutes celebrare tuas quo carmine possem?
Brauuram, forzasque tuas qua scribere penna?
Prodezzas, artesq; tuas quo promere stilo?
Impresas palmasq; tuas qua dicere lingua?
O quoties Toppos communes fortiter hostes
Vicisti, ò quoties illorum sanguine terram
Bagnasti, ò quoties quantumq; furentibus vngis
Fecisti ex illis, & acuto dente, macellum
Ipsa quidẽ cauta haud mancum, quam fortis, corli
Seruabas fraudes, nascebas prattica passus,
Destra nouos, vecchiosq; dolos scoprire sciebas,
Hinc punire bramans ea robbamenta latronum
Affrontabas eos generosa fronte gaioffos,
Qui sforzabantur rationem reddere furti,
Atq; tabernario post cænam soluere scotum,
Deq; tuis manibus nunquam scampare valentes
Pro meritis pænam propria cum morte pagabant,
Longe igitur stabant plusquã cinquanta miaros,
Non stanzas habitare meas, non rumpere somnos,
Non in dispensa lardi rosegare mezenum,
Non libros guastare meos, non tollere biauam,
Nec nostram audebant paruam nasare cusinam,
Nam troppum inuicte me tuebant vulnera Rosæ,
Quæ dente, atq; vngis spinam portare solebat,
Quæ innumeras squadras Topporum misit ad or-
Vnde triumphali testam redimita corona, (cum,
Gattorum meruit mundo Regina vocari.
Sed nunc quis nostram robbam saluabit ab illis?

Nec tamen angelica potuerunt organa vocis
Corda diabolici, & mentem placare Neronis,
Qui tua taglienti transfixit pectora spada,
Perpetuisq; meum colmauit pectus afannis.
Tu meus ardor eras, mea lux mea sola cotala,
Compagnia dico, qua nunquam carior altra;
Noctes, atq; dies mecum benefida manebas,
Tu quando ad mensam me pro disnare ponebam,
Tu quando ad cenam me Francceschina vocabat,
Presens semper eras, faciens mihi mille carezzas,
Blanda domandabas tunc sgauolando viuandas,
Quando per hanc salam me passeggiare videbas,
Tu pariter mecum leggiadris passibus ibas,
Si me pensosum cernebas supra cadregam,
Fronte malanconico nec non prostrata iacebas;
Si legere interdum, aut gaudebam scribere versus,
Tu quoq; apud studium faciebas lata dimoram;
Quin ego sape videns doctos te voluere libros,
Atq; sotosopram voltare volumina Vatum,
Sperabam te posse etiam dediscere lettras,
Inque Poetesse formam transire galantam.
Sape subit mentem cum tu vezzosa solebas
In nostros saltare sinus, pedibusq; leggeris
Tota humilis, lenisque meas ascendere spallas,
Siue meam pulcro frontem basare bocchino,
Siue meas dulci lingua leccare ganassas,
Siue meas grato orecchias implere susurro,
Siue meam leuiter morsu perstringere dextram,
Siue tuam drizzare couam qua lata frequenter
Dulce mihi fidei signum prestare solebas,
Sape meum guardans amorose lumine vultum
Illud suaue gnaum replicabas ore sonero,

Quo

Quo me, credo tuum dominum sermone volebas
Dicere, promittens æterni pignus amoris.
Quid memorem ingeniũ mentis, consilia cordis,
Destrezzam, cursusq; pedum, vel corporis artus?
Virtutes celebrare tuas quo carmine possem?
Brauuram, forzasque tuas qua scribere penna?
Prodezzas, artesq; tuas quo promere stilo?
Impresas, palmasq; tuas qua dicere lingua?
O quoties Toppos communes fortiter hostes
Vicisti, ò quoties illorum sanguine terram
Bagnasti, ò quoties quantumq; furentibus vngis
Fecisti ex illis, & acuto dente, macellum
Ipsa quidẽ cauta haud mancum, quam fortis, eorũ
Seruabas fraudes, nascebas prattica passus,
Destra nouos, vecchiosq; dolos scoprire sciebas,
Hinc punire bramans ea robbamenta latronum
Affrontabas eos generosa fronte gaioffos,
Qui sforzabantur rationem reddere furti,
Atq; tabernario post cœnam soluere scotum,
Deq; tuis manibus nunquam scampare valentes
Pro meritis pœnam propria cum morte pagabant,
Longe igitur stabant plusquã cinquanta miaros,
Non stanzas habitare meas, non rumpere somnos,
Non in dispensa lardi rosegare mezenum,
Non libros guastare meos, non tollere biauam,
Nec nostram audebant paruam nasare cusinam,
Nam troppum inuictæ me tuebant vulnera Rosæ,
Quæ dente, atq; vngis spinam portare solebat,
Quæ innumeras squadras Topporum misit ad or-
Vnde triumphali testam redimita corona, (cum,
Gattorum meruit mundo Regina vocari.
Sed nunc quis nostram robbam saluabit ab illis?

Illorum insidias quis discoprire valebit?
Quis punire vigil poterit latrocinia custos?
Quis faciet postbac studio guardamque granaro?
(Me miserum) iam fama tua praenuntia mortis,
Nescio quo messo, illorum peruenit orecchis,
Qui petiere domum gaudentes illico nostram,(dũ,
Hic ballam, saltãt, squaquarant faciuntq; bagor-
Hic leti danzando tua de morte triumphant,
Hic parent buttare zusum de nocte solarum,
Allegras celebrant festas, sbusantq; credenzam,
Entrant in studium, qua scribo cuncta spegazzãt,
Strappazzant pennas in calamaria pissant,
Sfazzati immundo bruttant de stercore libros,
Quasq; illis tendo trapolas stimando nientum
Omnem procurant ad saccum mittere casam,
Hi mihi caperunt tam rosegare stiualos,
Candelasq; duas iam mangiauere ribaldi,
Nec facit hic illos aliquis cagare stopinos.
O cur presentem non me mea fata dederunt
Esse, tibi quando mortem dedit improbus hostis,
Forte aliquem misera potuissem porgere aiutum,
Siue humiles spargens demisso fronte preghieras
Impia soldati placassem corda Tiranni,
Siue meis contra spietatum viribus vsus
In tua conuersum violenti pectora dextra
Sollicitus currens rapuissem fortiter ensem.
Vnde scapare necem potuisses forte propinquam.
Si te immatura sors perdere morte volebat,
Talis & astrorum fuerat bene firma voluntas,
Extremum vita saltem sborrare fiatum
In proprio lecto clemens tibi Parca dedisset;
Ante etenim dura, quam te cum falce ferisset

Ipse

Ipse quidem Mortem deuoto corde pregassem,
Ne tibi taiosset per adessum dura ligamen,
Vnde tuum stamen fatalis Cloto filabat;
Forsitan illa tua (si flectunt carmina, Mortem)
Mossa meis precibus, slongasset tempora vita.
Si tua vel aliquis trauaiasset corpora morbus,
Seu terzana febris, seu te quartana piasset,
Non ego mancassem te gouernare malatam,
Portassetque tibi mea Franceschina panadam,
Vel de molicula compostum carne guazzettum,
Vt melius posset depressa resurgere virtus,
Atque tibi ammissas ben prestum reddere forzas,
Siq; foret Medico pro te guarire bisognus,
Mercurialem, vel Minadoia vocassem, (nam
Qui tibi toccassent pulsum, & male habentis ori-
Respiciendo, suas scripsissent inde recettas,
Vt sanare tuum possent medicamine morbum.
Tandem si tali mancasses morte, nec ullum
Altorium posset caram tibi ferre salutem,
Ipse tua almancum clausissem lumina dextras
Emeritam docto posuissem carmine tombam,
Vnde tua in omnes volitans post fama paesos,
Inuidere tibi potuisset Gatta Petrarcha (cri,
Interfecta iaces (heu nunc) sine honore sepul-
Ac pretiosa nimis coruis, & vermibus esca,
Egregium remanet nec viuum nomen adempta,
Quod fuit altisono celebrandum carmine in orbe,
Et sempiternis tollendum ad sidera gridis; (nus,
Hinc mage crudelis lacerat mea pectora affan-
Nec valeo pazzum cordis mitigare dolorem, (bum
Nam mihi nil superest misero quam plangere acer-
Atq; tua semper giornum maledicere mortis,

Qui quoq; me faceret dilectam perdere vitam,
Nime vindicta viuum speranza teneret.
Certe aliquis aderit peruersi criminis vltor,
Qui percussorem valeat punire gaioffum,
Impia mortali trappassans pectora ferro,
Ac mangianda Lupis scelerata cadauera linquens.
Ipse sed in tantum dira pro cuspide spada
Prontus aparecchio pennam, calamare, papirum,
Vnde manigoldo æternam cum carmine guerram
Moliar; atq; illum nunquam piagare rafinam,
Et prius obscuras portabit Apollo tenebras,
Et prius vsatum non porget Luna lusorem,
Et prius ab alto cascabunt sidera cælo,
Et prius à terra scandent animalia cælum,
Et prius vndisoni brusabunt æquoris vndæ,
Quam cessare queam talem vilipendere furbum;
Quam bastare queam talem biasmare codardum,
Quam mācare queam talem strapazzare becon ē,
Quam restare queam talem suspendere ladrum,
Quam tardare queam talem maledicere boiam;
Tanta meam capit contra hunc sdegnatio mentē,
Quod buttare viam calamum mihi rabbia fecit;
Siste Pedrala pedem faciasq; hoc carmine punctū.

LA-

LAMENTATIO DE

PODAGRA, ET CHIRAGRA.

Macaronea Octaua.

ILLE ego dulcisonis solitus cantare Camanis (Sonettos,
Leggiadros versus, canzones, atque
Octauasq; rimas laudes celebrando Morina,
Bellezzasq; mea nunc me tormenta Podagra
Tempore continuo miserum struggentia canto.
Non tamen vsatum posco tibi Phabe socorsum,
Nec te, Clio, sacrum iubeo descendere montem,
Vt mea pierio nunc bagnes labra brodetto,
Nam sicut lauri non mertat testa coronam,
Sic mea castaliam disprezzat bocca beuandam.
Parce precor nostris erroribus, optime Lector,
Nec burlare nouum macaronica in Arte Poetam,
Dum breuiter tristem meditor sfogare dolorem,
Quod multi veteres iam non potuere Poeta
Huius maluagio depressi crimine morbi,
Quinimo post spallas dulces mittendo Camanas
Victa fuit rigidis horum patientia panis,
Vnde tot ad calum vanas sparsere querelas,
Perdentes propriam sauia cũ mẽte rasonẽ. (uaiat,
Nam magis hac homines, quam Mar. guerra tra-

De quo verus ego nunc testimonius adsum.
Ipse quidem multos iuuenili in corpore morbos
Ante tuli, varias febres, discrimina multa,
In quibus ipsa meum semper patientia pectus
Armauit fortemq; simul constantia fecit:
Nam fore me prestum fuerat speranza guaritum,
Vel prestum (si talis erat sors) denique mortum.
Sed mea me postquam crudelia fata tulerunt
His cruciare malis, crudasq; patire podagras,
Longe quidem morbos leuiores esse probaui
Hoc omnes dulcem zucarum quin quisq; putaret
Gianduffas alias morbis cum talibus aquans.
Hic superat crudas quas fert Hircania, Tigres
Hic rabidos vincit Libia feritate Leones,
Hic homines struggit, sneruat, consumit, amaz.
Inferni grauior panis, tam crudus, & asper, (zat,
Ipsa quod inuictas illi tolerantia spallas
Inchinat, tantamq; nequit suffrire ruinam.
Si pestem sentisset . . . .
Virtutem impatiens nunquam perficeret vllam,
Et te, qua tutus fuerat, patientia, Iobus
Mitteret ad stuffam mundum renegaret & ipsum
Nec similem cum pace malum perferre valeret,
Nam corpus, mentemq; trahit, sforzatq; talhoram
. . . .
More furiantis stigos chiamare Diablos
Miseram seruat nullam, crudelis in omni
Tempore, non medium, nec habent martiria finem.
Cum nox atra diem tenebris scurare comenzat;
Phebus & ad nostrum voltat calcanea mundum
Omnis homo placidam carpit per membra quietē,
Omnis alhora suo requiescit bestia lecto,

Hic

Hic habitat filuas, alterq; retornat à casam,
Vt dormire queat donec formosa reportet
Alba diem curasq; suas dimenticat omnes;
Sed magis incipiunt doia tunc fortiter artus
Dilaniare meos, tortosq; ferire Zenocchios,
Cruraq; cum pedibus lacerãt, spallasq; fracassãt,
Et manus à brazzis misera spiccare videntur,
Sic mihi dormendi meschino nulla facultas
Prestatur, straccumuè pio tunc dare sopori
Corpus, & alquantum gratio indulgere reposo.
O quoties sensus canans rebibendo prouaui
Inebriare meos, multos vacuando bicbieros,
Hac rigidos forza sperans sepelire dolores,
Namq; solet Bacbus spessum mortalibus egris,
Afflictisq; sua dulcedine ferre quietem,
Sed fuit hoc solum lignas adiungere flammis,
Inter vtrumq; malũ nullus mihi sonnus in occhis,
Pax mihi nulla datur, noctẽ sed guerra per omnẽ.
Post tenebras lucem video, passataq; noctis
Tempora, cerno diem, redeunt vaga lumina Solis,
Cuius in aduentu tellus, & pontus, & aer
Latantur, gaudentq; suis animalia boschis,
Et volucres dulci Solem cum voce salutant,
Non tamen vlla meam subit allegrezza coradam,
Non ferus ipse meis discedit ab ossibus ignis,
Membra fracassatum nec possunt reggere corpus;
Hinc mihi luctus atrox; lacrima buttantur ina-
Tantaq; stizzatum commouit rabbia pectus, (nes,
Ipse quod insana mihimet sum mente ribellus,
Nec trepidum valeo colera moderare furorem.
Non me cum libris troppum studiare bisognat,
Vt mouimenta queam cali vel tempora Luna,

 Virtu-

Virtutesq; simul stellarum discere cunctas,
Namq; mihi mandare solent variando nouellam,
Et Strologum faciunt me deuentare nolendo.
O quoties ad me Mortem semmimortus apello,
Crudelemq; voco, sed mastas illa pregheras
Ascoltare negat, facit, & mercantis orecchias,
Nam videt hinc magrum se posse cauare guadagnū
Languida fatali truncans mea corpora falce,
Forsitan, & (quamuis nullam nouit illa pauram
Inuictam æquali vibrans cum vulnere dextram)
Horrescit spaue facta meam spectando figuram
Languoresq; timet nostre doiasq; Chiragra.
O vtinam possem me illi accostare parumper,
Panarum, & partem furtim attaccare mearum;
Certe superba minus, mancumq; seuera fuisset,
Nec tantos rigida mortales falce necaret,
Nec tanta audaci trapolaret corpora dextra,
Nec pede gaiardo poueras pulsare tabernas,
Nec posset celebres riccorum battere turres,
Si manibus, pedibusq; suis stropiata maneret.
Sed quid ego indarnum vanas nunc dico pacias,
Cum mea continuis vexentur membra magagnis?
O dulcis nimium Sanitas, dulcissima cordis
Spesque, salusq; mei, licet illi incognita; qui te
Possidet, in duris tantum bene nota trauais.
O dulcis sanitas, quam propter quisq; tenetur
Diuitias, nummos, ac omnem spendere robbam,
Sanus enim melius mondanos portat affannos
Sanus habet contra fortunam obsistere forzas.
Sit licet ille miser, duramq; patire coactus
Pauperiem, exercens cerebrum pro pane lucrando;
Quisquis amat robbam, richezzas, atq; tesoros,

Mu-

Munera disprezzans vitæ, propriamq; salutem
Ad forcam fugiat non est hic viuere dignus;
Nam plus vita valet, quam centum mille tesori.
Pharmaca multa bibi, solutiuos mille siropos;
Mille vnctos, mille impiastros, & mille lauãdas;
Milleq; cerottos prouaui & mille facendas
Vt sanare meas possem medicando magagnas,
Si nouus infernis Medicus venisset ab oris,
Portassetq; nouas medicinas, atq; recettas,
Est mihi sanandi miserello tanta voluntas,
Mille quod vna dies annos mihi sola videtur,
Vt videam si tale iuuat medicamen, an egros
Offendat potius cunctas sed perdo fadigas,
Et caput, vt dicunt, Asini prouerbia, lauo.
O vos, qui tantos libros, tantosq; recordos
Scripsisti, Medici, varios medicando malannos
Vestra podagrosis nec dant medicamina aiutum
Ad forcam properate precor, Vos dico priores
Hippocrates magnus, Vicenas, atq; Galenus,
Ite ad bordellum, vel quo sapientia vestra
Mittitur, ad stampam cera sigilata culina;
Scilicet in solis consistit gloria rebus
Famaq; quæ mage sunt dificiliora medendi.
Aspera quid memorem nostri ieiunia ventris?
Quid referam tantas, quas fecit bocca, dietas?
Ipse quidem mollesq; cibos, lautasq; viuandas,
Quæ stomacum, aut nostram possent offendere testã
Odiui, exigua contentus viuere mensa;
Nõ tamẽ vlla iuuat, quamuis seruetur ad vnguẽ
Regula sobrietas nullum mihi portat aiutum.
Irasco colera mecum gonfiatus iniqua,
Sepeq; voia venit sanctum renegare Stopinum

Inue-

Inueniens aliquos me confortare volentes;
Consilium prestant (ò quam iocunda malato
Dare sapit Medicus misero consilia sanus)
Hi retrouant prontas me consultando parolas,
Hic ait, hoc prodest, audiui sæpe bonopram,
Ille simul prontus subiungit talia prosunt;
Alter at hos, inquit, vincet patientia casus,
Quà leuius patimur quicquid corrigere durum.
Ipse alios vidi maiori peste grauatos,
Quos sanos tandem fecit patientia multa. (gnũ,
Non mancant pariter, nostrum pro crescere sde-
Qui, quid amant, referũt stulti sua vulnera amã-
Vulneribus grauiora meis, doiasq; Chiragra (do-
Febre Cupidinea leuiores esse fatentur;
O vtinam hijs possem laguores prebere nostros,
Vt magis ad prouam possent cognoscere verum,
Dent sua mille mihi martiria dura Merosi,
Spendat & in nostro bastardus corde sagittas,
Torqueat igne meam, quantum vult ipse, coradã,
Ossibus accendat flammas, brusando medullas;
Si non sufficiunt frezze, tormenta dolores.
Bolzones, laquei, flamma, brusamenta, catena,
Det mihi mille Diables, cum Diablis mille Mege-
Dummodo me rendat tali languore solutum, (ras,
Sum contentus ego Veneris intrare presonem,
Atq; laberintum, qui mattos perdit, Amantes.
Hinc etenim prestum possim sbalzare deforam,
Milibus atq; modis accesas spegnere flammas,
Legibus obediens Veneris, seruire paratus,
Omnibus in rebus constans, Dominaq; fidelis,
Multum in amore fides, multũ constantia prodest
Sic praticus scripsit quondam præceptor amoris,

Seuus

Seuus Amor precibus, molesinis sape parolis
Placatur, lacrimisq; potest aliquando moueri,
Hac si non bastant, nummos adiunge pregheris,
Qui spezzare valent duras in amore catanas,
Qui placant grandes animos, mentesq; retrosas,
Qui rumpunt rigida diamantis corda Puella,
Mollificant scolios, quos dura in pectore gestant,
Omnia per talem mezum sunt deniq; facta,
Facta, infecta simul possem quoq; dicere falsa.
Mille vias retrouant, medicinas mille Morosi,
Vnde Cupidineas possunt saldare feritas,
Qua quoq; sponte sua longo post tempore passant,
Nulla sed (heu) nostro prosunt medicamina mor-
Soluere nodosam nescit medicina podagram, (bo,
Non tua borsa tibi, quamuis sit plena iuuabit,
Nullus habet forzam Ruffianus ferre salutem,
Et longum tempus miseris non portat aiutum,
Quamuis cunctorum medicus solet esse malorum,
Quin magis in nobis crescit crescentibus annis
Iste dolor, tremulam solitus lacerare vecchiezzam
Sed si pro meritis mundani luctus, & agri
Corporis, ipse Deus nobis deuentat amicus,
Si quos hic cruciat panis, tormentat affannis
Falices tandem in calis facit, atq; beatos,
Iam mihi iam video sedem super astra futuram,
Et pro quem patior rigidi tormenta doloris,
Per tot languores, per tot discrimina vita,
Digna mihi . . . inter iam stanza paratur,
Clauiger ipse . . . . stretta recludit
Ostia pauperibus nunquam serrata tapinis,
Dum modo sit mecum solitis patientia panis,
Qua possunt homines certam lucrare salutem;

O pa-

O pater onnipotens hanc tu precor optime preſta,
Qui peccatores crudeli perdere morte
Non cupis; at potius conuerſos viuere gaudes;
Ipſe (vides) laqueos tendit mihi dira Plutonis
Turba nec ipſa meam linquit tentatio mentem,
Non ſine te valeo tales perferre trauaios,
Siue mea placidam barche trouare bonazzam,
Ideo ſit de me ſemper tua facta voluntas,
Spes mea namq; tuis in ſpallis tota repoſſat.

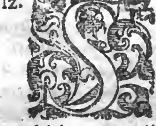

CONTENTIO TRIVM POETARVM

NIZZVS, BERTOLDVS, ET DRIAS.

Niz.
I quis habet voiã famosum audire Poetam.
Ad cantus Bertolde tuos
distendat orecchias.
Te passim cantante stupent Animalia queq;
Multi deuentat Grilli, mutaq́; Cicala,
Cornacchiaq; tacent, seruantq; silentia Corui,
Atq́; tuos gaudent versus sentire Poiana.

Bert. *Desine Nizze tuis me bertezzare parolis,*
Atq; tibi pocum iam nunc prodesse memento
Vocibus indignis dignum burlare Poetam,

Nam

O pater onnipotens hanc tu precor optime presta,
Qui peccatores crudeli perdere morte
Non cupis; at potius conuersos viuere gaudes;
Ipse (vides) laqueos tendit mihi dira Plutonis
Turba nec ipsa meam linquit tentatio mentem,
Non sine te valeo tales perferre trauaios,
Siue mea placidam barche trouare bonazzam,
Ideo sit de me semper tua facta voluntas,
Spes mea namq; tuis in spallis tota repossat.

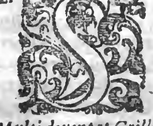

CON:

CONTENTIO TRIVM POETARVM NIZZVS, BERTOLDVS, ET DRIAS.

Niz.
I quis habet voiã famosum audire Poetam.
Ad cantus Bertolde tuos distendat orecchias.
Te passim cantante stupent Animalia quaeq;
Multi deuentat Grilli, mutaq; Cicalæ,
Cornacchiaq; tacent, seruantq; silentia Corui,
Atq; tuos gaudent versus sentire Poianæ.

Bert. *De sine Nizze tuis me bertezzare parolis,*
Atq; tibi pocum iam nunc prodesse memento
Vocibus indignis dignum burlare Poetam,

Nam

Nam merito talem mundus me totus apellat,
Tuq; poetando debes mihi cedere palmam,
Maioriq; tuo dovutos reddere honores. (ris,
Nizz. *O sine ceruello, ò pazzis mens plena chime-*
Tunc tuos audes nostris preponere versus?
Et mecum presumis amens contendere cantu?
Bert. *Non ego te solum pazzũ mattũq; chiamabo,*
Sed potius domi num dicam, Regemq; pacia,
Maiorem de me si dixeris esse Poetam,
Ipse etenim lirico multas post carmine Rimas
Ad stampam missas, canzones, atq; sonettos,
Magnum opus aggrediẽs cantaui nobile bellum,
Martis & horrendas scripsit mea penna bata-
Propter qđ lauri meritat mea testa coronã. (tas,
Nizz. *Plus tostũ es dignus de carta ferre coronã,*
Esseq; frustatus meritas de more la ren s,
Atq; super schenam tantas accipere bottas
Quanta Crenomoni robbasti carmina quondã.
Bert. *Ipse Crenomoni robbaui carmina nũquam,*
Perq; gulã mentis, te mõstrant esse bosardum?
Dum me innocentem falso pro crimine damnas.
Nizz. *Non tibi mentitaq; tua respondere dignor,*
Nam quod ego dixi benescis non esse bosiam
Atq; omnes troppum te noscunt essere mattum,
Vnde mihi vergogna foret contendere tecum,
Cuius baloardam tenet ignorantia mentem. (nũ?
Bert. *Sicne gai ffe bonum sprezzas virtutis alũ-*
Sicne vilanezzas Phebi manigolde ministrum?
Sicne Poesia beffas sciagurate magistrum.
Nizz. *Pazzia melius dixisses esse magistrum,*
O sine zucca sale, hortorum custodis imago,
Quid tibi cũ musis? Ph. quid stulte ministras?

Vade

Vade ad bordellum, nec plus mihi rumpere testam.

Bert. *Forte tibi possem tracagno rumpere schenā,*
Atq; tua hac guisa rogna grattare brusorem;
Nec tibi, sed tantum respectum porto capuzzo,
Sub quo milis tenes sordes, & mille magagnas
Attamen ipsa meam frenat pacientia mentem,
Corrigit & iustum in me continentia sdegnum,
Vnde illas pocum mordaces stimo parolas,
Quas mihi nunc omnem dixisti contra rasonē.

Nizz. *Quinimo pur troppū cortesum me esse pro-*
Dū me tētasti vanis confundere verbis, (uasti;
Maiorem de me te vantans esse Poetam,
Qui poetizando quacumq; in carminis arte
Non es sufficiens mihi discalzare stiuallos.

Bert. *Non ad nos toccat propriam decidere causā.*
Difficile est proprijs in rebus noscere verum,
Sed venit, ecce Drias famosus carminis auctor
Qui bene praeclaras cognoscit Apollonis artes,
Hic poterit certum contrastos soluere nostros,
Iuditiumq; dabit nostris de versibus ip'e,
Illius dum vis te nunc submittere dictis. (dor

Nizz. *Hunc ego non hominem primū vidisse recor-*
Est ne hic forte tuus venerabilis ille Poeta,
Qui tibi quotidie Domino celebranda ministrat?

Bert. *Est est qui semper scribens magnalia pāgit.*
Qui cunctos alios nimia dulcedine auanzat.
Sicut ab ipsius poteris sentire loquella.

Drias. *Ille ego Parnasi Cignus, Phoebiq; sacerdos,*
Carmine qui Tognam cecini, Gobbumq; Rialti,
Ille ego sum claros spargens, qui ad sideracātus,

Con-

Ille ego sum, cuius concedunt versibus omnes
Antiqui Vates laudem, palmamq; moderni,
Ille ego sum, cuius notum super ethera nomen
Portat ad extremos sublimis fama poesos.

Nizz. *Ipse quidem, Mamaluche, tuam iam crescere famam*
Audiui, adq; meas cantus peruenit orecchias,
Cum quo saepe soles ranas aequare palustres,
Omnes atq; mouens ad risum carmine gentes,
Dum te grandi loquum pretendis esse Poetam,
Omnibus insulso te pro buffone palesas.

Drias. *O pecus Arcadicũ, ò demens, ò rustica proles*
Mene tuis bricone potes lacerare parolis?
Me, qui leggiadra ornaui nouitate Poesim,
Me qui sum clarus totum mansurus in auum
Me qui sum cunctis scribendo dignior altris
Arguere indignis tu tunc sermonibus audes?
Ipse tuos certum errores corrigere possem.
Sed non dignior ego tecum contendere, vade,
Vade ergo ad forcam nec nos plus vltra noiabis!

Nizz. *Si mihi cum doctis contentio nata fuisset*
Doctus ego ad doctos docte respondere scirem.
Sed vos, qui pecudes estis porcina canaia
Non meritatis adbuc doctorem audire loquentem.

Ber. *Hinc fuge, nec nostros post ac plus aspice vultus,*
Teq; tuasq; baias ad stampã mãda culina,
Nam tua merdosa sunt carmina digna latrina.

Nizz. *Vos, vos ite viam vos hinc sgõbrate boazzi,*
Indigna nostrum Notola conspicere Solem,
Ignorantones, & stulta fabula plebis.

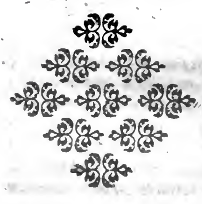
Drias. *O quã bellus humor dignus bastone repelli,*
Sed nos indarnũ hic quid plus tardamus? eam.

Bert.

Bert. *Nizza vale, vale atq; tua stultitia mentis.*

Drias. *Hic maneas, maneant, & tecum mille malanni.*

Nizz. *Ite asini, ite boues ad pascua, iugiter ambo*
Mille Diauolazzi vos nigra ad tartara portent.

EPI-

EPIGRAMMATA EIVSDEM.

Quomodo ſit factus Poeta.

NON mihi famoſi montagnam ſcandere Pindi,
Nec mihi laſuſum bibere Muſa dedit:
Non mihi groſſiloquos verſus dictauit Apollo,
Nec docuit voces altiſonare meas.
Tu me, tu ſolus feciſti, Bacche, Poetam,
Diuinus Piua tu furoreſq; mea.
Dum mea nectareo bagnabis labra liquore
Tu mihi Calliope, tu mihi Phœbus eris.

De Fritella latrone.

Robarat groſſum graſſumq; Fritella Vitellum,
Quem peperit domino vacca morina ſuo;
Dumque ſuper ſpallas illum portabat à caſam,
Sub tanto ſudans pondere ſtraccus, ait.

Quis

Quis me nunc panem proprijs lucrare fadighis,
De sudore meo viuere mieque negat?

Inquendam bruttam.

Est tam brutta tibi facies, tam sporca boccazza,
Tamque nefanda tibi lumina fronte patent,
Quod cum te video tremebundam corde pauram
Sentio, tum grandis me cagarola piat.
Tu caue nè propriam videas in fonte figuram,
Ne in te Narcisi fata rouersa cadant.
Ille sui mortem suffriuit propter amorem,
Ex odio posses tu que morire tui.

De Mulierum cauda.

Quis diauol hãc mundo bellam cattauit vsanzã,
Gaudeat vt mulier ferre superba couam?
Famina quaq; suam vult caudam more Pauonis,
Qua sua sub longo tegmine crura tegat.
Nullus adhuc vestem, nullus facit, Albe, genellã,
Qua non sit cauda con d corata sua.
Diligit an tantum pomposa famina caudam,
Illam quod secum semper habere bramet?
Quid ni? non patitur mulier sine viuere cauda,
Hanc ante, hanc retro nocte dieq; gerit.

In bonum Medicum.

O landus clipeo, lanza, precintus, & ense
Guerreggiando dedit corpora multa neci.

Innu-

Innumeros tu in pace viros imbellis amazzas,
Orlando maior nonne vocandus eris?

Ad B. Ioannem Poetam.

Quis doctum esse negat, te Barbagianne, Poetam?
Quis sua tuos versus non celebrare queat?
Doctus es, & docta componis arte sonettos,
Qui faciunt animum strabiliare meum.
Dum tua scripta lego cunctis incago Poetis.
Orphaiq; stimo plectra sonora nihil.
Ille liram pulsans animalia cuncta tirabat,
Dum canis arripiunt hac sbigottita fugam.

Ad eundem.

Iure quidem multi te Barbagianne, vocandum
Esse Poetazzum Martis in urbe putant.
Vincis Arionem cantando, vincis Homerum,
Tam dulcem gratas alter Apollo liram.
Ipse Arion surdos placabat in aquore fluctus,
Dum cantas subito nigra procella furit.
Cacus Homerus erat, sed frontis lumine tantum,
Tuq; vides mentis lumine Talpa nihil.

In Auarum rubatum.

Desine iam tristes cordis palesare trauaios,
Desine crespatas imbre bagnare genas.
Si tibi latrones carum robauere tesorum,
Si tibi ricchezzas surripuere tuas.
Non habes hinc magnam pro te tristare casonem,
Hinc etenim nulla est perdita facta tibi.

Saluabas nummos, sunt illi nunc quoque salui,
Spendebas nullam, tunc quoque fies idem.

In quendam.

Sanguine plebeio, & bassa de stirpe creatus,
Quid clarum, Aureli, quaris in vrbe genus?
In quia ricchezzis plenus, vestitus, & auro,
An quia spagnolas fert tua borsa doblas?
Toto erras calo claros quoque dicere stronzos
Ad Solis radios hac ratione queam.

Ad Lidiam.

Si latet ars prodest dicunt pracepta Nasonis,
Affert vergognam si manifesta patet.
Hac nimium scoperta tuis stat, Lidia, guanzis
Ostenditque manus sbellettamenta tua.
Natura abscondit, quam pingis mascara, stampã,
Hinc minij, & sbiacha panditur omnem nefas.
Nè mirere igitur faciem si sprezzo copertam,
Mascherata mihi nulla putana placet.

In Astrologum.

Si Veneris cursus, si Solis, Maure viaggios,
Stelliferi noscis si mouimenta poli.
Si coitus freda, si noscis cornua Luna,
Famosus Vates, Astrologusque brauus.
Cur propria nescis frontis cognoscere cornas,
Vxoris coitus & strelogare tua?

Tumulus Todeschi.

Non ego per medias lanzas, per tela, per bestis
Cercaui æternum nomen in orbe mihi.
Non ego Turcarum tinctum de sanguine brandum
Portaui, & patria parta trophea mea.
Tranquillam vixi Bacchi sub numine vitam,
Dedita Lieo mens mea tota fuit.
Gloria sola mihi multos vacuasse boccales,
Laus mihi sola bonum iam tracmasse merum.

De Lena ruffiana.

Quæ nunc ad bellas guidat Ruffiana Putanas
Bertones: quondam Lena putana fuit.
Omnia tempus habent, vnum iam exercuit artē,
Inuecchiata nouo fungitur officio.
Sic bona cusinat nobis pignatta menestram,
Quæ spezzata aliam de inde coprire solet.

De Meneghina, & Tognazzo.

Stigabat vecchiū iuuenis Meneghina Tognazzū,
Coniugij vt fructum redderet ille sibi.
Hic frustra cercabat ei montatus ad essum
Vxoris regnum velle gratare sua.
Sed sua perdiderat solitum braghetta drizzagnū
Spendebat doppias & sua borsa fiapas. (tēpus
Tunc Meneghina videns, quod erat hoc perdere
Nullaq; iuuabant basia, verba, manus.
Disposuit foggiam tunc inuenire nouellam,

Quæ

Qua posset somam discarigare suam.
Presliter ac tardum saltando supra maritum
Illius voluit tunc retinere locum.
Hanc tamen aspiciens guisam prodesse nientum
Ipse senex ridens talia verba dedit.
Currere si nequeo stradam, qua scendit abassum,
Quomodo me in susum currere posse putas.

De Leonardo.

Sæpe solent multi nostrum biasmare Lonardum,
Vxorem quod habet, & male trattat eam.
Illum etenim dicunt alias seguitare moieras,
Solam lassando nocte cubare suam.
Ipse sed audacter causam defendit acortus,
Quodque facit valida cum ratione probat.
Est mihi cara nimis, nimium dilectaque coniux,
Quam toto (ille inquit) pectore semper amo.
Sique alias spessum soleo calcare moieras,
Hoc solum facio pro sparagnare meam.

De castitate Giuliæ.

Iure quidem castam se viuere Giulia vantat,
Nec . . . ,
Nam brutezza sui cum sit nimis horrida vultus
Securam ab omni crimine rendit eam.

In Marcum sdentatum.

Cascauere tibi multos de gutture dentes,
Nec tua, Marce, potest pane ganassa frui.

Tuque doles, neſciſque dolens reperire caſonem,
Qua dentes valido traxit ab ore tuos.
Ipſe tibi vnde venit talis disgratia dicam,
Vt pœnam agnoſcans criminis eſſe tui.
Tam grandes parlat ſemper tua bocca boſias,
Tam magnaſque ſolet dicere ſæpe baias.
Quod vergognantes tali ſe claudere in ore
Auulſi dentes hinc fugiere viam.

In Cæcum maritatum.

Perdere ceruellum quæ te diſgratia fecit,
Vxorem, cum ſis cæcus, habere volens?
Cornibus illa tuam ſi cercat cingere teſtam,
Quo tua damna modo poſſe videre putas?
An penſas guardare tuam ſine lumine vaccam,
Centum oculis, Argus quod facere haud potuit.

De Minardo.

Ad cartas ſolitus ſemper giocare Minardus
Omne patrimonium perdidit ille ſuum.
Nunc Procurator factus defendere cauſas
Cercat, & hoc ſperat viuere poſſe modo.
Perdendi ille tamen primam non perdit vſanzam,
Omnes nunc cauſas perdere namq; ſolet.

De Duplici vnctione.

Vngere ſtridentem rotam ſolet ipſe Boarus,
Ne faciat ſtrepitum, ſed quetus axis eat.
Vn-

Vngit ſape manus pariter Doctoris, auaras,
Sic penſat litem vincere poſſe, Cliens.
Vnus ſed ſonzam, ducatos alter adoprat,
Nè gridet illi optans, iſteq; ne taceat.

De Baldo.

Lontanus ſteterat dilecta à coniuge Baldus,
Biſognis cupiens remediare ſuis.
Poſt anni ſpatium propriam tornauit à caſam,
Bramoſus Tognam tunc reuidere ſuam.
Hanc ideo in lecto trouauit parturientem.
Cornua namq; ſuo fecerat illa viro.
Merauiliatus cercabat Baldus, an eſſet,
Poſt bis ſex menſes, filius ille ſuus.
Quid dubitas, reſpondit ei Comara gazano,
An proles hæc ſit ſemine nata tuo?
Si ſueſcunt Aſinæ vn annum portare poledros,
Cur facere iſteſſum fæmina non poterit?

Reſoluit queſitum.

Cur Lepus indretum ſe voltat, Marce, dimandas
Quando ſolent illum perſeguitare Canes.
Ipſe oculos credo in curſum voltare retrorſum,
Quod tunc in culo lumina nulla tenet.

Ad Album Concubinarium.

Iure quidem te Berta ſuum vocat, Albe ſiolum;
Quamuis non illi filius es, ſed Amans.

F 3 Dice-

Dicere filiolos est nobis semper usanza,
Quos gerit ad menses famina ventre nouem,
Ergo per illa nouem cum te portauerit annos,
Cur te non poterit Berta chiamare fium?

Andaces fortuna iuuat.

Sors leuat arditos, poltrones spingit abassum,
Docta sic antiqui Musa Maronis ait.
Scire cupis tali de facto, Marce, casonem?
Dicam, nec dicens ipse bosardus ero.
Famina fortuna est donnescam seruat usanzam,
Talis nec sexum fallit usanza suum.
Famina namq; homines solita est odiare codardos
Hac sed sfazzados semper amare solet.

Ad Paulum Mostrium.

Iure quidem Natura tibi iam nomina Mostri
Paule, dedit, semper nam bruta mostra facis.
Si pensas aliquid tua sunt pensiria Monstrum,
Si quid agis, Monstrum sunt tua facta simul.
Si scribis, nescis magnum nisi scribere monstrum,
Si parlas, monstrum sunt tua verba nouum.
Non miranda tamen debet res ista videri,
Nam Monstrum semper gignere Monstra solet.

De Cornelio.

Me digitis monstrant homines dũ passo per Vrbẽ,
Poltronusq; aiunt, eccine Beccus adest
Sic de peccatis, qua occulte Gellia fecit
Publice (qua causa nescio) plectos ego.

O fine

O sine cervello vulgus, qua cornua ab altris
Facta fuere prius, quomodo nostra vocas?

In verbosum.

Quod tua lingua loquax semper sit plena nevellis.
Quod semper gaudes dicere mille baias.
Quod sotios inter nunquam chiachiarare rafinas,
Quod stuffas omnes garrulitate tua.
Non mihi (qua cunctis) hac res miranda videtur,
Dum bene consid ro teq; tuumq; genus.
Nam tibi tam largam tribuit Natura boccazzã,
Iure quod in verbis semper aperta manet.

In Petrum.

Si Villanus homo est, qui nescit habere creanzam,
Arcivillanum quis negat esse Petrum?
Hic alios, tantum superat male namq; creatos,
Quantum Elephans parvũ magnus avãzat O-
Illi omnes igitur tali pro crimine cedunt, (cham.
Quantum Asino cedit grandilitate Pulex.

De Onardo qui Asinum laudaverat.

Famosas Asini laudes descripsit Onardus;
Cervellum cupiens sic palesare bravum.
Mirantur multi cercantes scire casonem,
Cur talem voluit sumere materiam.
Sed non miror ego; mentem scoprire Poeta,
Et finem potui nam penetrare suum.
Ille suas laudes propria, propriasq; prodezzas
Naturam, ac mores notificare volens;

Magnificas Aſini laudes cantauit, & artes,
Sunt etenim ſimiles ille, Aſinuſq; ſimul.
Sic quicumq; legit laudem, quæ laudat Aſellum,
Anctoris laudem laudis & ipſe legit.

De Mauro gaiardo.

Maurus ait Tauri portare in pectore forzas,
Adde, quod & Tauri cornua fronte gerit.

Ad Aurelium.

Nulla tuam (Aureli) capiat merauilia mentem,
Si mea iam troppum muta Camena tacet.
Noſcere vis cauſam? noſtros vis ſcire trauaios?
Eſt penitus nummis voda crumena mihi.
Atq; ſine argento noſter muteſcit Apollo,
Nec mea Muſa canit, ni mea borſa ſonat.

Ad Barilottum Albulum.

Es procurator doctus, doctorq; Palazzi;
Es ſcriba, Notarius, Cauſidicuſq; ſimul,
Eſq; Pedagogus pueri, ruffianus eiuſdem,
Perfectus Medicus, Aſtrologuſq; ſagax.
Es cortiggianus ſapiens, mercator, acortus,
Artibus in cunctis es Barilotte bonus.
Ipſa tamen nullam portat tua taſca monetam,
Rabioſamq; ſofris tempus in omne famem.
Res miranda paret ſed cunctis iſta dauerum,
Albule, cuncta ſapies, nil tamen inde capis.

In Hieronymum Bonum.

Octuaginta Bonus passat Hieronymus annos,
Bauosus, tremulus, decrepitusq; senex.
Ille tamen gaudent bellas seguitare morosas,
Vultq; puellares semper adire iocos.
Sape caput, barbamq; pelat, fregatq; ganassas,
Nec finit in speculo se vaghezare suo.
Trinzatas portat bragas, portatq; penacchium,
Suspiransq; focum narrat vbiq; suum.
Magna quidem debet dici tua flamma, Cupido,
Quæ quoq; sub terram corda sepulta brusat.

De Giulia superba.

Blasphemat, falsaq; chiamat te voce superbam,
Iulia, vulgus iners, nec tua facta capit.
Ipse humilem potius vero te nomine dicam,
Cum tua iam virtus sit bene nota mihi.
Nam tibi non bastat . . . . .
Ipsa quod & seruis semper . . .

In quemdam.

Omnes ceruellum tibi dicunt esse leggerum,
Stultitia plenum, ac mobilitate tua,
Sed mihi prouatur non hac opinio plebis,
Quin falsa omnino talia dicta puto;
Non quod cognoscam vulgus proferre bosiam,
Aut sine, qua debet, discretione loqui.
Sed nullum penitus retinens tua testa cerebrum,
Hoc leue, vel pazzum quomodo habere potest?

De Zoanina, & famulo.

Pregabat vecchietta suum Zoanina ragazzum;
Porgeret vt Domina basia cara sua.
Sed Puer, ipse tuam nolo basare bochinam,
Nam timeo, dixit, mordeat illa meam.
Cur timeas morsus? mulier respondit ad illum:
Non vllos dentes iam mea bocca tenet.

Brauus franzosatus.

Armipotens brauus pugnis, atq; ense tremendus,
Non minor Orlando nec Rodomonte fui.
Nam testas, spallas, gambas & brachia truncãs,
Innumeros misi ad tartara nigra viros.
Squartatiq; artus, fuenataq; corpora ferro
Fecerunt clarum nomen in orbe meum.
Terribilem (infelix potuit sed vincere tandem
Brauuram franze pestis iniqua meam.

Ad Rosinam.

Est tam tincta putri tua frons, Rosina belletto,
Tamq; cerusino lissa colore gena.
Quod te Natura manibus non esse creatam,
Bellum Pictura credo sed artis opus.
Ascoltansq; tuos labros proferre parolas,
O miraclum, inquam (parlat imago) nouum.

De

De Giorgio.

Perdiderat natos, natasq; Giorgius omnes,
Viuebat vedouus qui sine prole senex.
Hic lassare suo bramans de sanguine redem,
Formosæ voluit se maridare Petræ.
Sed fuit infelix prestum passare coactus
De letto ad lethum, de talamo ad tumulum.
Magna batbiocheries hominum, qui mente balordi,
Vt faciant alios se sepelire volunt.

De Virgilio Vitello.

Virgilium quicumq; audit parlare Vitellum,
Dum sua gonfiatus carmina vantat ouans.
Nunc modo nõ Vitulum potius putat esse Maronẽ
Nomina qui pariter clara Maronis habet.
Illius at carmen proprijs qui ascoltat orecchis,
Nunc modo non Vitulum, sed trouat esse bouẽ.

In Iulium Zoppum, & caluum.

De sine Fortunam semper chiamare ribaldam,
Quod tibi soccorsum denegat illa suum.
Non equidem grandis est hac merauiglia, Iuli,
Si bene eam tecum paragonare velis.
Tu poltronus homo es, Fortuna est fæmina fortis.
Tu grauis, & Zoppus, currit at illa leuis.
Illa gerit longos galanta in fronte capillos,
Tu spercum portas, & sine crine caput.

De Zanina, & marito.

In die Dominico gambis dum ſtaret apertis
Supra ſedens portam b:lla Zanina ſuam.
Eia, ſuperueniens vir dixit, claude botegam,
Hæc eſt nam feſto clauſa tenenda die.
Illa ſed, hic error (reſpondit pronta marito)
Eſt tuus, & ſolus tu puniendus eris.
Namq; tibi noſtram toccat ſerrare botegam,
Qui clauem portas tempus in omne ſuam.

In quendam. Ad Marcum.

Monſtrum horrēdū, ingēs Veneta paſſeggiat in vr-
Vulcanum pedibus quod ſomiare ſolet. (be,
Gonfiatum portat pectus, quaſi Eolus alter,
Ventorum ſeguitat quem furioſa cohors.
Siguanzas, vultumq; miras Baccum eſſe fateris,
Si guardas teſtam Pan reris eſſe Deum.
Mōſtrū, horrēdū; ingēs nō eſt hoc Marc. vocădū,
Corpore qui in vno Numina tanta gerit?

Senex maritatus.

Cingara iam cupiens quædam mihi dicere ſortem,
Sub qua vita fuit, mortit, & hora mea.
Te in foſſam, dixit, caſcando rumpere collum,
Corpus ibiq; tuum fata perire volunt.
Cingaricas noſco nunc veras eſſe parolas,

. . . .

In Maledicum.

Oſſibus ipſa caret, ſed multis rumpere ſchenam
(Sic ſpeſſum audiui dicere) lingua facit.

Tu,

Tu, qui non cessas alios biasmare sodales,
Et gaudes verbis cuncta frapare tuis;
Guarda precor, ne vera tibi prouerbia fiant,
Pro lingua & panam schena punita gerat.

Ad Damianum.

Quid Damiane meam non cessas rumpere testam,
Dum sine aqua latus grandia vina bibo?
Si rosegat vestes, si dissipat vnda capellum,
Quid faciet capiti? quid faciet stomaco?

Ad Marcum.

Quid tantis vexas ceruellum, Marce, fadighis?
Quid stratias mentem nocte, dieq; tuam?
Cernis vt ab vnda leuiter bagnata virescit.
Herba, sed à nimia putrida marcet aqua.
Pectora continua sic spezzant nostra fadigha,
Has moderare igitur si tibi vita placet.

Medici Tremuli Tumulus.

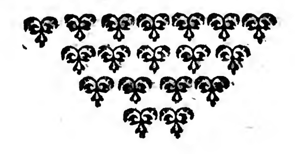
Hoc iacet in tumulo Tremulus de gente Borella.
Qui fuit in mundo medica tam brauus in arte,
Vincere quod posset vecchium medicando Galenũ:
Mille impune homines nigrum mandauit ad orcũ,
Non patiens longum tempus stentare malatos,
Tollore cum morbis infirmos namq; solebat:
Tandem post multos quos amazzauit amicos,
Mors inimica illum voluit mazzare gaioffum:
Ipsa sed huic magnum fecit Mors improba tortum
Nam saluare suum potius quam perdere amicum
Debuerat per quem tantos tulit illa triumphos.

Ad Faustum.

Vxorem multi, multiq; tenere putanam,
Hoc equidem nostro tempore, Fauste, solent;
Sed paucos castam retrouamus degere vitam,
Et raro sancta virginitate frui.
Scire cupis causam? largam lasciuia stradam,
Virginitas strettam sed tenet ipsa viam,
Hinc est, quod multi campagnam currere largam,
Semita sed pauci currere stretta volunt.

Nemo contentus.

Nullus adhuc mundo viuit contentus in isto,
Nemo valet latus viuere sorte sua.
Pauper habet pocum, nec souegnire bisognis
Bastat cum pauco, bramat vt ille suis.
Riccus habet troppum, vitium quod dicitur esse,
Nec sapit hic voias aquietare suas.
Corpore sic vnus, sic alter mente trauaiat,
Sic pocum, & troppum non satis esse potest.

IGNO-

IGNORANTIA COMENDATVR.

Apage Minerua, Pallas apage.

Procul hinc, procul este scientiæ cultores,
melancholici, cachectici.
Saluete ignorantię Primipili saluete.
Sciantiam contemnite,
nam,
Si scire velitis, vt sciatis, curiosi estis,
sì,
Vt sciamini, Vani,
sì,
Vt scientiam vendatis, turpis lucri cupidi.
Quid liber, nisi labor?
Quid magnus liber, nisi magnũ malam?
Quid mirum ergo,
sì,
Alexandriæ librorũ quadringẽta millia,
Pulcherrimũ Regię opulẽtiæ monumẽtũ,
Vulcano data ferunt?
Quid calamus, nisi calamitas?
Quid atramentum, nisi res atra?
Mihi credite
Sapere est non nimium sapere.
Nero,
Si Litteras nesciisset, speculũ fuisset pietatis;
Postquam sciuit,
Exemplum nefarium extitit crudelitatis.
Iuliano
Magis obfuit eruditio, quam profuit,
Permãsit enim vniuersalis execrãda pestis.
Scien-

Scientia
Quid ꝓfuit ipsi Patriç, & eloquētię Patri?
Quid Pitagore totq; alijs,
Quos
Longum esset recensere ?
Auete igitur ignorantiæ Primipili auete.
Scientiam contemnite,
Ignorantiam colite.
Scatet erroribus profana scientia.
Ludebat B. Sabbatius I. C. Pisaurensis.

ELEGIARVM
LIBER.

DE CARMINIBVS, & amoribus suis.

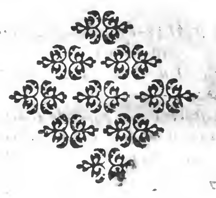
VI modo doctiloquas inter incantare Sorellas
Optabam, & sacro labra bagnare lacu.
Qui tibi iam toties quasiui, Phebe, socorsum,
Cingeret vt testam laurea serta meam.
Nunc petezando tuas scribendi carminis artes
Prontus abandono, teq; tuosq; choros,
Nil mihi cum Musis, Pindi iam sacra valete,
Sit modo Parnasus bella Cucagna meus.
Leggiadros hortos dulcis tum flumina Bacchi,
Veridicas Musas hic retrouare queam.
Hic mihi tegna suum cantanti porget aiutum,
Dictabis versus tuq; Pedralla meos.
Parce precor nostras lector, biasmare Camenas,
Parce macaronicam nunc strapazzare liram.
Grossiloquo Vati grossiloqua verba bisognant,
Apta Mage est grossis larga camisa viris.
Tu postquam doctos percurreris arte Poetas,
Seu Nasonis opus, siue Maronis opes.

Paci-

Pacifica ad nostrum conuertens lumina librum
Gaudebis baias inde videre meas.
Interdum, & grauibus studios miscendo iocosos
Tunc tibi de cerebro tristis abibit humor,
Sic lautos inter banchettos sæpe videmus
Castagnas molles, mixtaq; poma poni,
Grandia purpurei consueti ad munera Reges
Non sprezzant poueri rustica dona viri.
Si tamen ista tuis oculis indigna videntur,
Offenditq; aures nostra Camina tuas.
Siste gradum, nec plura legens, hoc pone da bandā
In quo, confiteor, nil guadagnabis, opus
Hac mihi (ni fallor) dum me meliora gouernant
Tempora, conueniunt dum nouus annus adest,
Nullus adhuc tristis turbat mea pectora affannus,
Solus Amor miserum me trauaiare solet.
Ille meam dardis trapassat sæpe coradam,
Ille meum gaudet sæpe brusare latus.
Ille etiam grossos sforzat me scribere versus,
Nostraq; cum bassis edere verba modis.
Sed quocumq; sonat nostrum modulamine carmen
Gratum est auctori, conueniensq; suo.
Forsitan hijs studijs Baccus, Bachiq; sorelle
Aeternum facient nomen in orbe meum.
Cum fera grandissono PANIGONIS prælia ver-
Cum referam grandis grandia facta Ducis. (su,
Nomine qui magno magnum passauit Achillem,
Troianum vicit qui pietate virum.
Qui potuit bellam bello liberare Cucagnam,
Atq; tiranniam STENTA, frenare tuam.
Barche veni, fer opem, tuq; ò dilecta canenti
Auxililium quæso porrige, Togna tuum.

Mile-

Milefluam puero venam concede Poeta,
Quà meus haud zoppo cum pede versus eat.
Cantanti plenum moscati porge botazzum,
Quo vox bagnato dulcior ore fluat.
Inde macaronibus ghirlandam texe galantam,
Hac est nam capiti digna corona meo.

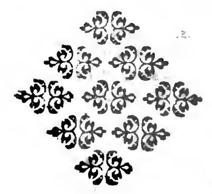

DE PVELLÆ Crudelitate.

QVALIS boscorum frifolans Rosignolus in umbris
Dulcisono doias temperat ore suas.
Qualis piscator leuiat piscando fadigam
Dum cantat laudes, bella Catina, tuas;
Talis ego ardentem pro mitigare bruforem,
Cum quo nostra puer pectora auampat Amor.
Sæpe canendo meos soleo scoprire malannos,
Sæpe Morinellæ damna referre mea.
Illa meos primum sensus ladretta robauit.
Et mea mortali corda feriuit acu.
Corda feriuit acu, cordis nec vlla feritam
Heu sanare potest iam medicina mei.
Omnis habet tandem certam malatta medellam,
Solus Amor medicum non retrouare sapit.
Cuncta guarire potest herbarum vulnera virtus
Herba tuas plagas nulla Cupido iuuat.
Illa manus miserum quæ snembolauit Amantem
Illa potest pigha claudere sola viam.

Sed

Sed mea, per caldas fundo quas ore, pregheras
Vlnera languisono semper aperta manent.
Surda Morina meis sta semper namque lamētis,
Meque tapinellum nulla querela iuuat.
Hanc amo crudelem, ingratam, sed nolo vilanam
Dicere, & ardorem sprezzat ognhora meam.
Meque, meosq; diu bertezzans ladra dolores
Gaudet cum sguardis me lactare suis.
Illam equidem stradas soleo seguitare per omnes,
Siue per arua vadit, littora siue petit.
Illam sæpe meo quam possum carmine laudo,
Vt lacrimis tandem sit molesina meis.
Spendere sed passus mulieris propter amorem
Est laqueis ventos velle ligare leues.
Bellezzas cantare suas, laudare fatezzas,
Carmine costumos grandificare suos:
Est tamquã (vt dicunt) boschis predicare desertis
Atque Asini in claro fonte lauare caput.
Carmina schiumantis gonfiatas æquoris vndas,
Infernique nigros iam placauere Deos.
Nec placare valent tenerina corda Puellæ,
Quæ diamantinum ferrea pectus habet.

A D

AD

AMOREM.

V, qui sæpe soles teneras brusare medullas,
Nostraque cum stralis corda ferire tuis.
Tu, qui nunc istos, nunc illos vincere tentas,
Millibus, & cercas attrapolare modis.
Cur mea, cæce Puer, tot brusas pectora flammis?
Quare meum quæris stralificare latus?
Quid merui, assiduos quod me soffrire malannos
Et pateris tantis me cruciare malis?
Ipse tui nunquam sprezzaui numinis iras,
Nec mancum forzas, quas tuus arcus habet.
Ipse tua nunquam biasmaui regna parentis,
De vobis dixit nec mea lingua malum.
Quin flammas, lazzosq; tuos, frezzasq; potentes
Alzaui ad cælum laudibus ante meis.
Teq; mea, matremq; tuam cum mente deuotus
Semper honoraui, partimuiq; simul.
Et vestras seguitans leges præcepta, statutos
Amborum vixi subditus imperio
Sed mihi quid prodest vestros cantasse triumphos,
Atq; alios inter vos honorasse Deos?

Nul-

Nulla mei pietas nec te compassio tangit,
(Heu) tibi sic miserum me tribulare placet?
Quem facies tandem nostra de morte guadagnũ?
Quam tibi grandezzam nostra ruinas dabit?
Languida non vllum prendunt mea mẽbra reposũ,
Lassa capit somni lumina nulla quies.
Munera, non Cereris, dulcis non pocula Bacchi,
Recreat sensus nulla viuanda meos.
Quinimo dũ mangio video mangiare Dragones?
Suntq; venena labris dum bibo vina meis.
Indefessa meam feriunt tua tela coradam,
Flamma brusat pectus nocte, dieq; meum,
Heu, si rara tuam toccat clementia mentem,
Piegantur lacrimis si tua corda pijs.
Præstiter altorium puero concede Poeta
Voiaq; iam mortis cesset iniqua mea.
Nec tibi rincrescat, longum post tempus amenti,
Ceruelum menti reddere meq; mihi.
Iam remoue ardentes nostro de corde fasellas;
Nec pigeat tenerum refrigerare latus.
Et si nostra tuum debent soffrire brusorem
Pectora, meschino nec manet vlla salus.
Fac saltem mecum paribus scaldata fauilis
Sentiat vt flammas bella Morina tuas.
Illa tuos nunquam bolzones sentit, & ignem
Freda solet semper despresiare tuum.
Illa meum vmquam vult ascoltare trauaium,
Bertezat guaios ac traditora meos.
Illa tuas forzas schernit, tua regna calefat,
Impia deque mea morte triumphat ouans.
Tu si iustus eris, vel me iam redde solutum,
Illa vel in laqueis sit quoque presa tuis.

AD AMOREM.

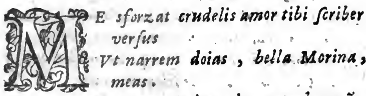
VID prodest l crimis semp r bagnare ganassas
Si ridet ad lacrimas cruda Morina meas?
Quid sborrare iuuat misero suspiria (corde,
Si dum sospiro ladra Morina godit?
Quid valet assiduis illi mandare pregheras,
Si manet ad nostras surda Morina preces?
Quid seguitare illam, vel quid laudare ribaldam,
Si dum laudo fruat, dum sequor ill a fugit?
Cece Puer, crudelis Amor bastarde Cupido,
Hac rendis famulo premia digna tuo?
Hac est dulcedo? sunt hac tua dona? fauores?
Sit tibi subiectos remunerare soles?
Non mihi da primam tales collgere fructus
Spondebas, nec me tanta soffrire mala.
Ipse tuas forti fortes iam corde saettas
Sprezzabam & regni max ma iura tui.
Saluus & a lazzis quos speßum tendis Amanti
Burlabam latus teq; tuosq; dolos.
Sed tu quid dubitas, dix sti, perdere nostro
Subditus imperio? vel quid amare times?

Non

Non ne timere potes tenerina corda puella
Qua tibi legrezzam tempus in omne dabit ?
Aspice leggiadros oculos, vultumq; lusentem,
Hinc molesina suo pectore corda laient.
Sic tu vulpina miserum me fraude gabasti,
Sic tibi porta mea mentis aperta fuit.
Hinc ego principians bellam seguitare Morinam,
Ceruellum potui perdere sponte meum. (ni,
Hinc mibi mille mali veniunt, hinc mille malan-
Hinc stratia, hinc panas cogor habere graues.
Hinc vado per stradam veluti lunaticus errans,
Atq; malanconico lumine guardo solum.
Hinc mortem bramo, carumq; sborare fiatum,
Vt Valeam tantis me soleuare malis.
Tuq; mei solus causa es scelerate doloris,
Ista mibi per te tota ruina venit.
Nam sicut est altris formosior ipsa Morina,
Sic mibi dixisti quod foret ipsa pia.
Facta tamen troppum inuenio contraria dictis,
Promissam seguitat magno bosia tuam.
Illa meis precibus faciens mercantis orecchias
Est tanquam scolium quod ferit vnda maris.
Non fermare pedes, non ascoltare pochettum
Vult, quos sopportant pectora nostra guaios.
Sed tibi toccat, Amor mentem ab bassare superbam
Rumpere queq; illud marmora pectus habet.
Ipse pacientiam (quamuis me regula fratrum
Aspera non teneat) fortiter ante tuli.
At mibi si prestum misero non porgis aiutum
Strazzare in tutum deniq; cogar eam.

AD MORINAM.

ME sforzat crudelis amor tibi scriber versus
Vt narrem doias, bella Morina, meas.
Non quod nostra tuam valeant lamenta durezã,
Mollificare, mihi reddere teq; piam.
Sed cum perdiderim mentem, propriamq; coradam,
Quid pariter ventis nunc dare verba nocet?
Nulla mihi speranza tui iam restat amoris,
Attamen in nostro pectore viuit Amor.
In me viuit Amor pro te quam semper amabo,
Quamuis crudelem, quamuis amore priuam,
Hinc video nostra quę sit conditio sortis,
Et quantum votis fata reuersa meis.
Me stessum soleo, propriamq; odiare salutem,
Bellezzam stultus propter amare tuam.
Sic vitam fugio, sic mortem latus abrazzo,
A me vita fugit, mors mihi certa manet.
Sola meam saluare queunt tua lumina vitam,
In sguardis tantum stat mea vita tuis.
Sed tu cruda fugis, sed tu sdegnosa refudas
Stopinum semper velle videre tuum.

Ab-

Abscondensq; vagos oculos, frontemq; galantam,
(Heu) mortem gaudes accelerare meam.
Sed si te pietas miseri non tangit Amantis,
Almancum vita tu miserere tua.
Namq; ego si morior, tu quoq; cruda moribus,
Si perdo vitam, tu quoq; fies idem.
Nam sicut ipse tuo prendo de lumine vitam,
Sic tibi de nostro vita dolore venit.
Ipse tuo aspectu priuus non viuere possum,
Tormentisq; cades tu simul absq; meis.
Ergo benigna tuum debes saluare Stopinum.
Mi propriam vitam perdere forte cupis.

AD MORINAM.

Vm primo placuit lato tibi lumine sguardos,
Drizzare in faciem, bella Morina, meam;
Cum mihi melifluas datum est audire parolas
Verbaq; quæ dulci dulciter ore fluunt;
Ingressa est nostram grandis merauilia mentem,
Scaldauitq; animum parua fauilla meum.
Parua fauilla quidem, sed grandes corde fauillas
Sentio, & ardentem nunc peperisse focum.
Hic mihi non vllo concedit tempore pacem,
Hic me crudeliter nocte, dieq; brusat.
Taliaq; indarnum smorzare incendia tento,
Nec multum tali viuere in igne queam.
Sola quidem, tu sola meas extinguere flammas,
Semiarsumq; potes refrigerare latus
Tu prius in nostro iaculata es corde calorem
Illum tu pariter sola leuare potes.
Sed misero traditora negas prestare socorsum,
Læta nouis tantum me lacerare malis.
Quid prodest sdegnosa tuum trauaiare Stepinum
Quid facies hosti, si tibi spuzzat Amans?

Si taluolta furens accendit flamma caminum,
Ipsius brusat culmina celsa domus,
Visinanza ruit, gens omnis porgit aiutum,
Vtq; focum smorzet undiq; portat aquam.
Ipsa sed ardori quoties succurre nostro
Te inzenocchionem, cura Morina, precor.
Non pietatis aquam sed nostris ignibus ignes
Adiungens flammam crescere ladra facis.
Ardentem mæsto fornacem in pectore porto,
Maximaq; ex oculis flumina spargo meis.
Non ignis smorzatur aqua, nec unda per ignem
Fit minor, & forzam serbat uterq; suam.
Vnde suas capiat vires, qui me ignis abrusat,
Nec video lacrimæ quo mihi fonte fluant.
Omnipotens tu solus Amor, licet orbus, & infans,
Inter mortales miraculosa geris.
(Heu) quid Amor dico? sola es tu sola Morina,
Quæ sguardaturis digna stupore facis.
Ergo meas tu sola potes mitigare fauillas,
Atq; humidas largo fonte sugare genas.
Sic tu deinde mihi toto contaberis orbe,
Sic pietatis opus dicar & ipse tua.

AD MVSAM.

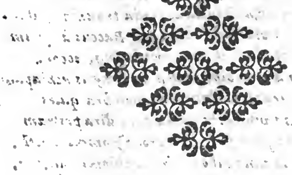

Precor ad forcam, veniant & carmina tecum,
Ipse tibi incago, carminibusque tuis.
Quando mihi vllum prestas, mea musa, soccorsũ
Quando in amore nihil me tua forza iuuat.
Si tibi non animum bastat placare morosam,
Nec verbis vnquam durificare meam.
Si tua non virtus misero mihi porgit aiutum,
Nec vales angossas diminuire meas.
Quid faciem de te? cur blandimenta, tuosq́;
Fallaces vezzos nocte, dieq́; sequar?
Ergo ego tam mattus fuero, tantumq́; balordus,
Indarnum vt semper me cruciare velim?
Ergo ego cercabo famam acquistare Morina
Illa meos cercat dum breuiare dies?
Ergo fadigabo dotes cantare Puella,
Dum sprezzat laudes illa superba meas,
Quim volo plus tostũ ad forcã mãdare Camenas
Atq; omnes versus mittere in igne meos.
Longe igitur grossa vos hinc scampate Sorella,
Vobiscum post ae non praticare volo.

Vosq;

Vosq; meas flammas quæ iam scoprire bramastis,
Brusanda in flammis carmina proijciam.
Aspiciat vestras nunc cruda Morina fauillas,
Quæ nunquam voluit cæca videre meas.
Sed quid parlo miser? quales nunc dico parolas?
Quæ mentem intrauit vana pazzia meam?
Ipse queam dulces abbandonare Camanas,
Et trombas fidei dispresiare meæ?
Aut potero (infelix) per festi pignora amoris
Mittere crudeli dilaceranda foco?
Deuoueam flammis dilecta nomina Ninfæ,
Cælestes superat quæ sine labe Deas?
Quin potius viuat, viuant & carmina secum,
Et viuat Dominæ nomen in orbe meæ.

Intacta maneant quas scripsi carmine cartas,
Cumq; illis maneas, cara Morina, simul.
Ipse brusabor, ego nunc solus propter amorem,
Incineres abeam solus amore tui.
Vnum bastabit me crudis vrere flammis,
Vnum pro cunctis igne perire sat est.

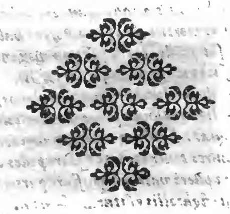

DE BONI VINI Effectibus.

DVM bona vina bibo surgit mihi voia canendi
Allegrum gonfiat pectus, & ipsa meum.
Dum bona vina bibo doctis incago Camanis,
Nec stimo un figum Bellorefontis aquas.
Dum bona vina bibo veniunt spontanier vltro
Carmina, qua dictat impetus ipse meri.
Dum bona vina bibo; bellam cantando Morinam
In risus lacrimas sæpe reuolgo meas.
Dum bona vina bibo nullus mihi rumpere testam
Mæstus humor, tristis cura nec vlla, potest.
Dum bona vina bibo steriles, ceu fumus in auras
Quicquid nostra modo corda trauaiat, abit.
Dum bona vina bibo totum me Baccus alegrum
Tunc rendit, dulces impulit inq; iocos.
Dum bona vina bibo suauis me somnus achiapans,
Restaurat lenis languida membra quies.
Dum bona vina bibo nullam me dira pauram
Somnia ferre solent, maror & omnis abest.
Dum bona vina bibo iuuenilis chioma videtur,
Ornariq; caput flore virente meum.

Dum

Dum bona vina bibo felicis tempora vitæ
Et passo auratos absq; timore dies.
Dum bona vina bibo grato perfusus odore
Ad Veneris properans gaudia, latus amo.
Dum bona vina bibo bellus, blandusq; Cupido,
Me chiamat ad giostras nocte, dieq; suas.
Dum bona vina bibo frugiunt de pectore affanni,
Et straccat sensus nulla fadiga meos.
Dum bona vina bibo forzas mea corda recentes
Accipiunt cyato facta gaiarda meo.
Dum bona vina bibo nil me Mors cruda spauentat,
Nec timeo falzam Parca superba tuam.
Dum bona vina bibam felix mihi vita manebit,
Sed moriar manchent si bona vina mihi.
Ergo bibam, rebibamq; diu, si sæpe bibendo
Hic viuens tantis perfruor ipse bonis.

DE MORTE AVARI.

DVM grassum Dominus Porcum amazzare comandat
Autumni quoniam preteriere dies.
Per casam cernis totam treppare brigatam
Hac etenim cunctis mors properat placet.
Vnus aquam portat suegiat alter mantice flãmas
Misam, cortellos hic gerit, ille molat.
Expectant omnes aliquid gaudere debottum
Ex illis mortus quæ bona Porcus habet.
Hic pensat molles lardi saluare mezenos,
Pressutos magros ille salare cupit.
Vnus boldones dulci de sanguine plenos,
Ast alius grassam sperat habere gulam.
Hic bramat ad rostum caldas mangiare brasolas.
Ille aures teneras, siue zelare pedes.
Vessigam pueri vacuam gonfiare parecchiant.
Deque figatellis esaturare famem.
Omnia sed simili fiunt quæ in funere Porci
Exornant pariter funus Auare, tuum,
Hinc nam discendens calzasq; tirare laborans
Hac tua morte capit gaudia summa domus.

Ad

Ad garam currunt nati, curruntq; nepotes,
Et currunt famuli turba proterua tui.
Hic auro sperat borsam castrare pesantem,
Secretas cassas ille aprire cupit.
Alter frumento pensat vodare granarum,
Alter de caneua tollere vina studet.
Fine tuo gaudent poueri, fratesq;, Pretique,
Cantantes requiem, qui Lazarumque tibi.
Candelam offertamq; tua pro morte guadagnant,
Et pacem morto, tunc veniamq; rogant.
Sic tu quod viuens indarnum solus habebas
Partibus in multis, te moriente cadit.
Sic Porco similis nullidas viuus aiutum,
Quem mortus multis, sordide Paule, dabis.

AD
EVSTACHIVM RVDIVM
MEDICVM EQVIETEM.

ONSILIVM fecere suum, quo
perdere possent
Cum Domino seruum Mors fera,
Parca minax.
Disposuere simul gaioffos ordine acordos,
Vt nostros possent abbreuiare dies.
En primo assaltant longæuum ætate Patronum,
Cui solitas forzas tarda vecchiezza negat.
Hunc febre continua grauiter trauaiare comẽzãt
Assiduaq; brusant interiora face.
Heu quanam fuerit nostra hæc disgratia, dixi,
Num vult nos miseros nunc ruinare Deus?
Ast vbi pro Domino deuotas fundo pregheras,
Ecce ferit pectus febris, & ipsa meum.
Me terzana piat, lacerat mea pectora affannus
Vt solet in pegoras incrudelire Lupus.

Par-

Parca fusarolum, & roccam firmauerat ipsam,
Nescia quem nostrum sit feritura prius.
Mors quoq; stendebat, propter nos prendere dextrã
Solicita, atq; volens indusiare nihil.
Sed nostram, Eustachi, cupiens medicare magagnã
Prestus ades: prestans, quod bisognabat opus.
Et subito Dominum cura grauiore gubernas,
Ac famulo tutam porgis amicus opem.
Hinc troncare, viam, ne posset crescere morbus
Et purgare paras, quæ nocitura times.
Sic nouus Alcides gaiardis ictibus Idram
Occidis, in nobis nam febris Idra fuit.
Optima prouisio Rudij, prudentia, virtus
Nos tandem sanos reddit & absq; malo.
Maxima tunc tenuit Mortis merauilia mentem,
Cum palmum nasi se remanere videns.
Parca simul stupuit se noscens esse gabatam,
Et plenam muschis cernit habere manum.
Ergone talem vergognam ferre bisognat,
Scornus & hic, dicunt. sic patiendus erit?
Quidni? sic vobis Rudij præcepta comandant,
De vobis Rudius, cedite victor adest.
Quas ergo, Eustachi tanto pro munere laudes,
Aut grates referat nunc mea togna tibi?
O ego si possem nunc deuentare Poetam,
Aut boccam aonio fonte bagnare meam.
Surgit vbi Titan, vbi straccus cascat in vndis
Viueret Eustachij nomen honosq; mei.
Dulcius at poterit decantare Pedralla,
Compagnus noster si modo Baccus erit.
Compagnia quidem Bacchi solet esse Poetis
Grata, canunt gratos, te duce Bacche sonos.

Non valet ſigum ſine Bacco, credite verſus,
Hoc dempto poſſum verſificare nihil.
Ergo ego cum potero generoſi pocula Bacchi
Sumere, plura tibi dulcius ore canam.

AD FRANCISCVM CORRIEDANVM.

OSTRA prius nullum de me tibi scripsit auisum
Musa Macaronicis assuefacta modis.
Nolo tamen penses me deuentasse dapocum,
Aut quantum teneor non me minisse tui,
Nec mancum timeas, postquam me lata recepit
Brixia, Spagnuola succubuisse manu.
Pralia nam Bressa Spagnoles magna minazzant
Ingannisq; putant hanc trapolare suis.
Sed nos Marcheschum portantes corde Leonem
Stimemus Spagna bella parata nadam.
Hac igitur causa venerabilis ille Senatus,
Quo pendet Venetum gloria magna Patrum.
Pretorem Memmum subito delexit, & vrbem
Bressanam Dominum iussit adire meum.
Ipse quoq; hunc sumpsi sed mesto corde caminum,
Istaq; per forzam ductus ad arua veni.
Nam mea corripuit Veneta partitus ad vrbe
Nescio quis trepido corda pauore timor,

Com-

Compagnia mihi nullum prestabat aiutum,
Fronte malanconicus, menteq; semper eram.
Sæpe fra me steffum, quænam disgratia dixi,
Hæc erit? aut dota, quæ mala causa mea?
Non pensando tamen potui retrouare casonem,
Per quam tot paterer nocte, dieq; mala.
Sed nunc (ah) troppum video quod masta petebat,
Quæ fuit in timido pectore cura prius.
Scire cupis forsan quæ me fortuna trauaiat?
Aut lacerat sensus quæ codesella meos?
Scire cupis? dicam quamuis non spero sucursum,
Nullaq; pro morbo sit medicina meo.
Heu, quia nemo potest caram mihi ferre salutem,
Nemo potest nostris remediare malis. (quet,
Cæcus Amor, crudelis Amor mea pectora tor-
Continuaq; brusat languida corda face.
Non tot schioporum resonant hic tif taf ad auras,
Quot mihi bolzones improbus ille tirat.
Non tot habet spadas cunctis Francisce, boteghis
Brixia, quot spadas corde ficauit Amor.
Nec fusina quidem tantum Gardonis auampat,
Quæ facit in ferrum vertere ab igne petram.
Quantum nostra foco crematur milza recenti,
Quo durante breui tempore puluis ero.
Hæc fortasse tibi grandis pazzia videtur,
Iuditio & damnas crimina nostra tuo.
Est pazzia quidem, pazzia grandior omni,
Quæ solet in pegoras sæpe mudare viros.
Sed quisnam posset proprium non perdere sennum,
Bastardus dardos dum tirat ille suos?
Quis sauiam posset mentis retinere rasonem,
Quando coradellam flamma amorosa brusat?

Nul-

Nullus habet forzam subitas reparare saettas
Nemo potest caldas (ehu) scapolare faces.
Nolo per hora tibi bellam laudare Morinam,
Per quam ceruellum perdere fecit Amor.
Nec celebrare suas stilo meliore canendas
Virtutes, frontem; lumina verba; manus.
Nam foret inchiostri & grandis destructio cartæ,
Bellezzas vellem si numerare suas.
Scusabis igitur nostrum tu quaso trauaium,
Quod tibi nulla prius littera missa fuit.
Nam supplire quidem post ac promitto; sed olà,
Me vocat ad cænam cætera turba; Vale.

AD MARCVM BONCOMPAGNVM.

LEGGIADROS si forte cupis componere versus,
Si cupis altisonam, Marce, sonare re liram,
Si breuiter bramas doctam seguitando Poesim
Carmina carminibus vincere cuncta tuis.
Securam Bacchi scortam corcare bisognat,
Te dulcem Bacchi querere oportet opem.
Baccus amat Vates, Baccus facit ipse Poetas,
Cantandi verum mostrat, & ille modum.
Ille Deum tacita superat virtute canorum,
Vincit Apollineas ille furore Deas.
Si quis Tribianum dulcem, corsumue racentem
Sumpserit, ore nouem pocula plena bibens.
Si quis Chiarelli, vel Grechi quinque fciettas
Suxerit, e madido gutture corda bagnans.
Huic latam accendat pangenda ad carmina mẽtẽ
Diuinus properans impetus, atque furor.
Non posset grassas vnquam producere biauas
Si brusata humidis terra carreret aquis.

Sic

Sic bagnata bono fuerint in pectora vino
Cantando possunt promere dulce nihil.
Sic versus quandam vecchi fecere Poetæ,
Ennius, Orpheus, Pindarus, Anacreon.
Virgilius, Nason Gallus, Lucanus, Homerus
A bacco trombas obtinuere suas,
Insipidum scribit carmen potator aquarum,
Fredda facit fredda carmina potus aqua.
Huc venias igitur plenum portando botazzum
De moscatello quem tua vigna facit.
Ipse parecchiabo salsa de carne brasolam,
Quo melior nostro surgat in ore sitis.
Hic læti ad garam plenis trincando bicheris
Eoue clamemus, candide numen ades.
Hic postquam totum sugabimus ambo fiascum,
Cantabit numeris carmen vterq; nouis.
Ipse aderit Baccus noster diuinus Apollo,
Dictabit nostros prontus & ipse metros.
Ipse meam facili gonfiabit flamine piuam,
Ipse tuam faciet dulcisonare liram.
Quid nos Parnasi culmen montare bisognat?
Quid nostra acnio labra bagnari lacu?
Quam stulti cercamus aquam? quē scādore mōtē
Querimus, aut Pindi, Castaliiq; iugum?
Omnia vana quidem sunt pazza somnia mentis,
Præter quam Baccus porgit amicum opem.
Hic aperire solet vera dulcedinis vndas,
Hic valet in placido fonte leuare sitim.
Hic grossolanæ ceruellum gentis aguzzat,
Hic facit altisonos fundere ab ore sonos.
Hic vera insegnat scribendi carminis artem,
Hic clarum sparget nomen in orbe tuum.

Hun

Hunc igitur sit cura tibi siguitare Magistrum,
Quo duce cantando discere magna potes.
Brindis tibi fra tantum facio, fac Marce rasonem,
Nec manches ad me deinde venire; Vale.

FINIS.

